

Kontrollutvalget i Hasvik kommune

KONTROLLUTVALGSMØTE

Møtestart: 13.09.2023 kl. 10:30
Møtested: Rådhuset - Breivikbotn

Saksliste:

- 10/23 Engasjementsbrev - Hasvik kommune
- 11/23 Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors vurdering av uavhengighet til Hasvik kommune
- 12/23 Oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorers vurdering av uavhengighet til Hasvik kommune
- 13/23 Forenklet etterlevelseskontroll regnskapsåret 2022- revisors risiko- og vesentlighetsvurdering
- 14/23 Forenklet etterlevelseskontroll regnskapsåret 2022- revisors uttalelse
- 15/23 Orientering om oppfølging av nummerert brev nr. 3 fra revisor - Hasvik kommune
- 16/23 Henvendelse fra ordfører til kontrollutvalget
- 17/23 Orienteringssak - Dom i varslingsaken
- 18/23 Oppstart forvaltningsrevisjon- avvik og varsling
- 19/23 Kontrollutvalgets innspill til kommunikasjonsstrategi for kontrollutvalget
- 20/23 Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontrollarbeidet i 2023
- 21/23 Kontrollutvalgets egenevaluering i valgperioden 2019- 2023

S A K S F R A M L E G G

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. September 2023	J.nr:	KUSEK00952

Sak 10/23

ENGASJEMENTSBREV - HASVIK KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Engasjementsbrev fra KomRev NORD IKS til Hasvik kommune – datert 24.07.2023 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar engasjementsbrevet fra KomRev NORD IKS orientering.

I henhold til kommuneloven skal kontrollutvalget utarbeide forslag til reglement, som skal vedtas i kommunestyret. I den sammenheng utarbeider kontrollutvalget egne rutiner for sitt arbeid.

Saksopplysninger:

Engasjementsbrev har som formål å klargjøre revisors oppfatning av oppdraget og kommunisere dette med oppdragsgiver. Dette skal bidra til å sikre en felles forståelse av arbeidsoppgaver og ansvarsfordeling mellom revidert part og revisor. Det må i denne sammenheng presiseres at kontrollutvalget ikke er å anse som revidert part, men som revisors oppdragsgiver på vegne av kommunestyret som overordnet kontrollmyndighet.

I kommunal sektor vil valgperioden være et naturlig intervall for utsendelse av engasjementsbrev, eller oftere dersom det er forhold som tilsier dette. Hasvik kommune har inngått avtale om revisjonstjenester med Kom Rev NORD IKS fra 01.07.2023.

Engasjementsbrevet kan ikke innsnevre de lovpålagte oppgavene revisjonen har i henhold til lov, forskrift og standarder. Det kan avtales tilleggsoppgaver, rapportering med mer.

Revisjonsstandard ISA 210 gir retningslinjer for regnskapsrevisjon, herunder engasjementsbrev. Ifølge punkt 10 i denne standarden skal engasjementsbrevet som minimum omtale:

- Målet med og omfanget av revisjonen av regnskapet

- Revisors oppgaver og plikter
- Ledelsens ansvar
- Identifisering av det gjeldende rammeverket for finansiell rapportering for utarbeidelsen av regnskapet
- Henvisning til den forventede formen på og innholdet i eventuelle uttalelser som skal avgis av revisor, og
- En erklæring om at det kan foreligge omstendigheter hvor en uttalelse kan avvike fra forventet form og innhold.

Ifølge standarden ISA 210 punkt A29 sies følgende om særlige hensyn knyttet til enheter i offentlig sektor:

Lov eller forskrift som styrer utførelsen av revisjoner i offentlig sektor gir ofte føringer for valg av revisor i offentlig sektor og beskriver vanligvis revisors oppgaver og plikter samt rettigheter, herunder rettigheten til å få tilgang til enhetens regnskapsmateriale og andre opplysninger. Når lov eller forskrift gir en tilstrekkelig detaljert beskrivelse av vilkårene for revisjonsoppdraget, kan revisor i offentlig sektor likevel finne det nyttig å utarbeide et mer omfattende engasjementsbrev enn det punkt 11 tillater.

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret sørge for løpende kontroll med den kommunal forvaltning, jf. kommunelovens § 23-2. Kontrollutvalget har også et særskilt påse-ansvar overfor revisjonen, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Sekretariatets vurderinger:

Sekretariatets vurderinger tar blant annet utgangspunkt i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) sin veileder for kontrollutvalgets påse- ansvar, NKRF -kontroll og revisjon i kommunene sin veileder for kontrollutvalgets påseansvar, samt FKT og NKRF anbefaling for bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

I disse veiledere understrekes det at revisjonens engasjementsbrev er en del av og et kontrollpunkt i kontrollutvalgets utførelse og oppfølging av påse- ansvaret overfor revisjonen.

Engasjementsbrevet for revisjon av kommuner sendes til kontrollutvalget. Dette er i tråd med anbefalinger fra FKT og NKRF. Engasjementsbrevet beskriver blant annet grunnlaget for revisjonsoppdraget, samt tjenester som revisor skal levere.

Innledningsvis i engasjementsbrevet understrekes det at engasjementsbrevet beskriver revisors forståelse av revisjonsoppdraget, og engasjementsbrevet skal bidra til rolle- og forventningsavklaring i forhold til oppdraget. Kontrollutvalgets myndighet, oppgaver og forpliktelser er fastsatt i lov og forskrift, og kontrollutvalget har et selvstendig ansvar for å etterspørre og innhente nødvendig informasjon for å ivareta sine oppgaver og sitt påseansvar. Sekretariatet legger til grunn at engasjementsbrevet ikke kan sette vilkår som innsnevrer kontrollutvalgets og dets sekretariats lovpålagte myndighet, oppgaver og forpliktelser slik det kommer frem av lov, forskrift og annet rettslig rammeverk.

Engasjementsbrevet omhandler blant annet revisjonens rapportering og dialog til kontrollutvalget. Revisjonens rapporteringer til kontrollutvalget og dialog med kontrollutvalget vil være nødvendig dokumentasjon i forhold til kontrollpunkter og kontrollaktiviteter i kontrollutvalgets påseansvar. Det anbefales at det lages avtaler og rutiner for dialog og samarbeid mellom revisor og kontrollutvalg, utover de forhold som reguleres i lov, forskrift og standarder. Sekretariatet anbefaler at informasjon og rapportering fra revisor innarbeides i kontrollutvalgets rutiner og reglement for kontrollutvalget, samt i kontrollutvalgets årsplaner.

Kontrollutvalget jobber etter bestiller utfører modell, hvor revisjonen utfører forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll etter bestilling fra kontrollutvalget. Det anbefales at kontrollutvalget som oppdragsgiver/bestiller og revisor som oppdragsutøver avklarer rammer og form for dialog og rapportering i både bestillings-, planleggings-, gjennomførings og oppfølgingsfase i forbindelse med slike undersøkelser.

I henhold til kommuneloven skal kontrollutvalget utarbeide forslag til reglement, som skal vedtas i kommunestyret. I den sammenheng utarbeider kontrollutvalget egne rutiner for sitt arbeid.

Til kontrollutvalget i Hasvik kommune

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
		Tove Kronstad Sundstrøm	917 97 657	24.07.2023

ENGASJEMENTSBREV – Hasvik kommune

1. Innledning

Hasvik kommune har vært eier av KomRev NORD IKS siden 1.7.2023. Revisjonen består av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov og andre uttalelser og kontrollhandlinger, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet.

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss. De økonomiske forhold mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver er behandlet i en egen avtale.¹

2. Revisjonen – formål og innhold

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. kommuneloven § 24-2. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19.

Ledelsenes ansvar

I henhold til kommuneloven er det kommunedirektøren som er ansvarlig for at kommunens interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på en betryggende måte og er gjenstand for betryggende kontroll. Det er også Kommunedirektørens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid,

¹ Det er inngått avtale om revisjonstjenester mellom Hasvik kommune og KomRev NORD IKS. Hasvik kommune er eier av KomRev NORD IKS.

herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller mv. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere den kommunale forvaltning. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå løpende kontroll med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskap blir forsvarlig revidert. Videre skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper (eierskapskontroll).

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, kommuneloven § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide planer som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planene skal baseres på en risikovurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper og av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Planene skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller basert på plan vedtatt av kommunestyret.

Innenfor forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll vil være beskrevet ved planlegging og rapportering av hvert oppdrag, slik at denne oppgaven ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Margrete Mjølhus Kleiven og Knut Teppan Vik.

Regnskapsrevisjon

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave å kontrollere om årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon og å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om at revisor har betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og at det er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Vi kontrollerer om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, og om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Vi ser også etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om

vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene er dekkende beskrevet i årsberetningen².

Årsregnskapet, herunder konsolidert årsregnskap, skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt av kommunedirektøren innen 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars. Kommunedirektørens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Videre er det vår oppgave å se etter at kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene.

Generelt vil en effektiv intern kontroll (kommunens egen) redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid påvirkes av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

---

² Gjelder fra revisjon av regnskap for 2020

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

I samsvar med kommuneloven § 24-9 og god kommunal revisjonsskikk er det vår oppgave å se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Denne kontrollen skal gjennomføres med begrensede ressurser og baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges fram for kontrollutvalget. Resultatet av kontrollen rapporteres i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget som avgis senest 30. juni.

Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og avgis etter RSK 301 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå moderat sikkerhet i uttalelsen om etterlevelse på det området som velges for kontroll.

Misligheter

Revisor bidrar gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal revisor straks melde fra om det til kontrollutvalget i nummerert brev, dette fremkommer i kommuneloven § 24-7.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende nytt brev til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av brevet til kommunedirektøren.

Andre bekreftelser enn revisjonsberetningen som inngår i oppdraget

Vi vil gi følgende revisorbekreftelser mv. i samsvar med lov og god kommunal revisjonsskikk:

- Underskrift på kontrolloppstillingen for lønns- og pensjonskostnader (skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11 – RF 1022).
- Merverdiavgift (mva/moms) - krav om kompensasjon (RF-0009)
- Antall psykisk utviklingshemmede (Helsedirektoratet)
- Tilskudd ressurskrevende tjenester (Helsedirektoratet)
- Andre revisjonsbekreftelser etter forespørsel fra kommunen

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Elsa Saghaug og kontaktrevisor er Sissel J. Pedersen.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene, jf. kommuneloven § 24-2 fjerde ledd.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeider har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommuneloven § 24-2 femte ledd. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det.

Revisjonen har årlige møter med kommunens ledelse i forbindelse med oppstart av regnskapsrevisjonen. Vi utarbeider oppstartsbrev til kommunedirektøren i innledningen av forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller.

Revisjonen rapporterer forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller til kontrollutvalget i egne rapporter.

Regnskapsrevisjonen rapporteres slik til kontrollutvalget:

1. Presentasjon av revisjonsstrategi ved inngangen til nytt revisjonsår
2. Oppsummering av årets revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen
3. Revisjonsberetning
4. Nummererte brev (se nedenfor)
5. Skriftlig uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll

Vi legger vekt på å ha en god dialog med kontrollutvalget.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til kommuneloven § 24-7 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen med kopi til kontrollutvalget.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

I forbindelse med avslutningen av forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen innhenter revisor en skriftlig uttalelse fra ledelsen for den aktuelle kontrollen.

5. Personvern

For å gjennomføre revisjonen og andre oppdrag under dette engasjementsbrevet, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på www.komrevnord.no/personvern. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget og vi inngår derfor ikke en databehandleravtale.

6. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Med hilsen

Tove Kronstad Sundstrøm
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi: Ordfører i Hasvik kommune
Kommunedirektør i Hasvik kommune

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. September 2023	J.nr:	KUSEK00995

Sak 11/23

OPPDRAGSANSVARLIG REGNSKAPSREVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET TIL HASVIK KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet Hasvik kommune, datert 06.07.2023 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisors egenvurdering av uavhengighet i forhold til Hasvik kommune til orientering, og forutsetter at oppdragsansvarlig revisor oppfyller lov- og forskriftsbestemte krav om uavhengighet.

Saksopplysninger:

Som ledd i å sikre at revisor opptrer objektivt, og at omverdenen har tillit til revisors uttalelser, er det i kommuneloven § 24-4 stilt krav om at revisor er uavhengig av den enhet som revideres. Dette kravet er nærmere presisert i kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. I forskriftens § 19 framgår det at revisor løpende skal vurdere sin uavhengighet og at oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, skal gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Det vises til vedlagte egenerklæring av 06.07.2023 fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Tove Kronstad Sundstrøm.

Sekretariatet har i henhold til kommuneloven § 23-7 et selvstendig ansvar for å påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet. Sekretariatet har ikke kjennskap til forhold som gir grunnlag for å trekke i tvil oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Hasvik kommune. Det legges til grunn at oppdragsansvarlig revisors har tatt hensyn til alle særskilte krav som stilles til uavhengighet i kommuneloven § 24-4 og kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Til
Kontrollutvalg i kommuner iht vedlagte liste

Deres ref: **Vår ref:**   **Saksbehandler:**   **Telefon:**   **Dato:**
Tove Kronstad Sundstrøm   917 97 657   06.07.2023
tove.kronstad.sundstrom@komrevnord.no

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet for kommuner og foretak iht liste

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.

Besøks-/postadresse   **Avdelingskontor:**   **Telefon:**   **Organisasjonsnummer:**
Sjøgt 3   Bodø, Finnsnes, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær, Tromsø   77 04 14 00   986 574 689

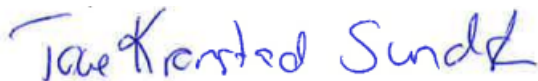
9405 HARSTAD

www.komrevnord.no   post@komrevnord.no

Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommuner eller foretak iht liste som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor kommuner og foretak som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for kommune og foretak iht liste.

Tromsø, 6. juli 2023

KomRev NORD IKS

Tove Kronstad Sundstrøm

Oppdragsansvarlig revisor/Statsautorisert revisor

Vedlegg

Liste over kommuner og foretak denne erklæring gjelder for

Besøks-/postadresse	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3	Bodø, Finnsnes, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær, Tromsø	77 04 14 00	986 574 689

9405 HARSTAD

www.komrevnord.no post@komrevnord.no

Vedlegg

Kommuner og foretak som denne erklæring gjelder for;

Alta Havn KF

Alta kommune

Båtsfjord havn KF

Båtsfjord kommune

Hammerfest havnevesen KF

Hammerfest kommune

Hammerfest parkering KF

Hasvik kommune

Loppa kommune

Måsøy industrieiendom KF

Måsøy kommune

Måsøy næring og Havn KF

Nordkapp havn KF

Nordkapp kommune

Porsanger kommune

Tana kommunale eiendomsselskap KF

Tana kommune

Besøks-/postadresse	Avdelingskontor:	Telefon:	Organisasjonsnummer:
Sjøgt 3	Bodø, Finnsnes, Leknes, Narvik, Sortland, Svolvær, Tromsø	77 04 14 00	986 574 689

9405 HARSTAD

www.komrevnord.no post@komrevnord.no

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. September 2023	J.nr:	KUSEK00996

Sak 12/23

OPPDRAGSANSVARLIGE FORVALTNINGSREVISORERS VURDERING AV UAVHENGIGHET TIL HASVIK KOMMUNE

Saksdokumenter:

- Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet til Hasvik kommune, datert 15. august 2023 (vedlagt)
- Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet til Hasvik - Margrete Mjølhus Kleiven, datert 15. august 2023 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisorers egenvurdering av uavhengighet i forhold til Hasvik kommune til orientering, og forutsetter at oppdragsansvarlig revisor oppfyller lov- og forskriftsbestemte krav om uavhengighet.

Saksopplysninger:

Som ledd i å sikre at revisor opptrer objektivt, og at omverdenen har tillit til revisors uttalelser, er det i kommuneloven § 24-4 stilt krav om at revisor er uavhengig av den enhet som revideres. Dette kravet er nærmere presisert i kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. I forskriftens § 19 framgår det at revisor løpende skal vurdere sin uavhengighet og at oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, skal gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Det vises til vedlagte egenerklæringer av 15. august 2023 fra henholdsvis oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Vik og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleiven.

Sekretariatet har i henhold til kommuneloven § 23-7 et selvstendig ansvar for å påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet. Sekretariatet har ikke kjennskap til forhold som gir grunnlag for å trekke i tvil oppdragsansvarlig revisors uavhengighet til Hasvik kommune. Det legges til grunn at oppdragsansvarlig revisors har tatt hensyn til alle særskilte krav

som stilles til uavhengighet i kommuneloven § 24-4 og kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Til
Kontrollutvalget i Hasvik kommune

Deres ref: **Vår ref:**   **Saksbehandler:**   **Telefon:**   **Dato:**
Margrete Mjølhus Kleiven   77 60 05 03   15.8.2023
mmk@komrevnord.no   901 38 721

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet overfor Hasvik kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller foretaket, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Hasvik kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Hasvik kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Hasvik kommune.

Tromsø, 15.8.2023

Margrete Mjølhus Kleiven

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

Til kontrollutvalget i Hasvik kommune

Deres ref: **Vår ref:**   **Saksbehandler:**   **Telefon:**   **Dato:**
Knut Teppan Vik   77 60 05 25   15.8.2023
ktv@komrevnord.no   988 19 114

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet overfor Hasvik kommune

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen eller foretaket.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller foretaket deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller foretaket, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Hasvik kommune eller Hasvik Eiendom KF som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Hasvik kommune eller Hasvik Eiendom KF som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Hasvik kommune eller Hasvik Eiendom KF.

Tromsø, 15.8.2023

Knut Teppan Vik

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK00927

Sak 13/23

FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL REGNSKAPSÅRET 2022 RISIKO - OG VESENTLIGHETSVURDERING

Saksdokumenter:

- Brev fra Vefik IKS av 28. juni 2023 vedr. risiko- og vesentlighetsvurdering knyttet til forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2022 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget viser til revisors brev av 28.juni 2023 hvor det orienteres om den risiko- og vesentlighetsvurdering som er gjort i forbindelse med forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2022.

Kontrollutvalget tar revisjonens brev til orientering.

Saksopplysninger:

I ny kommunelov § 24-9 stilles det krav om at kommunens regnskapsrevisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Dette kravet inngår implisitt også som en naturlig del av kontrollutvalgets påse-ansvar overfor revisjonen og kommuneforvaltningen.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. I brev av 28.06.2023 redegjør revisjonen for den risiko- og vesentlighetsvurdering som er gjort i forbindelse med valg av område det skal gjøres forenklet etterlevelseskontroll av for regnskapsåret 2022.

Det forklares at revisor i sin planlegging skal identifisere områder i økonomiforvaltningen der det er størst behov for at bestemmelser og vedtak følges, og en vurdering av hvilke konsekvenser brudd på bestemmelser og vedtak kan få.

Det framgår videre at revisor har valgt se nærmere på om krav til oppstillinger etter § 5-4 til § 5-6 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. er oppfylt i avlagt regnskap for 2022.

Revisor har i sitt brev opplyst at forenklet etterlevelseskontroll bygger på RSK 301 «Standard for forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen». I denne standarden står det blant annet følgende om risiko- og vesentlighetsvurdering:

7. Revisor velger ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Revisor skal i sin planlegging identifisere områder i økonomiforvaltningen der det er størst behov for at bestemmelser og vedtak følges og en vurdering av hvilke konsekvenser brudd på bestemmelser og vedtak kan få. Det er kommunen som juridisk enhet slik den fremstår i samlet regnskap for kommunen som er vurderingsenheten jf. kommunelovens § 14-6 d)

10. Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger skal legges frem for kontrollutvalget til orientering. Ved presentasjon av valgt(e) område(r) for etterlevelseskontroll må revisor være tydelig i beskrivelsen av kriterier, og tydelig avgrense hva som skal kontrolleres.

I vedlegg til standarden er metoden for risiko- og vesentlighetsvurdering presentert grafisk og skjematisk. Det framgår her at en risiko- og vesentlighetsvurdering innebærer å plassere de ulike områdene i en av tre soner (grønn, gul eller rød) avhengig av sannsynlighet for at feil inntreffer og konsekvensen hvis det skjer. Kategoriseringen er presentert slik:

Sannsynlighet	Konsekvens/vesentlighet				
	Ubetydelige konsekvenser	Mindre alvorlige konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig	Grønn	Gul	Rød	Rød	Rød
Meget sannsynlig	Grønn	Gul	Rød	Rød	Rød
Sannsynlig	Grønn	Grønn	Gul	Rød	Rød
Lite sannsynlig	Grønn	Grønn	Grønn	Gul	Gul
Usannsynlig	Grønn	Grønn	Grønn	Grønn	Grønn

Sekretariatets vurderinger:

Sekretariatet viser til revisors brev av 28.juni 2023 hvor det orienteres om den risiko- og vesentlighetsvurdering som er gjort i forbindelse med forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2022.

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget tar revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering til orientering.

Til kontrollutvalget i Hasvik kommune

FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGEN RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING 2022

Bakgrunn for kontrollen

I henhold til kommunelovens § 24-9 skal regnskapsrevisor *se etter* om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som skal legges fram for kontrollutvalget. Videre skal revisor avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av kontrollen. Uttalelsen skal sendes med kopi til rådmannen.

Forenklet etterlevelseskontroll

Det er utarbeidet en standard, *RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen*, som regulerer handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Kontrollen skal foregå innenfor en *begrenset* ressursramme. Revisor skal planlegge og gjennomføre oppdraget for å oppnå *moderat sikkerhet* for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning.

Forenklet etterlevelseskontroll etter kommunelovens § 24-9 vil være et direkte attestasjonsoppdrag og utføres i tråd med ISAE 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon».

Økonomiforvaltningen er definerte områder i kommunelovens kapittel 14 – økonomiforvaltningen, og kapittel 15 – selvkost.

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisor skal velge ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.

Risikovurdering:

Revisor skal i sin planlegging identifisere områder i økonomiforvaltningen der det er størst behov for at bestemmelser og vedtak følges, og en vurdering av hvilke konsekvenser brudd på bestemmelser og vedtak kan få. Det er kommunen som juridisk enhet slik den fremstår i samlet regnskap som er vurderingsenheten.

Vesentlighetsvurdering:

- Kvantitativ vesentlighet: beløpsstørrelse relatert til kommunen eller enkeltinnbyggere, eller en gruppe innbyggere.

- Kvalitativ vesentlighet: områder hvor mangler kan ha vesentlig betydning for økonomiforvaltningen på grunn av potensielt omdømmetap og samfunnsmessig aktualitet, selv om manglene ikke har vesentlig beløpsmessig betydning.

Områder for etterlevelsesrevisjon

1. Pensjon

Ansatte i kommunen har rettigheter til pensjonsordning i henhold til tariffavtale for kommunalt ansatte. Kommunen benytter Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK), som sine pensjonsleverandører. Kommunens pensjonsforpliktelser utgjør et vesentlig beløp i kommunens regnskap.

Kommunen må ved ansettelser melde inn ansatte i kommunens pensjonsordning, og tilsvarende må kommunen ved avslutning av arbeidsforhold melde ut ansatte av kommunens pensjonsordning.

Kommunen må ha rutiner som sikrer at ansatte får sine pensjonsrettigheter, samt at kommunen ikke har utgifter de ikke er forpliktet til. Brudd på regelverk kan medføre et økonomisk tap for den enkelte ansatte eller kommunen. Revisor har ikke indikasjoner på at området ikke følges opp. Forenklet etterlevelseskontroll vedrørende pensjon prioriteres derfor ikke for 2022.

2. Barnehagesatser/foreldrebetaling

Ifølge Utdanningsdirektoratet skal ikke foreldre betale mer enn maksprisen for en barnehageplass. Moderasjonsordning – hvis en har mer enn ett barn i barnehage i samme kommune, skal kommunen sørge for at det gis reduksjon i foreldrebetalingen. I tillegg er det to moderasjonsordninger for familier eller husholdninger med lav inntekt. Revisor har ingen indikasjoner på at kommunen fakturerer gebyrer over makspris. Området prioriteres ikke i 2022.

3. Avslutning av årsregnskapet

Ifølge kommuneloven § 14-6 skal kommuner og fylkeskommuner utarbeide følgende årsregnskap:

- a. Regnskap for kommunekassen eller fylkeskommunekassen
- b. Regnskap for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- c. Regnskap for annen virksomhet som er en del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt, og som skal ha eget regnskap i medhold av lov eller forskrift
- d. Samlet regnskap for kommunen eller fylkeskommunen som juridisk enhet

I forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. stilles det krav til pliktige oppstillinger i årsregnskapet.

Forskriften trådte i kraft 1. januar 2020, og revisjonen har opplevd varierende grad av kvalitet knyttet til pliktige regnskapsoppstillinger i avlagte regnskap. Dette gir

revisor indikasjoner på at det kan være svakheter ved internkontrollen når det gjelder etterlevelse av forskriftens krav. Konsekvens av manglende etterlevelse av forskriftens krav til disse regnskapsoppstillingene kan være at resultatet i årsregnskapet ikke fullt ut presenteres for politisk nivå i den form forskriften krever. Forenklet etterlevelseskontroll med tanke på regnskapsoppstillinger i avlagt årsregnskap prioriteres for 2022.

Sannsynlighet	Konsekvens/vesentlighet				
	Ubetydelige konsekvenser	Mindre alvorlige konsekvenser	Alvorlige konsekvenser	Meget alvorlige konsekvenser	Svært alvorlige konsekvenser
Svært sannsynlig					
Meget sannsynlig			3		
Sannsynlig					
Lite sannsynlig			1 og 2		
Usannsynlig					

Formål og problemstilling

Kontrollens formål er å evaluere i hvilken grad kommunen etterlever forskriftens krav til pliktige regnskapsoppstillinger i avlagt årsregnskap. Vi skal se nærmere på om krav til oppstillinger etter § 5-4 til § 5-6 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. er oppfylt i avlagt regnskap for 2022.

- Inneholder det avlagte årsregnskapet pliktige regnskapsoppstillinger?

Avgrensning av kontrollen

I denne kontrollen velger vi å sette søkelys på pliktige regnskapsoppstillinger etter § 5-4 til § 5-6 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

Metode

Vi utfører kontrollen i henhold til standarden RSK 301- Forenklet etterlevelseskontroll. Kontrollen vil bli gjennomført som dokumentanalyse.

Kriterier for etterlevelsesrevisjon

Det skal fastsettes og beskrives *objektive kriterier* for måling og evaluering. Objektive kriterier er klare krav i lover, forskrifter, kommunens egne reglementer, budsjetter og økonomiplan, og enkeltvedtak med økonomisk virkning.

På bakgrunn av den valgte problemstillingen har vi utarbeidet følgende revisjonskriterie:

- Årsregnskapet skal inneholde oppstillingene som nevnt i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 5-4 til § 5-6.

Oppsummering

Basert på risiko- og vesentlighetsvurderingen for Hasvik kommune, velges avslutning av årsregnskapet som område for forenklet etterlevelsesrevisjon 2022.

Det vil innen 30. juni bli utarbeidet en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av kontrollen. Uttalelsen sendes med kopi til rådmann.

Alta, 28. juni 2023

Ingrid Nilsen
Regnskapsrevisor

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

S A K S F R A M L E G G

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13.september 2023	J.nr:	KUSEK00932

Sak 14/23

FORENKLET ETTERLEVELSESKONROLL REGNSKAPSÅRET 2022- REVISORS UTTALELSE

Saksdokumenter:

- Revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen – regnskapsåret 2022 (vedlagt)

Sekretariatets tilråding:

Kontrollutvalget viser til revisors uttalelse av 30. juni 2023 om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen - regnskapsåret 2022.

Kontrollutvalget tar revisjonens uttalelse til orientering.

Kontrollutvalget har merket seg revisors konklusjon som sier at

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir oss grunn til å tro at Hasvik kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene om pliktige regnskapsoppstillinger etter forskriftens § 5-4 til § 5-6.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Hasvik kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Saksopplysninger:

I ny kommunelov § 24-9 stilles det krav om at kommunens regnskapsrevisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Dette kravet inngår implisitt også som en naturlig del av kontrollutvalgets påse-ansvar overfor revisjonen og kommuneforvaltningen.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering knyttet til forenklet etterlevelseskontroll for regnskapsåret 2022 for Hasvik kommune ble behandlet av kontrollutvalget i møte 13. September 2023.

Det framgår av saksdokumentene at revisor har valgt å kontrollere om krav til oppstillinger etter § 5-4 til § 5-6 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. er oppfylt i avlagt regnskap for 2022.

Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen. Kontrollen er i kommuneloven benevnt som forenklet etterlevelseskontroll.

Revisor skal årlig, senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Kontrollutvalget v/ sekretariatet har mottatt en slik uttalelse fra kommunens revisor 30.06.2023. I uttalelsen, som formelt har tittelen «Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen – regnskapsåret 2022», har revisor følgende konklusjon på den gjennomførte kontrollen beskriver revisor kontrollen slik:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir oss grunn til å tro at Hasvik kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene om pliktige regnskapsoppstillinger etter forskriftens § 5-4 til § 5-6.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Hasvik kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Sekretariatets vurderinger:

Sekretariatet viser til revisors uttalelse av 30. juni 2023 om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen - regnskapsåret 2022.

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget tar revisjonens uttalelse til orientering.

Til kontrollutvalget i Hasvik kommune

Saksbehandler	Telefon	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Ingrid Nilsen	99380901	Dok-2023		30.06.2023

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM ETTERLEVELSE AV BESTEMMELSER OG VEDTAK FOR ØKONOMIFORVALTNINGEN - REGNSKAPSÅRET 2022

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Hasvik kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende område:

- Avleggelse av årsregnskapet, hvor vi har kontrollert om pliktige regnskapsoppstillinger etter § 5-4 til § 5-6 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. er presentert i det avlagte regnskapet.

Vi har kontrollert regnskapsoppstillinger i kommunekassens avlagte regnskap for 2022. Kriterier er hentet fra forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Rådmann er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS har utformet et kvalitetskontrollsystem i tråd med ISQM 1 (Internasjonal standard for kvalitetskontroll, Kvalitetsstyring for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester) for å sikre at ansatte i revisjonsselskapet etterlever faglige standarder og rettslige krav samt at beretninger som avgis av revisjonsselskapet er hensiktsmessige ut fra omstendighetene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå

moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll. Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir oss grunn til å tro at Hasvik kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd bestemmelsene om pliktige regnskapsoppstillinger etter forskriftens § 5-4 til § 5-6.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Hasvik kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Ingrid Nilsen
Regnskapsrevisor

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK00875

Sak 15/23

ORIENTERING OM OPPFØLGING AV NUMMERERT BREV NR. 3 FRA REVISOR

Saksdokumenter:

- Brev fra rådmann i Hasvik kommune om oppfølging av nummerert brev nr. 3, datert 01.12.2022.
- E-post til Vefik IKS, datert 21.04.2023

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse om oppfølging av forholdet i revisorbrev nr. 3 til orientering, og anser pkt. 1 i vedtaket i sak 11/22 for oppfylt.

Kontrollutvalget ved sekretariatet retter en skriftlig forespørsel til revisjonen og ber om en skriftlig tilbakemelding innen 15.10.23 fra KomRev Nord IKS i henhold til pkt. 2 i vedtaket i sak 11/22.

Saken settes opp til behandling på førstkommende møte.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget behandlet den 3. november 2022 i sak 11/22 - nummerert brev nr. 3 fra revisor. Revisor har sendt nummerert brev nr. 3 i forbindelse med forenklet etterlevelseskontroll regnskapsåret 2021. Kontrollen gjaldt tildeling av statlige kompensasjonsmidler, og revisor påpeker følgende forhold:

Ifølge retningslinjene for tildeling av kompensasjonsmidler er det krav til dokumentasjon av kostnader og tap. Revisors kontroll viser at noen søkere som har fått innvilget kompensasjon mangler denne dokumentasjon.

Hasvik kommune har redegjort for prosessen rundt tildelingene, og vi har fått dokumentasjon på at det er formannskapet som har fattet avgjørelsene i tildelingene.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget viser til nummerert brev nr. 3 fra revisor til kontrollutvalget i Hasvik kommune med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget følger opp det nummererte brevet på følgende måte:

1. Kontrollutvalget ber kommunen om en skriftlig tilbakemelding til utvalget om forholdene som er tatt opp i det nummererte brevet er rettet, eller hvordan disse blir fulgt opp av kommunen.
2. Kontrollutvalget ber revisor om skriftlig tilbakemelding til utvalget om revisor sin oppfølging av brevet, samt om revisor vurderer at kommunen har rettet opp eller tilstrekkelig fulgt opp forholdene som tas opp i det nummererte brevet.
3. Kontrollutvalget følger opp saken ytterligere når dokumentasjon fra revisor og kommunen er mottatt hos kontrollutvalget ved sekretariatet.

Rådmannen har sendt tilsvaret til kontrollutvalgets oppfølging av saken per 1.12.2022.

Sekretariatet har oversendt saken til revisor ved særutskrift den 21.11.2022. Sekretariatet har den 21.04.2023 sendt forspørsel til revisor i forhold til punkt 2 i kontrollutvalgets vedtak i sak 11/22 . Sekretariatet har ikke fått skriftlig tilbakemelding på henvendelsen.

Sekretariatets vurdering:

Rådmannen viser til at kompensasjonsordningen i tildelingsrunde nr. 4, gjaldt særskilte midler som Kommunal- og moderniseringsdepartementet fordelte til kommuner for videre tildeling til lokale virksomheter. Departementet har definert mål, vilkår, rapportering, kontroll og reaksjoner i tildelingsbrevet. Hasvik kommune har rapportert bruken av midler til departementet i henhold til tildelingsbrevet, og rådmannen opplyser at Hasvik kommune ikke har fått krav om ytterlig dokumentasjon på bruk av midlene.

Tildelingen i denne tildelingsrunden ble gjort av formannskapet i Hasvik kommune som har tildelingsmyndighet i næringssaker. Rådmannen opplyser at formannskapet er orientert om nummerert brev nr. 3 fra revisor.

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse om forholdet i nummerert brev nr. 3, til orientering. Sekretariatet vurderer at pkt 1. i kontrollutvalgets vedtak i sak 11/22 er oppfylt.

Sekretariatet har ikke fått tilbakemelding om revisors vurdering av kommunens oppfølging av det påpekte forholdet i nummert brev nr. 3. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget ved sekretariatet retter en skriftlig forespørsel til revisor, og at saken settes til behandling på neste møte.

Hasvik kommune

Kusek IKS

Deres ref:	Vår ref 2021/865-31	Saksbehandler Erik Arnesen / 78 45 27 01	Dato 01.12.2022

Kontrollutvalget i Hasvik - sak 11/22

Det vises til kontrollutvalget i Hasvik kommune sitt vedtak i sak 11/22, underpunkt 1.

Som det fremgår av sakens dokumenter er det formannskapet som har fattet de aktuelle vedtakene om tildeling av kompensasjonsmidler. Rådmannen har i møte den 01.12.2022 orientert formannskapet om saken generelt, og om kontrollutvalgets vedtak spesielt. Ut over dette er det vanskelig å se hvordan saken ytterligere skal følges opp fra administrasjonens side.

Jeg minner om at den kommunale kompensasjonsordningen var en oppgave kommunene ble pålagt av statlige myndigheter å gjennomføre med svært korte tidsfrister. Videre fremgår det av revisjonens rapport at formålet med kontrollhandlingen var å bistå departementet i vurderingen av kommunens forvaltning av midler fra fjerde tildelingsrunde. Kommunen har så langt ikke mottatt noen form for tilbakemelding fra departementet på de funn som er gjengitt i rapporten. Det er imidlertid liten grunn til å anta at departementet vil vurdere funnene som graverende.

Med hilsen

Erik Arnesen
Rådmann

Brevet er godkjent elektronisk og derfor uten håndsignatur

Annebb@kusek.no <Annebb@kusek.no>

21.04.2023 15:13

Til: post@vefik.no; aud.opgard@vefik.no Kopi: kate.m.larsen@kusek.no

[Lagre alle vedlegg](#)

Det vises til kontrollutvalgets vedtak i sak 11/22 om oppfølging av nummerert brev nr. 3 fra revisor.

Rådmannen i Hasvik kommune har orientert i brev om hvordan nummerert brev nr. 3 er fulgt opp av kommunen.

Sekretariatet sender brevet fra Hasvik kommune til orientering til revisor, og ber om tilbakemelding i forhold til pkt. 2 i vedtaket.

Med vennlig hilsen

Anne Berit Bæhr
Rådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkkku Dárkkistanlávdegotte Čállingoddi SGO
Altaveien 97, pb. 80, 9501 Alta
Annebb@kusek.no
Tlf: 48308377

S A K S F R A M L E G G

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK01000

Sak 16/23

HENVENDELSE FRA ORDFØRER TIL KONTROLLUTVALGET

Saksdokumenter:

- E- post fra ordfører Eva D. Huseby datert 05.06.23
- E- post bekreftelse på mottatt henvendelse, sendt fra sekretariatet den 05.06.23
- Utdrag fra FKT veileder henvendelser til kontrollutvalget “ Trafikklys-modellen utarbeidet av Deloitte”

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som skal følges opp av kontrollutvalget. Kontrollutvalget henvendelsen tas til orientering og saken avsluttes.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har fått en henvendelse fra ordfører Eva D. Husby, datert 05. Juni 2023. Saken gjelder varslings-saken som tidligere er orientert til kontrollutvalget i sakene 17/20, 12/21, 14/ 21, 7/22 og 20/2022.

Det vises til vedlagt e-post fra ordfører sendt den 05.06.2023. E-posten inneholder følgende vedlegg:

- Sms – korrespondanse mellom varaordfører og varslers , datert 30.04.2020
- E- post datert 18.06.2020
- Interpellasjon – kommunestyret 15.12.2021
- Utdrag av handlingsplan for #3 pålegg om psykisk helse
- Utdrag utredning gjort av Hemis
- Brev til advokat Edvard Bakke fra advokatfirmaet Hågensen og Bakkelund datert 22.11.2022

Vedleggene er ikke vedlagt saken.

Ordfører har bedt kontrollutvalget å vurdere om dette er en sak for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har kun plikt til å behandle de saker som kommunestyret ber utvalget om å behandle, saker som kontrollutvalget skal behandle i henhold til kommunelovens bestemmelser og forskrift om revisjon og kontrollutvalg i kommuner. Når det gjelder henvendelser, må kontrollutvalget selv vurdere om utvalget vil prioritere å se nærmere på forholdet henvendelsen gjelder.

I en veileder om henvendelser til kontrollutvalget anbefaler Forum for kontroll og tilsyn (FKT) at kontrollutvalget skal bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget. Kontrollutvalget skal i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

FKT skisserer blant annet følgende handlingsalternativer når det gjelder behandling av henvendelser:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet har gjennomgått og vurdert innholdet i henvendelsen i forhold til regelverk og FKT sine anbefalinger. På generelt grunnlag er det utenfor kontrollutvalgets mandat å behandle henvendelser som gjelder klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, uenighet i politiske vedtak eller varsel etter arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Denne henvendelsen gjelder en sak som har vært til behandling i Vestre Finnmark tingrett, og tingretten har i dommen vurdert det aktuelle forholdet.

Sekretariatet tilrår derfor at denne saken ikke skal følges opp av kontrollutvalget, at kontrollutvalget tar henvendelsen til orientering, samt at saken avsluttes.

Fra: Eva Danielsen Husby <ordforer@hasvik.kommune.no>

Sendt: mandag 5. juni 2023 11.09

Til: 'mag-eina@online.no' <mag-eina@online.no>; Tom Øyvind Heitmann
<tom.oyvind.heitmann@kusek.no>

Emne: Sak til vurdering i kontrollutvalget

Det vises til telefonsamtale med kontrollutvalgets leder Terje Einan sist fredag, hvor jeg orienterte om opplysninger fremkommet i Hammerfest tingrett, torsdag 25.mai. - Anne Olsen-Ryums sak mot Hasvik kommune.

Kontrollutvalget er jevnlig holdt oppdatert på hendelsesforløpet i varslingssaken. Opplysningene som fremkom i retten er av en slik art at jeg finner det riktig å oversende saken til Kontrollutvalget for vurdering.

Kort oppsummert:

18.juni 2020 mottok undertegnede en e'post fra AOR hvor det ble hevdet at undertegnede i politiske møter hadde omtalt henne som psykisk ustabil. Hun henviste til sikre kilder, uten å angi hvilket møte det gjaldt eller hvem informanten var.

Jeg har hele tiden hevdet at dette ikke er riktig, og har heller ikke kunnet følge opp saken da ingen kunne/ville fortelle hvilket møte det dreide seg om – eller hvem som var kilden til denne informasjonen.

Saken har derfor fått flere som en sannhet, som også er tatt med i anklagene mot kommunen i rettsdokumentene.

Hemis har foretatt en faktabasert kartlegging om riktigheten i påstandene. Se vedlegg. Informanten ønsket å være anonym.

Under utspørring i tingretten opplyste AOR at det er varaordfører Lars Hustad som har gitt henne disse opplysningene. Hun framla også sms som bekrefter kontakten mellom henne og varaordfører i saken. Det blir samtidig opplyst at det har vært flere samtaler mellom henne og Hustad om saken. Se vedlegg.

Lars Hustad var innkalt som vitne i rettsaken. På spørsmål fra LO-advokat bekrefter han at det var han som hadde gitt info til AOR og bekrefter sms korrespondansen. Han opplyser også at møtet det refereres til er Administrasjonutvalgets møte 11.mars 2020.

På spørsmål fra Hasvik kommune advokat opplyser Lars Hustad at ordfører aldri er gjort kjent med at han har informert AOR. Det fremkom også informasjon om at det har vært flere kontakter mellom varaordfører Lars Hustad og AOR i saken. Hustad har ikke orientert ordfører eller de politiske organ om dette, dette til tross for at saken ved flere anledninger er satt på den politiske dagsorden – både som beslutnings- og orienteringssak. Etter anmodning fra Lars Hustad og Gunnar Mauseth ble det bla i kommunestyret 15.12.21 gitt en grundig gjennomgang av saken , hvor også ordførerens påståtte uttalelser ble orientert om.

Formannskapet ble i møte 10.november orientert om stevning i varslingssaken, som ble grundig gjennomgått mht videre oppfølging. Lars Hustad deltok ikke i møtet. 21.11 ble undertegnede kontaktet av varaordfører hvor han ba om en redegjøring for hva som ble gjort i møtet. Han var blitt

kontaktet av LO-advokat Bakke for informasjon. Dette ble reagert på fra kommunen v advokat Haagensen. Se vedlagte brev.

Normalt ville jeg «hevet meg over» at noen lekker fra politiske møter, og også uriktig fremsatte påstander mot ordfører. I dette tilfellet har dette med stor sannsynlighet påvirket Anne Olsen Ryum sin oppfatning av hvordan saken ble handtert politisk – noe jeg finner svært beklagelig.

Jeg finner det derfor riktig å orientere kontrollutvalget om dette, på lik linje med annen informasjon i saken. Hvorvidt det er grunnlag for å følge saken videre overlater jeg til kontrollutvalget å vurdere.

Dette har ingen innvirkning på de rettslige prosesser som skje i Hammerfest tingrett. Det forventes dom i saken før 7.juli.

Hasvik kommunes advokat, Thorbjørn Haagensen, er kjent med denne henvendelsen til Kontrollutvalget – og stiller seg til disposisjon for redegjøring av de faktiske momenter som er fremkommet i retten, dersom dere ønsker det. Mobil 9058349

Eva D. Husby

Eva D. Husby

91720862

Ordfører

Hasvik kommune.

Fra: Tom Øyvind Heitmann <tom.oyvind.heitmann@kusek.no>
Sendt: mandag 5. juni 2023 11:23
Til: Eva Danielsen Husby <ordforer@hasvik.kommune.no>
Kopi: Anne Berit Bæhr <Annebb@kusek.no>; mag-eina@online.no
Emne: SV: Sak til vurdering i kontrollutvalget

Hei.

Bekrefter å ha mottatt epost med vedlegg.

Jeg har gjort min kollega, som nå er sekretariat/rådgiver for kontrollutvalget i Hasvik kommune, kjent med eposten.

Med vennlig hilsen

Tom Øyvind Heitmann
Seniorrådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Cállingoddi SGO
tom.oyvind.heitmann@kusek.no
Tlf: 918 72 937

Trafikklys- modell utarbeidet av Deloitte AS

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmoellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politiskfattet vedtak?	Red	Yellow	Green	Grey
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Red	Yellow	Green	Grey
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Green	Yellow	Red	Grey
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Green	Yellow	Red	Grey
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Red	Yellow	Green	Grey
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Red	Yellow	Green	Grey
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?	Red	Yellow	Green	Grey
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Green	Yellow	Red	Grey
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Green	Yellow	Red	Grey
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Green	Yellow	Red	Grey
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Green	Yellow	Red	Grey
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Green	Yellow	Red	Grey

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK01002

Sak 17/23

ORIENTERINGSSAK - DOM I VARSLINGSSAKEN

Saksdokumenter:

- Dom – Vestre Finnmark Tingrett 3. Juli 2023
- Saksframlegg kommunestyret
- Møteprotokoll fra kommunestyret 20. Juli. 2023

Sekretariatets tilrådning:

Saken legges frem uten tilrådning.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget er tidligere orientert om varslings-saken i sak 17/20, 12/21, 14/ 21, 7/22 og 20/22.

Etter dette har saken vært til behandling i retten og Vest Finnmark tingrett har avsagt dom i saken, den 03. juli 2023. Hasvik kommune har på kommunestyremøte den 20. juli 2023 i sak PS 34/2023 vedtatt å anke dommen.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet har ikke vurdering eller tilrådning i denne saken.

VESTRE FINNMARK TINGRETT

DOM

Avsagt: 03.07.2023 i Vestre Finnmark tingrett, Hammerfest

Saksnr.: 22-180504TVI-TVFI/THAF

Dommer:

Dommerfullmektig Karoline Gjønnnes Johansen
m/alm.bem.

Meddommere:

Pensjonist (tidligere Leif Birger Mækinen
telemontør) Anne Helene Løkse Berthinussen

Saken gjelder: erstatning etter ulovlig gjengjeldelse i arbeidsforhold

---

Anne Synnøve Olsen-Ryum

Advokat Edvard Bakke

mot

Hasvik kommune

Advokat Thorbjørn Riise Haagensen

DOM

Saken gjelder erstatning etter ulovlig gjengjeldelse i arbeidsforhold.

1. Framstilling av saken

Sakens parter er Anne Synnøve Olsen-Ryum, heretter kalt saksøker, og Hasvik kommune, heretter kalt saksøkte eller kommunen.

Saksøker har siden 1. oktober 2007 vært ansatt som lønnsrådgiver ved Rådhuset i Hasvik kommune. Hennes arbeidsoppgaver har vært lønnskjøring og avstemming/rapportering. Fra 1. mai 2009 til 1. februar 2021 var hun også ansatt som redaktør og ansvarlig for kommunens hjemmeside. Hun har også fungert som verneombud fra slutten av 2015, og som tillitsvalgt fra 2014 frem til hun sykemeldte seg fra 15. juni 2020. Hun går i dag på arbeidsavklaringspenger, og har ikke vært i arbeid siden dagen hun sykemeldte seg.

Saksøkte, Hasvik kommune, er en mindre kommune i Finnmark. I 2023 var det i underkant av 1000 innbyggere i kommunen. Kommuneadministrasjonen ligger i Breivikbotn, og det er til sammen 165 årsverk fordelt på omlag 200 personer. Administrasjonen i kommunen består av ordføreren og 14 ansatte.

Øverste leder i kommunen er rådmann Erik Arnesen og assisterende rådmann Gro Nilsen. Kari Kvil er personalleder for kommunen, og har det øverste personalansvar i kommunen. Politisk leder i kommunen er ordfører Eva D. Husby. Det er Husby som har hatt ansvaret for oppfølging av varslene.

Saksøker har innsendt fire skriftlige varsler i perioden februar – mars 2020. Forut for dette har hun innsendt avviksmeldinger i januar 2017 og januar 2020.

Den 14. februar 2020 sendte saksøker et skriftlig varsel til Hasvik kommunestyre. Varselet ble bekreftet mottatt av Husby 18. februar 2020. Varselet er datert 13. februar 2020.

Det andre varselet er datert 23. februar 2020, ble sendt til kommunen samme dag og bekreftet mottatt av Husby 24. februar 2020.

Varselet datert 13. februar 2020 omhandlet fire konkrete brudd på arbeidsmiljøloven og interkontrollforskriften. Varslet gjelder brudd på arbeidsmiljøloven § 6-1 (plikten til å velge verneombud,) arbeidsmiljøloven § 7-1 (plikten til å opprette arbeidsmiljøutvalg), arbeidsmiljøloven § 10-6 (ulovlig overtidsbruk ved kommunens helseinstitusjoner) og brudd på internkontrollforskriften § 4 (plikt til å gjennomføre internkontroll). Videre omhandlet varselet beskrivelser av arbeidsmiljøet i kommunen, og at det var preget av

fryktkultur og trynefaktor. Det etterfølgende varselet var et oppfølgingsvarsel med utfyllende beskrivelser av arbeidsmiljøet i kommunen.

Den 11. mars 2020 ble varsel nr. 1 og 2 behandlet i kommunens Administrasjonsutvalg (ADMU). Det ble vedtatt at arbeidsgiver skulle følge opp de konkrete bruddene på arbeidsmiljøloven og interkontrollforskriften, og at varslingsaken for øvrig ble lukket.

Saksøker ble orientert om utfallet i AMDU 16. mars 2020, og hun sendte samme dag inn et nytt varsel. Varselet omhandlet myndighetsmisbruk fra kommunens side og uforsvarlig arbeidsmiljø, og det ble stilt spørsmål ved kommunens håndtering og behandling av de tidligere varslene.

Den 17. mars 2020 sendte saksøker inn en nytt varsel hvor hun blant annet stilte spørsmål til saksbehandlingen rundt tidligere innsendte avvik, og at hun ikke ønsket å fortsette i vervet som verneombud.

Kommunestyret behandlet varslingsaken i møte 6. mai 2020. Der ble det blant annet besluttet at det skulle ansettes en 100 % prosjektlederstilling i ett år for å lede og utvikle arbeidsmiljøet i kommunen.

Saksøker ble orientert om utfallet av møte i Kommunestyret 8. mai 2020. Hun påklagde vedtaket og behandlingen av varslene samme dag i brev til kommunen. Den 2. juni 2020 ble saksøker orientert av Husby om at vedtaket ikke kunne påklages.

Saksøker klagde deretter til Sivilombudsmannen i brev av 3. juni 2020. Den 7. august 2020 besvarte Sivilombudsmannen saksøkers klage, og hun ble henvist til å fremme saken for Arbeidstilsynet før Sivilombudsmannen foretok en vurdering av saken.

Den 29. september 2020 tilskrev Arbeidstilsynet Hasvik kommune, og ba om nødvendige opplysninger og dokumentasjon for å se på saken. Saksøker hadde allerede 14. februar 2020 og i etterkant vært i kontakt med Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet konkluderte med å gi kommunen fire pålegg. Disse påleggene er i dag lukket.

Partene er uenige om hendelsesforløpet etter at kommunen mottok varslene.

Saksøker mener at hun har varslet i tråd med regelverket, at varslene ikke har blitt tilstrekkelige behandlet og at hun har blitt utsatt for gjengjeldelse som følge av at hun varslet.

Kommunen mener saksøker ikke har varslet i tråd med regelverket, at varslene ble fulgt opp på en tilstrekkelig samvittighetsfull måte og at saksøker ikke har blitt utsatt for gjengjeldelse.

Saksøker innga stevning til Vestre Finnmark tingrett 12. desember 2022. Saksøkte innga tilsvaer 27. januar 2023.

Hovedforhandling ble gjennomført over fem dager, 23 – 25 mai og 31 mai – 1. juni 2023. Saksøker møtte og var bistått av advokat Edvard Bakke. Saksøkte møtte ved ordfører Eva Husby og var bistått av advokat Thorbjørn Riise Haagensen.

2. Partenes anførsler for retten

2.1 Saksøker, Anne Synnøve Olsen-Ryum, har i det vesentligste anført

Det anføres at saksøker har blitt utsatt for en rekke gjengjeldelseshandlinger fra Hasvik kommune etter at hun 14. februar 2020 innga et forsvarlig varsel om blant annet arbeidsmiljøet i kommunen i medhold av arbeidsmiljøloven § 2 A-1, jfr. § 2 A-2.

Arbeidsmiljøloven § 2 A-1 hjemler arbeidstakeres rett til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Saksøker har med rette varslet om reelle kritikkverdige forhold i kommunen, og hun har varslet i tråd med regelverket om intern varsling, jf. arbeidsmiljølovens § 2 A – 2.

Etterfølgende opptreden fra saksøkers side, som ytringer på Facebook, har ikke betydning for vurderingen av om opprinnelig varsel var forsvarlig eller om det er varslet på korrekt måte. Etterfølgende ytringer på Facebook kan for øvrig ikke anses som ekstern varsling. Uavhengig anføres det at vilkårene for ekstern varsling var tilstede.

Gjengjeldelseshandlingene fra kommunen knytter seg blant annet til utilstrekkelig undersøkelse av varslene, saksøkers opplevelse av å bli oversett på arbeidsplassen, tap av funksjonstillegg og at varslingsaken ble lukket uten at saksøker ble tilstrekkelig orientert av kommunen. Hun har også blitt omtalt av ordføreren og rådmannen på en ukorrekt og utilbørlig måte. Kommunen har heller ikke sikret saksøker et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

De anførte gjengjeldelseshandlingene har direkte årsakssammenheng med at saksøker varslet. De beskrevne gjengjeldelseshandlingene er dermed i strid med forbudet mot gjengjeldelse i arbeidsmiljølovens § 2 A-4.

Saken har vært en stor belastning for saksøker som har påtatt seg en samfunnsmessig viktig oppgave, og hun har blitt sanksjonert av arbeidsgiver for dette.

Saksøker har på grunn av kommunens håndtering av varslingssakene ikke vært i stand til å arbeide og vært sykemeldt i flere perioder. I dag er hun i ulønnet permisjon og mottar arbeidsavklaringspenger. Det foreligger en klar årsakssammenheng mellom gjengjeldelseshandlingene og at saksøker ikke evner å arbeide i kommunen lenger.

Saksøktens anførsler om at saksøkers forutgående sykehistorie er årsak til at hun ikke er i arbeid, er ikke riktig.

Som følge av kommunens handlinger har hun lidt økonomisk tap. Det kreves følgelig erstatning for lidt og fremtidig tap, og det kreves oppreisning, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-5.

Saksøkerens påstand for retten:

- 1. Hasvik kommune har utsatt Anne Synnøve Olsen-Ryum for ulovlig gjengjeldelse som følge av varsling i arbeidsforhold.*
- 2. Hasvik kommune dømmes til å betale Anne Synnøve Olsen-Ryum erstatning og oppreisning for ulovlig gjengjeldelse fastsatt etter rettens skjønn.*
- 3. Hasvik kommune dømmes til å betale Anne Synnøve Olsen-Ryums sakskostnader.*

2.2 Saksøkte, Hasvik kommune, har det i vesentligste anført

Det anføres at saksøker ikke har varslet i tråd med regelverket, at varslene ble fulgt opp på en tilstrekkelig samvittighetsfull måte og at saksøker ikke har blitt utsatt for gjengjeldelse. Hasvik kommune må derfor frifinnes.

Saksøker har varslet om en rekke forhold ved kommunens virksomhet. Saksøkte er enig i at de konkrete bruddene på arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften er kritikkverdige forhold. De anførte karakteristikker og uriktige påstander om administrativ ledelse og arbeidsmiljøet som sådan må derimot anses som grunnløse, og er således ikke kritikkverdige forhold. Saksøker hadde dermed ikke rett til å varsle om dette.

Det er enighet om at saksøker først varslet internt 14. februar 2020, men idet saksøker kun få dager senere varslet ekstem ved å legge ut varselet på Facebook og deretter fremsette en rekke ytringer om saken og kommunens ledelse – har hun handlet i strid med regelverket.

For at varslingsvernet skal inntre er det en forutsetning at varslingen framstår som «forsvarlig». For øvrig gjelder det et eget aktsomhetskrav for å varsle ekstem, jf.

arbeidsmiljøloven § 2 A-2 tredje ledd. Det gjøres gjeldende at saksøkers eksterne varslinger på Facebook ikke er i tråd med regelverket. Det er her tale om grove og uriktige personkarakteristikk/beskyldninger mot kommunens administrative og politiske ledelse – samt generell hets av Hasvik kommune.

Som følge av at deler av varselet ikke gjelder kritikkverdige forhold, og at saksøker har varslet i strid med regelverket er hun ikke underlaget varslingsvernet. Hasvik kommune skal dermed frifinnes.

Subsidiært anføres det at saksøkers påstander om gjengjeldelse er grunnløse.

Tilleggsfunksjonen knyttet til drift av kommunens hjemmeside ble tatt bort etter saksøkers eget ønske. Det er for øvrig heller ikke korrekt at hun har vært utsatt for utfrysning eller ignoranse fra kommunens ledelse. Varselene har blitt tilstrekkelig behandlet og kommunen har forsøkt å hjelpe saksøker så langt det har latt seg gjøre.

For det tilfelle det skulle foreligge ugunstige handlinger fra kommunens side, vil uansett den nødvendige årsakssammenheng mellom varslingen og de påståtte handlingene ikke foreligge.

Vedrørende kravet om erstatning er det klare holdepunkter for at saksøker hadde psykiske utfordringer allerede før varslingen, og før de påståtte gjengjeldeshandlingene. Det foreligger dermed ingen årsakssammenheng mellom det økonomisk tap og de angivelige gjengjeldeshandlingene. Uansett må erstatningen settes ned eller falle bort på grunn av saksøker manglende vilje til dialog og løsning i saken. For øvrig gjøres det gjeldende at en eventuell oppreisning i størrelsesorden 100 000 kroner er for høyt.

Saksøktes påstand for retten:

1. *Hasvik kommune frifinnes.*
2. *Anne Olsen-Ryum dømmes til å erstatte sakens kostnader.*

3. Rettens vurdering

3.1 Hovedproblemstilling

Hovedspørsmålene i saken er om saksøker har varslet i samsvar med arbeidsmiljølovens bestemmelser, og om hun som følge av dette har blitt utsatt for gjengjeldeshandlinger fra Hasvik kommune. Saken reiser også spørsmål om saksøker har krav på erstatning og oppreisning som følge av de påståtte gjengjeldeshandlingene fra kommunen.

Retten har kommet til at saksøker fremsatte gjentatte varsler i tråd med regelverket, og at hun dermed er underlaget vernet mot gjengjeldelseshandlinger. Retten har videre funnet det sannsynliggjort at saksøker har blitt utsatt for en rekke negative reaksjoner og sanksjoner fra kommunen. Hun har blitt utsatt for negative reaksjoner og sanksjoner som følge av at hun varslet, og hun har således blitt utsatt for gjengjeldelseshandlinger. Det foreligger dermed grunnlag for erstatning eller oppreisning. Retten har ikke vært i tvil om konklusjonen.

3.2 Rettslig utgangspunkt

Saken gjelder tvist i arbeidsforhold. Arbeidsmiljøloven kommer derfor til anvendelse. Arbeidsmiljøloven er en vernelov og inneholder en rekke bestemmelser som regulerer og bidrar til å sikre den svake part i arbeidsavtalen - som er arbeidstakeren.

Arbeidsmiljøloven kapittel 2 A regulerer varsling i arbeidsforhold. Bestemmelsene fastsetter en *rett* til å varsle om bestemte forhold på en bestemt måte, og gir under visse forutsetninger varsleren et særskilt *vern*. Bestemmelsene i kapittelet kom inn i loven i 2017 og fikk sin nåværende ordlyd i 2019, med virkning fra 1. januar 2020.

Arbeidstakere har en relativ vid adgang til å ytre seg om negative forhold ved arbeidsgivers virksomhet. Adgangen til dette fremgår av arbeidsmiljøloven § 2 A-1 første ledd hvor arbeidstaker har rett til å varsle om «*kritikkverdige forhold*» i arbeidsgiverens virksomhet. Det kreves imidlertid at varsleren må ha fulgt framgangsmåten for varsling som er beskrevet i § 2 A-2. Når man varsler i tråd med de nevnte bestemmelsene er man underlagt det såkalte *varslingsvernet*, og det vil være ulovlig for arbeidsgiver å rette negative sanksjoner eller reaksjoner mot varsleren som følge av varslingen, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4.

Med arbeidsgiver forstås i denne sak som den administrative ledelsen i Hasvik kommune, og ordføreren som behandlet varslene på kommunens vegne, jf. bla. LB-2009-36995.

Varslingsreglene har betydning for både samfunnet, arbeidstakeren og arbeidsgiver. Det er flere sentrale hensyn bak bestemmelsene, men retten vil nøye seg med å vise til de tre viktigste, jf. Individuell arbeidsrett, Skjønberg, A. N, mfl., 2. utgave, 2020, kap. 9.7. For det første er det i allmennhetens interesse at visse kritikkverdige forhold ved en virksomhet blir avdekket. Noe som særskilt vil gjelde for offentlige virksomheter. For det andre kan bestemmelsene om varsling ses i sammenheng med arbeidsmiljølovens bestemmelser som setter krav til et forsvarlig arbeidsmiljø. Endelig kan det anføres at varslingsbestemmelsene har en side til arbeidstakerens medbestemmelsesrett, og adgangen til å medvirke til samspillet på egen arbeidsplass og bidra til et bedre ytringsklima.

Sakens bevisspørsmål avgjøres ut fra det alminnelige beviskravet i sivile saker. Det innebærer at retten skal legge til grunn det faktum som etter en samlet vurdering av bevisene i saken er mest sannsynlig.

Når det gjelder bevisbyrden stiller saken seg annerledes enn for andre sivile saker. Det alminnelige utgangspunktet i sivile saker er at den som hevder å ha et krav må føre bevis for at det faktiske grunnlaget for kravet eksisterer. For varslingsaker har arbeidsmiljøloven § 2 A-4 fjerde ledd en egen bestemmelse om bevisbyrde, hvor det legges opp til en «delt bevisbyrde» mellom saksøker og saksøkte. Bestemmelsens ordlyd lyder:

«... Dersom arbeidstaker legger frem opplysninger som gir grunn til å tro at det har funnet sted gjengjeldelse, må arbeidsgiver sannsynliggjøre at det likevel ikke har funnet sted slik gjengjeldelse ...»

Det framgår av forarbeidene at det normalt vil være nok at arbeidstaker kan vise til at varslingen har skjedd og at de påståtte gjengjeldelseshandlingene kom tett på varslingen i tid. Dersom arbeidstaker oppfyller denne bevisbyrden, overføres bevisbyrden over på arbeidsgiver. Arbeidsgiver må da kunne påvise sannsynlighetsovervekt for at handlingene fra deres side var begrunnet i *andre forhold* enn arbeidstakers varslings. Det vises til Ot.prp. nr.84 (2005–2006) side 53 og Individuell arbeidsrett, Skjønberg, A. N, mfl., 2. utgave, 2020, side 274.

3.3 Hva er varslings?

Det finnes ingen lovbestemt eller på annen måte klart omforent forståelse av hva som ligger i begrepet «varslings» eller hva det betyr «å varsle». En ren språklig forståelse av begrepet er å gi beskjed, melde fra om noe, «slå alarm» om en situasjon, «rope varsku» eller rapportere om et forhold man har blitt oppmerksom på, jf. NOU 2018:6 Varslings – verdier og vern, kap. 2.1.

Det er heller ingen lovfestede formkrav til hvordan et varsel skal fremsettes, og et varsel kan fremsettes både muntlig og skriftlig.

Selv om det ikke er en noen formkrav til oppsettet eller innholdet av et varsel, ligger det likevel i varslingsinstituttets natur at et varsel må fremsettes på en slik måte at arbeidsgiver blir klar over at det er tale om et varsel. Dette til forskjell fra eksempelvis ren kritikk eller hverdagslig misnøye fremsatt av arbeidstaker. Det sentrale vil således være meningsinnholdet i den fremsatte ytringen.

Eksempelvis vises det til LF-2022-127786 hvor lagmannsrettens flertall ikke anså en

e-post fra en tillitvagt til ledelsen som et varsel, men som en del av en løpende kommunikasjon.

3.4 Varsling av kritikkverdige forhold

Som allerede nevnt er det en forutsetning for at saksøker skal ha *rett* til å varsle at varslingen gjelder «*kritikkverdige forhold*» i arbeidsgiverens virksomhet, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-1 første ledd.

Med kritikkverdige forhold menes «*forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet*», jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-1 annet ledd. I samme bestemmelse listes det opp en rekke eksempler på slike forhold.

Mer konkret om begrepet «*kritikkverdige forhold*» vises det til Ot.prp. nr.84 (2005–2006) side 51 hvor det fremgår:

Begrepet kritikkverdige forhold gjelder for det første opplysninger om kriminelle (dvs. straffesaksjonte) forhold og mislighold av andre lovbestemte påbud eller forbud. Det samme gjelder brudd med virksomhetens etiske retningslinjer. Her bør det imidlertid være tale om rutiner som er tydelig uttalte og som er nedfelt i skriftlige dokumenter som er gjort kjent for ansatte og ledelse. I tillegg omfattes alminnelige etiske standarder som det er bred tilslutning til i samfunnet. Hva som er kritikkverdig bør fortolkes i lys av at forholdene normalt bør ha en viss allmenn interesse før arbeidstaker kan gå ut med dem. Forhold som arbeidstaker mener er kritikkverdige ut fra egen politisk eller etisk overbevisning omfattes dermed ikke av bestemmelsen.

3.4.1 De konkrete varslene og deres innhold – har saksøker varslet om «kritikkverdige forhold» ved virksomheten?

Saksøker har anført at varselet datert 13. februar 2020, og etterfølgende varsler, gjaldt kritikkverdige forhold ved Hasvik kommune. Saksøker hadde således hadde en rett til å varsle. Det er også anført at saksøker gjentatte ganger forut for februar 2020 også har varslet om kritikkverdige forhold.

Kommunen er enig i at de anførte bruddene på arbeidsmiljølovens § 7-1 (arbeidsmiljøutvalg), § 6-1 (verneombud) § 10-6 (overtidsbetaling) og interkontrollforskriften § 4 (plikt til internkontroll), i varselet av 13. februar 2020 er kritikkverdige forhold i lovens forstand. Kommunen har imidlertid anført at saksøkers varsling og beskrivelser av arbeidsmiljøet er grunnløse. Det er bestridt at saksøker har varslet forut for februar 2020.

Saksøker har til sammen inngitt fire «formelle varsler». Med «formelle varsler» mener retten at disse spesifikt er beskrevet som «varsler». Varslene er datert 13. februar 2020, 23. februar 2020, 16. mars 2020 og 17. mars 2020.

De to første varslene er bekreftet mottatt av arbeidsgiver – henholdsvis 18. februar 2020 og 24. februar 2020. Det fremgår ikke av sakens dokumenter om arbeidsgiver har bekreftet mottak av de to siste varslene fra mars 2020. Det følger likevel av sakens dokumenter og vitneforklaringene at arbeidsgiver er vel kjent med alle de fire varslene. En legger således til grunn at også varsel nr. 3 og 4 ble kjent for saksøkte kort tid etter at de ble sendt fra saksøker.

Føruten om de «formelle varslene» har også saksøker ved tidligere anledninger orientert kommunen om kritikkverdige forhold ved virksomheten. Det vises til opplysninger fra vernerunden 10. mai 2016, brev til Hasvik kommune datert 3. januar 2017, avviksmelding datert 5. januar 2017 og avviksmeldinger datert 31. januar 2020.

Avviksmeldingen fra 2017 gjaldt brudd på kommunens HMS-håndbok, og avviksmeldingene fra 2020 gjaldt brudd på arbeidsmiljølovens § 7-1 (arbeidsmiljøutvalg), § 6-1 (verneombud) § 10-6 (overtidsbetaling) og brudd på revisjon av kommunens HMS-håndbok. Avviksmeldingene fra januar 2020 er også inntatt i varselet datert 13. februar 2020.

Slik retten ser det må avviksmeldingene fra januar 2017 og januar 2020 regnes som varsler i lovens forstand. De øvrige henvendelsene til kommunen kan ikke anses som varsler, men som bekymringer og beskrivelser av uønskede situasjoner på arbeidsplassen. Derimot inneholder avviksmeldingene klare beskrivelser av brudd på arbeidsmiljøloven og interne rutiner. En har vanskeligheter med å se at kommunen kunne tolke avviksmeldingene på en annen måte enn at dette var varsler som de var pliktige til å følge opp, saml. uttalelser i LF-2022-127786. Det er på det rene at kommunen ikke fulgte opp avviksmeldingene fra verken 2017 eller 2020 før varselet datert 13. februar 2020 ble oversendt.

Spørsmålet er så om varslene tar for seg kritikkverdige forhold. Da det er enighet om at bruddene på arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften utgjør kritikkverdige forhold, vil retten primært vurdere den delen av varslene som gjelder arbeidsmiljøet. Retten vil derfor primært vurdere innholdet i varslene datert 13. og 23. februar 2020, da det er disse som i all hovedsak omtaler arbeidsmiljøet.

I varselet datert 13. februar 2020 fremgår blant annet følgende beskrivelser av arbeidsmiljøet og ledelsen:

«... man kan oppleve at kritiske spørsmål enten ikke blir besvart eller at taktikken «angrep er det beste forsvar» brukes. Det vil si at ledelsen går til frontalangrep istedenfor å svare på det man spør om ...»

«... Dette har medført at det har utviklet seg en «fryktkultur» på arbeidsplassen ...»

«... Arbeidsmiljøet oppleves som lite tilfredsstillende, og spesielt det psykososiale arbeidsmiljøet er dårlig ...»

«... det skjer forskjellbehandlinger og ordet «trynefaktor» har dukket opp av og til ...»

I varselet datert 23. februar 2020 fremgår blant annet følgende beskrivelser av arbeidsmiljøet og ledelsen:

«... Fryktkulturen i Hasvik kommune er så stor at arbeidstakere ikke tør å stå fram med hvordan de har det på arbeidsplassen sin ...».

«... Jeg har fått tilbakemeldinger som tyder på at Hasvik kommune mister fagkompetanse på grunn av at administrativ ledelse neglisjerer / overstyrer faglige anbefalinger og beslutninger ...».

«... Jeg finner grunn til å nevne at administrativ ledelse virker å ha en intrikat måte å bedrive «splitt og hersk» ...»

Slik retten ser det maler varslene et dystert bilde av daværende arbeidsmiljø og ledelse i Hasvik kommune. Dette kommer særlig til syne når både saksøker, nåværende og tidligere ansatte forklarer seg om hvordan arbeidsmiljøet i kommunen har vært over en lengre periode.

Saksøker forklarte at hun ble særlig oppmerksom på kritikkverdige forhold i kommunen da hun mot slutten av 2015 tiltrådte som verneombud. Hun gikk inn i rollen som verneombud som hun gjør i alle andre roller hun påtar seg – hun ville gjøre jobben skikkelig. Hun forklarte at hun av flere på jobb har blitt kalt for «et petimeter», idet hun er veldig opptatt av at ting skal bli riktige.

Som verneombud la hun raskt merke til flere avvik på arbeidsplassen, og etter gjennomført vernerunde i mai 2016 tok hun opp flere av avvikene med Arnesen. Hun oppfattet ikke Arnesen som villig til å ta tak i avvikene, og dette resulterte i at hun skrev et brev til kommunen i november 2016. I brevet ytret hun sin bekymring og forundelse av at en rekke avvik ikke ble tatt tak i. Svarbrevet hun fikk fra Arnesen fremsto for henne som at

kommunen ikke anså avvikene som alvorlige og at de ikke ville bli tatt tak i. Som et resultat av kommunens svarbrev sendte hun inn 5. januar 2017 en avviksmelding.

Om arbeidsmiljøet i perioden 2016 til 2020 forklarte saksøker at det ikke var bra. Hun var tillitsvalgt i perioden, og fortalte at det ved flere anledninger kom kollegaer inn på hennes kontor og fortalte om uønskede hendelser de hadde opplevd på jobb. Eksempler på dette var at Arnesen kunne bli høyrøstet og sint dersom ansatte var uenige med ham, noe som medførte at man ikke turte å ta ting opp med ledelsen, idet man var redd for represalier. Saksøker forklarte videre om eksempler på forskjellsbehandling og trynefaktor, som at enkelte ansatte fikk innvilget permisjon med lønn og at enkelte ansatte lettere fikk gehør for sine synspunkter.

Saksøker forklarte at hun flere ganger meldte ifra om de ovennevnte hendelsene til personalleder Kvil. Hun fortalte blant annet Kvil om grunnlaget for avviksmeldingene fra 2017 og 2020 og om hvordan hun oppfattet arbeidsmiljøet i kommunen. Til tross for dette foretok ikke kommunen seg noe. Etter at saksøker sendte inn avviksmeldinger i januar 2020 som hun ikke fikk svar på, så hun ingen annen utvei enn å inngi et formelt varsel.

Vitne Holst-Olsen, som har jobbet i kommunen siden 1981, forklarte at flere ansatte i kommunen har fortalt ham om at de ikke er tilfredse med arbeidsmiljøet. I den forbindelse skal flere ha sagt til ham *«vinner jeg tre millioner i lotto, så slutter jeg på dagen»*. Han forklarte videre at det er lite rom for meningsutveksling, og at kommunen ikke har hatt fokus på arbeidsmiljøet eller kommunikasjon med de ansatte på flere år. Vitne uttalte følgende om ledelsen i kommunen: *«...de har bestemt seg for at arbeidsmiljøet er godt, det hjelper ikke hva andre sier»*. Vitne var imidlertid klar på at arbeidsmiljøet hadde bedret seg etter at saksøker varslet i februar 2020, men påpekte at flere ansatte fortsatt ikke var tilfredse med arbeidsmiljøet.

Vitne Christensen, som jobbet i kommunen fra 1998 – 2005 og 2012 – 2019, fortalte også om hendelser som ikke kan beskrives som annet enn uakseptable på en arbeidsplass. Hun fortalte at trynefaktoren sto sterkt, og at dersom man ønsket å få gjennom sine synspunkter var det viktig å *«please»* ledelsen. Hun fortalte også om en konkret hendelse hvor hun skal ha blitt skjelt ut av nærmeste leder, som følge av at hun hadde fortalt ordføreren om hans lederstil og om at han forskjellsbehandlet ansatte. Etter hendelsen fikk hun ikke lenger gjennom sine synspunkter som tidligere, og hun beskrev sin resterende tid i kommunen som *«to vanskelige år før jeg sluttet»* og at hun hadde havnet *«utenfor det gode selskap»*.

Vitnene Tuv, Rendefors, Lund og Merok, som alle har jobbet i kommunen som leger, kom med flere uttalelser som støttet opp under saksøkers beskrivelser av arbeidsmiljøet. Blant annet forklarte Tuv, Rendefors og Lund om en ledelse hvor det var lite rom for meningsutvekslinger. Videre forklarte både Tuv og Lund om flere ansatte som ikke turte å

si ifra om arbeidsforholdene fordi de var redde for represalier fra ledelsen. Merok forklarte også at han hadde hørt flere fortelle om fryktkultur i kommunen, uten at han selv hadde kjent dette på kroppen.

Som illustrert er det flere vitner som har forklart seg i tråd med saksøkers beskrivelser av arbeidsmiljøet, og de beskrivelsene som fremgår i varslene.

Ledelsen i kommunen, bestående av Arnesen, Nillsen og Kvil, har derimot stilt seg uforstående til beskrivelsene av arbeidsmiljøet. Retten finner det nokså underlig at de ovennevnte beskrivelsene av arbeidsmiljøet ikke har kommet ledelsen for øret. Dette fremstår desto underligere når både ordføreren og varaordføreren uttalte at de begge har hørt ansatte fortelle om fryktkultur på arbeidsplassen.

Det skal riktignok nevnes at både vitne Gamst og Laingen omtalte arbeidsmiljøet i vesentlig mer positive ordlag enn de øvrige vitnene. Det må bemerkes at Laingen ikke startet å arbeide i kommunen før 1. mars 2022, og at han således ikke har noen kjennskap til arbeidsmiljøet forut for denne datoen. Hva gjelder vitne Gamst, betviler ikke retten at hun har opplevd arbeidsmiljøet som bra, uten at dette får avgjørende betydning for retten.

På grunnlag av bevisene som er ført, finner retten det utvilsomt at varslene i sin helhet gjaldt kritikkverdige forhold ved Hasvik kommune. Saksøker hadde således varslingsrett om de beskrevne forhold.

3.5 Fremgangsmåte for varsling

For å omfattes av varslingsbestemmelsene må varsleren ha fulgt framgangsmåten for varsling som er beskrevet i arbeidsmiljøloven § 2 A-2. Bestemmelsen tar sikte på å balansere hensynene om arbeidstakers yringsfrihet og hensynene bak lojalitetsplikten i arbeidsbeholdet, jf. Skjønberg, mfl. Arbeidsrett - Individuelle og kollektive emner, 2022, kap. 10.4.4.

Grunnvilkåret er at varsling skal skje på en forsvarlig måte. Kravet om forsvarlig varsling skal ikke tolkes strengt, og skal ses på som en sikkerhetsventil som skal verne mot unødvendige skader på arbeidsgivers interesser, jf. Prop.74 L (2018–2019) side 31.

I dagens lovtekst er det ingen konkret henvisning til forsvarlighetskravet, fordi tidligere lovtekst ble kritisert for å være for skjønnsmessig slik at det skapte usikkerhet om fremgangsmåten for varsling. Lovteksten ble således endret til å spesifikt skille mellom intern og ekstern varsling, slik at det tydelig skulle fremgå hvem arbeidstaker kan varsle til og vilkårene for fremgangsmåten. Forsvarlighetskravet er ment innbakt i bestemmelsen.

Det vises til lovteksten i arbeidsmiljøloven § 2 A-2:

- 1) *Arbeidstaker kan alltid varsle internt*
  - a. *til arbeidsgiver eller en representant for arbeidsgiver*
  - b. *i samsvar med virksomhetens rutiner for varsling*
  - c. *i samsvar med varslingsplikt*
  - d. *via verneombud, tillitsvalgt eller advokat.*
- 2) *Arbeidstaker kan alltid varsle eksternt til en offentlig tilsynsmyndighet eller en annen offentlig myndighet.*
- 3) *Arbeidstaker kan varsle eksternt til media eller offentligheten for øvrig dersom*
  - a. *arbeidstaker er i aktsom god tro om innholdet i varselet,*
  - b. *varselet gjelder kritikkverdige forhold som har allmenn interesse, og*
  - c. *arbeidstaker først har varslet internt, eller har grunn til å tro at intern varsling ikke vil være hensiktsmessig.*
- 4) *Arbeidsgiver har bevisbyrden for at varsling har skjedd i strid med §§ 2 A-1 og 2 A-2.*

Etter bestemmelsens første ledd har saksøker en ubegrenset rett til å varsle internt til arbeidsgiver. Det er kun for ekstern varsling som omtales i bestemmelsens tredje ledd, at det stilles krav til aktsomheten fra varslers side.

Det er viktig å fremheve at selv om arbeidstaker ikke hadde rett til å si fra på den måten han eller hun gjorde, vil ikke dette gi arbeidsgiver rett til å møte ytringen med gjengjeldelse, jf. NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern, kap. 4.2.4.

3.5.1 Har saksøker varslet i tråd med lovens krav om fremgangsmåte?

Saksøker har anført at hun har varslet i tråd med regelverket, og at hun har varslet internt. Ytringene hennes på Facebook kan ikke anses som ekstern varsling. Subsidiært er det anført at vilkårene for ekstern varsling er oppfylt.

Saksøkte har anført at saksøker ikke er underlagt varslingsvernet, idet hun varslet i strid med fremgangsmåten for varsling. Det er anført at saksøker varslet eksternt på Facebook før kommunen fikk tid til å behandle det interne varselet, og at hennes eksterne varsling ikke er i tråd med regelverket.

Spørsmålet for retten er således om saksøker har varslet i tråd med lovens krav. Det er kommunen som må føre bevis for at varslingen har skjedd i strid med regelverket, jf. § 2 A-2 fjerde ledd.

Det er ubestridt at saksøker varslet internt om brudd på arbeidsmiljøloven og utilfredsstillende arbeidsmiljø ved oversendelse av varselet til kommunen på e-post fredag 14. februar 2020, kl. 09.48.

Retten finner det også klart at hun varslet internt når det gjelder avviksmeldingene fra januar 2017 og januar 2020.

Det er videre uomtvistet at saksøkte ytret seg om varslingssaken på sin Facebook-profil hvor hun har over 1000 venner. Av sakens dokumenter fremgår det at hun ytret seg første gang om saken 17. februar 2020, kl. 14.08, ved at hun la ut varselet i sin helhet på sin Facebook side. I etterkant av dette har hun skrevet flere innlegg på Facebook hvor hun blant annet fremstår kritisk til kommunens behandling av varslene, oppfordrer andre til å varsle om de har opplevd lignende forhold og kommer med flere beskrivelser/påstander om kommunen og dens ledelse. Eksempelvis beskriver hun kommunen som en «*parodi av en arbeidsgiver*» og at ledelsen bedriver «*splitt og hersk*». Retten finner det klart at saksøkers uttalelser på Facebook må anses som offentlige ytringer, saml. HR-20018-871-A.

Spørsmålet for retten er om ytringene på Facebook kan anses som ekstern varsling, og om etterfølgende offentlige ytringer, eventuelt ekstern varsling, får betydning for forutgående intern varsling.

Det må i dette tilfelle skilles mellom arbeidstakerens rett til offentlige ytringer og hva som skal anses som varsling. Det er viktig å fremheve at arbeidstakere har en vidt omfattende og lovfestet rett til å ytre seg uten at ytringene skal anses som varsling, jf. bla. Grunnloven § 100 og EMK art. 10.

Det vises forøvrig til at regelen om fremgangsmåten for varslingen var ment for å stille visse krav til måten varslingen skulle skje på – ikke for å begrense retten til å si fra, jf. NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern, s. 49. Det skal også svært mye til for at en skal kunne si at arbeidstakers fremgangsmåte ikke er forsvarlig, jf. Ot.prp. nr.84 (2005–2006), side 51.

Selv om arbeidstakere har en vid rett til å ytre seg om kritikkverdige forhold vil en samtidig peke på at arbeidstaker er underlagt en lojalitetsplikt ovenfor arbeidsgiver, og at visse ytringer kan medføre sanksjoner fra arbeidsgiver (som eksempelvis advarsel). I forlengelse av dette kan man generelt stille spørsmål om offentlige ytringer i saker som

dette er fornuftig, særlig med tanke på fremtidig dialog med arbeidsgiver – uten at dette i seg selv får betydning for rettens vurdering.

Spørsmålet om etterfølgende offentlige ytringer eller ekstern varsling *etter* intern varsling er ikke belyst i rettspraksis. Dette kan trolig ha sammenheng med de begrensede mulighetene for ekstern varsling forut for sosiale medier sitt inntog i samfunnet. I dag har enhver person med tilgang til en smarttelefon eller pc mulighet til å nå tusenvis av mennesker med noen enkle tastetrykk. Dette medfører at muligheten for ekstern varsling har ekspandert, samtidig som arbeidsgiver må ha stor toleranse ovenfor den ansattes ytringer – også på sosiale medier. Sosiale medier har trolig medført at skillet mellom offentlige ytringer og ekstern varsling ikke nødvendigvis er like tydelig i enhver sak.

Etter en konkret vurdering av bevisene i saken mener retten at saksøkers ytringer på Facebook ikke kan anses som ekstern varsling. Ytringene fremstår som ren informasjon om at hun allerede har varslet, sakens gang og for øvrig kritikk av kommunen og ledelsen. Ytringene bærer ikke preg av at hun henvender seg til media eller offentligheten som førsteinstans eller for at media eller offentligheten skal ta saken videre.

Retten vil bemerke at dersom en arbeidstaker skulle miste varslingsvernet som følge av etterfølgende ytringer eller etterfølgende ekstern varsling på sosiale medier, vil varslingsbestemmelsene i stor grad vil uthules. Et slikt utgangspunkt vil også være i strid med det vernet som lovverket og forarbeidene tar sikte på å skape for varslere. En finner igjen grunn til å fremheve at det skal svært mye til for at en skal kunne si at arbeidstakers fremgangsmåte ikke er forsvarlig.

Da retten mener at ytringene ikke kan anses som ekstern varsling, finner en ikke grunn til å behandle spørsmålet om de er fremsatt i tråd med bestemmelsens tredje ledd. En vil likevel bemerke at sett hen til varslenes innhold, at allmennheten vil ha interessen av å vite hvordan en offentlig virksomhet behandler sine ansatte, at saksøker allerede hadde varslet internt og at hun hadde erfaring med at kommunen ikke tidligere hadde behandlet hennes avviksmeldinger – fremstår vilkårene om ekstern varsling uansett å være oppfylt.

Retten finner det sannsynliggjort at det er varslet i tråd med lovens krav om fremgangsmåte. Kommunen har ikke ført tilstrekkelig med bevis for det motsatte.

3.6 Gjengjeldelse

Retten har kommet til at saksøker hadde rett til å varsle om kritikkverdige forhold i kommunen, og at hun har varslet i tråd med fremgangsmåten for varsling. Saksøker er således omfattet av varslingsvernet, og enhver form for gjengjeldelse fra kommunens side er forbudt, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4 første ledd.

Definisjonen av gjengjeldelse er beskrevet i arbeidsmiljøloven § 2 A-4 andre ledd:

«... Med gjengjeldelse forstås enhver ugunstig handling, praksis eller unnlattelse som er en følge av eller en reaksjon på at arbeidstaker har varslet, for eksempel

- a) Trusler, trakassering, usaklig forskjellsbehandling, sosial ekskludering eller annen utilbørlig opptreden*
- b) Advarsel, endring i arbeidsoppgaver, omplassering eller degradering*
- c) Suspensjon, oppsigelse, avskjed eller ordensstraffe ...».*

Retten vil bemerke at bestemmelsen ikke inneholder en uttømmende opplisting av hva som skal forstås som gjengjeldelse. I øvrige tilfeller må vurderingen bli konkret ut ifra den aktuelle saks faktum. En vil videre bemerke at begrepet «*gjengjeldelse*» skal forstås vidt, jf. Ot.prp.nr. 84 (2005–2006) side 52, og vil gjelde for både formelle og uformelle sanksjoner.

I henhold til rettspraksis kan det ikke kreves at det skal kunne påvises én konkret gjengjeldeshandling, dersom atferden over tid gjør det klart at det har forekommet gjengjeldelse, jf. NOU 2018:6 side 52 (pkt. 4.2.4) med henvisning til LB-2009-36995 og LH-2020-53659.

Gjengjeldelsen må være en «*en følge av eller en reaksjon*» på varselet. Det kreves således årsakssammenheng. Det finnes en rekke dommer som illustrerer denne problemstillingen, og at arbeidsgiver er i sin fulle rett til å rette reaksjoner mot arbeidstaker – så lenge reaksjonene er utløst av *andre forhold* enn varselet, se bla. LG-2020-176005 og LB-2019-58878. Det vil dermed bli spørsmål om det saksøker hevder å ha opplevd som ugunstig behandling kan knyttes til hennes forutgående varsling.

Gjengjeldelsesforbudet setter for øvrig krav til arbeidsgivers utøvelse av styringsretten, jf. Ot.prp. nr.84 (2005–2006) side 52, og at det må foretas en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Arbeidstakers subjektive opplevelse av at gjengjeldelse foreligger er ikke nok. Handlingen må rent faktisk være begrunnet i varslingen. Likevel er det slik at dersom arbeidstaker kan sannsynliggjøre at det har skjedd gjengjeldelse, overflyttes bevisbyrden til arbeidsgiver. Arbeidsgiver må da kunne påvise sannsynlighetsovervekt for at handlingene fra deres side var begrunnet i andre forhold enn arbeidstakers varsling, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-4 fjerde ledd.

3.6.1 De påståtte gjengjeldelsehandlingene

3.6.1.1 Brudd på arbeidsgivers aktivitetsplikt - herunder utilstrekkelig undersøkelse av varslene og mangel på kommunikasjon med saksøkte

Arbeidsgiver har en lovpålagt aktivitetsplikt til å følge opp innkomne varsler. Kravet er nedfelt i arbeidsmiljøloven § 2 A-3 første ledd idet arbeidsgiver i «*tilstrekkelig*» grad og «*innen rimelig tid*» skal undersøke varselet.

Om aktivitetsplikten vises det til Prop. 74 L (2018-2019) side 36:

«... Å stille krav om at varselet skal undersøkes innen rimelig tid, vil videre gi grunnlag for hurtig inngripen mot kritikkverdige forhold, eventuelt at innholdet i varselet raskt kan avkrefte. Det at arbeidsgiver agerer raskt, vil generelt være viktig for å kunne behandle saken på et lavest mulig nivå. Dette kan bidra til at saken avklares uten mye støy i virksomheten og forhindre at den eskalerer.

Etter departementets oppfatning bør det ikke i lovteksten stilles kvalitative eller kvantitative krav til hvilke undersøkelser arbeidsgiver må gjøre. Det må således vurderes konkret i den enkelte sak hva som vil være «tilstrekkelig» for å avklare varselet. Departementet understreker i denne sammenheng at det ikke er meningen at arbeidsgiver skal være pliktig til å gjøre grundigere undersøkelse enn hva varselet saklig sett gir grunnlag for. Dersom arbeidsgiver uten videre kan fastslå at varselet ikke krever videre oppfølging, vil en slik vurdering i seg selv kunne tilfredsstillende bestemmelsens krav.»

Aktivitetsplikten omfatter også krav om å handle i tråd med virksomhetens varslingsrutiner, jf. Prop. 74 L (2018-2019), side 36.

På tidspunktet for varslingsaken hadde kommunen interne prosedyrer for varslingsaker. Disse fremkommer i «*Retningslinjer og rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i Hasvik kommune*» datert 4. februar 2011. Det er særlig rutinenes pkt. 1.2 og 3.3 som får betydning for denne saken

I henhold til kommunens interne prosedyrer for varsling skal blant annet alle varsler tas på alvor, undersøkes og følges opp. Den som har varslet skal få informasjon om saksbehandlingen, ivaretas på en god måte og ha krav på rettsikkerhet.

I retningslinjene i pkt. 1.2 står det følgende:

- *Alle varsler skal tas på alvor og undersøkes*

- *Kritikkverdige forhold må endres eller stoppes*
- *Åpenhet og ærlighet er viktig*
- *Alle saker bør som hovedregel tas opp med nærmeste leder*
- *Den som varsler skal ivaretas på en god måte*
- *Den/de det varsles om har krav på rettssikkerhet*

Videre følger det i retningslinjene pkt. 3.3:

Den som varsler kan forvente at leder vil

- *Møte slike henvendelser på en åpen og løsningsorientert møte*
- *Sørge for at det iverettes nødvendige tiltak og følge saken til den er avsluttet*
- *Ivareta informasjons- og oppfølgingsansvaret overfor den som varsler – bl.a. om videre saksbehandling og hvem som eventuelt må informeres*
- *Følge opp uformelle henvendelser og avklare om det er en varslingssak*
- *Gi nødvendig informasjon til den/de det varsles om*
- *Følge opp de impliserte etter noe tid for å minske mulige negative konsekvenser*

Brudd på aktivitetsplikten og brudd på interne varslingsrutiner kan etter forholdene anses som gjengjeldelse, jf. NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern, pkt 4.2.4.

Utilstrekkelige undersøkelser av varslene

Saksøker har anført at hun har blitt utsatt for gjengjeldelse ved at varslene ikke har blitt tilstrekkelig behandlet og at dette har sammenheng med at hun varslet. Det er anført at kommunen har handlet i strid med aktivitetsplikten.

Saksøkte har bestridt at aktivitetsplikten er krenket, subsidiært at eventuell ugunstig behandling ikke har sammenheng med forutgående varsling.

Husby, som behandlet varslene, forklarte at hun hadde satt seg inn i regelverket og kommunes interne rutiner. Hun tok blant annet kontakt med sin fagforening, ledelsen i kommunen og Vest-Finnmark kommunerevisjon, og mener at hun har behandlet varslene i tråd med regelverket.

Husbys undersøkelser av det første varselet besto i at hun hadde en samtale med Arnesen 18. februar 2020. I møte fikk Arnesen anledning til å komme med sitt syn på varselet. Det fremgår av møtereferatet at Arnesen skulle følge opp de konkrete bruddene på arbeidsmiljøloven og at han forøvrig ikke kjente seg igjen i påstandene om fryktkultur, forskjellsbehandling og trynefaktor.

Husby tok deretter kontakt med Kvil og Nillsen. Begge stilte seg uforstående til beskrivelsene av arbeidsmiljøet.

Det må bemerkes at verken Kvil eller Nillsen kunne huske samtalen med Husby. Retten har ingen grunn til å mistro Husby på dette punkt, men sett i tråd med at verken Kvil eller Nillsen husket de angivelige samtaler, samt at det ikke er ført referat fra samtaler - må det legges til grunn at det ikke har vært særlig omfattende samtaler.

Etter samtalen med Arnesen ble ikke varselet fulgt ytterligere opp. Dette bekreftet både Husby og Arnesen. Husby uttalte at hun hadde tillit til Arnesens vurdering av varselet, og at det ikke forelå grunn til videre undersøkelser.

Varselet datert 23. februar 2020 ble ikke undersøkt nærmere.

Varselet datert 13. februar 2020, og det etterfølgende varselet av 23. februar 2020, ble deretter behandlet i Administrasjonsutvalget (heretter forkortet til ADMU) 11. mars 2020. Det fremgår av sakens dokumenter at følgende dokumenter ble fremlagt for ADMU:

Avviksmeldinger fra 31.1.2020
Varselbrev, datert 13.02.2020
Varselbrev, datert 23.02.2020
Brev fra verneombud, datert 18.11.2016
Svarbrev fra rådmannen, datert 03.01.2017
Utskrifter fra Facebook

Om behandlingen av varslene i AMDU fremgår det av møteprotokollen:

«Ordføreren orienterte om håndtering av varselet. Alle innkomne dokumenter ble fremlagt møtedeltakerne og grundig gjennomgått og drøftet. Deretter redegjorde rådmannen for sitt syn på saken ...»

Vedtaket som ble fattet i AMDU lød som følgende:

Avvikene som fremgår av avviksmeldinger datert 31.01.2020 følges opp av administrasjonen. For øvrig lukkes varslingsaken.

I etterkant av AMDU-møte kom det inn to ytterligere varsler i mars, som ikke ble nærmere undersøkt.

Saken ble deretter fremlagt for Kommunestyret 6. mai 2020. I kommunestyret ble det blant annet vedtatt at det skulle ansettes en prosjektstilling i ett år for «å lede og utvikle arbeidet

med å få på plass gode og velfungerende systemer, som bidrar til et inkluderende og godt arbeidsmiljø for ansatte i kommunen».

Etter en gjennomgang av kommunens behandling av varslene finner retten det utvilsomt at behandlingen av varslene ikke har vært forsvarlig.

Forarbeidende til regelverket tar høyde for at innkomne varsler skal behandles forskjellig, alt etter deres innhold og alvorlighetsgrad. Det er således ikke tvilsomt at arbeidsgiver i flere tilfeller kan nøye seg med begrensede undersøkelser. Når det er sagt mener retten at kommunes behandling av varslene i denne saken er utilstrekkelig. Slik retten ser det har ikke varslene blitt tilstrekkelig undersøkt, og kommunen har handlet i strid med aktivitetsplikten og de interne retningslinjene.

I varslene er det fremsatt svært alvorlige påstander om arbeidsmiljøet i kommunen. Det er også rettet alvorlige påstander imot ledelsen. Alvorlighetsgraden i disse påstandene tilsier i seg selv at varslene må undersøkes på en tilstrekkelig måte, hvor påstandene gjennomgås og undersøkes grundig. Dette har en side til den som varsler, men også til dem det blir fremsatt påstander imot.

Det er dermed både kritikkverdig, og i strid med regelverket og de interne retningslinjene, at Husby i stor grad nøyer seg med én samtale med Arnesen før hun konkludere med at det første varselet ikke skal behandles videre. Det er også kritikkverdig og i strid med regelverket at de andre varslene overhodet ikke undersøkes. Særlig er dette kritikkverdig når Husby forklarte at hun selv har hørt ansatte fortelle om frykktkultur.

Som et minimum må det kunne forventes at Husby tok kontakt med saksøker for utdypende beskrivelser av varslene, og for at saksøker fikk anledning til å imøtegå og/eller supplere uttalelsene til Arnesen. Det er også oppsiktsvekkende at Husby ikke forhørte seg med eksempelvis tillitsvalgte, andre ansatte (utenom ledelsen) og/eller hovedverneombudet for eventuelle opplysninger.

Slik retten ser det viser kommunens manglende evne og vilje til å undersøke realiteten i varslene, et ønske om å ivareta de det er varslet om (ledelsen) og ikke varsler. Kommunens behandling av varslene passer godt overens med vitne Holst-Olsens uttalelse: «...*de har bestemt seg for at arbeidsmiljøet er godt, det hjelper ikke hva andre sier*».

Retten stiller seg også undrende til kommunens tolkning av hva det egentlig ble varslet om. Det vises til møteutskrift fra møte i Kontrollutvalget i kommunen 10. desember 2020, hvor følgende er nedskrevet:

Ordføreren understreker at det er de fire punktene i varselet av 13.03.20 som hun regner som selve varselet

Med denne uttalelsen avviser Husby store deler av varslenes innhold, og hennes tolkning av innholdet i varslene må i beste fall karakteriseres som en ubevisst misoppfatning. Hvordan Husby har trukket denne konklusjon på bakgrunn av hva som beskrives i varsel nr. 1 og 2 er for retten vanskelig å forstå.

Retten mener at bevisførselen viser at kommunen tidlig inntok en negativ holdning til saksøker og varslene, og at dette har påvirket deres behandling av varslingsaken.

Retten setter kommunens behandling av varslene (og saksøker) i sammenheng med at Finnmark Dagblad tok kontakt med ordføreren 18. februar 2020 etter å ha lest saksøkers ytringer på Facebook. Ordføreren uttalte i den sammenheng «... *Mediastyret ødela tilliten til Anne. Det ble en betent stemning ...*».

Selv om det er forståelig at kommunen ikke setter pris på at saken blir omtalt i det offentlige rom, kan ikke en arbeidsgiver innta et slikt uttalt standpunkt til en av sine ansatte – i hvert fall ikke når det er en varslings sak pågående.

Retten stiller seg også kritisk til at rådmannen fikk redegjøre for sitt syn på saken direkte ovenfor ADMU, og rett før ADMU skulle behandle varslingsaken. En stiller også spørsmål til hvorfor Kvil deltok i møte, ref. møteprotokollens deltagerliste. Med henvisning til at varslene gjaldt «ledelsen», måtte Husby på daværende tidspunkt legge til grunn at varselet omfattet hele den administrative ledelsen i kommunen.

Om habilitet i varslingsaker vises det til Prop. 74 L (2018-2019) hvor det fremgår i pkt. 13.4.2:

«... Varslingsrutinene skal sikre forutberegnelighet og ivareta rettssikkerheten til alle berørte parter i en varslings sak. Rutinene bør derfor inneholde konkrete krav om saksbehandlingsfrister, frister for iverksettelse av eventuelle tiltak, herunder om tilbakemelding til varsleren. Det er videre viktig at rutinene sikrer en habil og forsvarlig saksbehandling som inngir tillit. Som det er påpekt i høringsrunden bør rutinene bidra til at det ikke oppstår rollekonflikter som kan svekke tilliten til behandlingen varselet får. Det er generelt viktig at rutinene gir god informasjon og veiledning til alle berørte parter ...».

Hvordan ADMU skulle foreta en objektiv vurdering etter rådmannens redegjørelse har en vanskeligheter med å forstå. En stiller også spørsmål ved den reelle nødvendigheten av en slik redegjørelse, når rådmannen allerede hadde fremlagt sitt syn for ordføreren 18. februar

2020 og det forelå et referat fra denne samtalen. Saksbehandlingen på dette punktet fremstår ikke forsvarlig. Også Arbeidstilsynet har kritisert kommunens manglende forståelse av viktigheten av en habil saksbehandling.

Husby uttalte i retten at varslingsaken kunne ha blitt nedprioritert idet Norge «stengte ned» 12. mars 2020 som følge av koronapandemien. Til dette vil retten bemerke at Norge «stengte ned» nesten en måned etter at saksøker varslet. Kommunen hadde således tid til å følge opp både varselet og saksøker på en vesentlig bedre måte enn de har gjort. En vil også bemerke at dersom situasjonen faktisk var slik at kommunen allerede i februar hadde utfordringer med å prioritere varslingsaken grunnet pandemien, må det i det minste forventes at saksøker fikk beskjed om dette. Selv om kommunen tidvis sto i en utfordrende periode grunnet pandemien, er det likevel slik at det er arbeidsgiver som er den nærmeste til å ta ansvar for at oppfølgingen av varslingsaken er god nok. Kommunen kan dermed ikke høres med denne anførselen.

Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det sannsynliggjort at kommunen har handlet i strid med aktivitetsplikten og de interne retningslinjene ved at de ikke i tilstrekkelig grad har undersøkt varslene, og at dette var en følge av eller reaksjon på saksøkers varslings. Kommunen har ikke sannsynliggjort at bruddet på aktivitetsplikten og retningslinjene skyldes andre forhold enn varslingen. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

Brudd på arbeidsgivers informasjonsplikt

Saksøker har anført at hun har blitt utsatt for gjengjeldelse ved at hun ikke har fått tilstrekkelig informasjon om behandlingen av varslene, og at dette har sammenheng med at hun varslet.

Saksøkte har anført at saksøker ikke har krav på slik informasjon.

I aktivitetsplikten ligger det intet krav om å gi tilbakemelding om hvordan varslene er fulgt opp til varsleren. I forarbeidene ble det drøftet hvorvidt det burde fastsettes en slik plikt, jf. Prop.74 L (2018-2019) side 36, uten at dette ble vedtatt. Selv om det ikke er et lovpålagt krav om ustrakt kommunikasjon med varsler, følger det direkte av kommunens retningslinjer i pkt. 3.3:

Den som varsler kan forvente at leder vil

- *Ivareta informasjons- og oppfølgingsansvaret overfor den som varsler – bl.a. om videre saksbehandling og hvem som eventuelt må informeres*

(...)

- *Gi nødvendig informasjon til den/de det varsles om*

Under hovedforhandlingen fremkom det at Husby ikke har hatt kontakt med saksøker før høsten 2022. Saksøker har således ikke hørt noe fra den som behandlet varselet på to og et halvt år. Retten finner dette kritikkverdig.

Saksøker har riktignok mottatt to e-poster fra en rådgiver i kommunen om sakens utfall i ADMU og Kommunestyret, henholdsvis 16. mars 2020 og 8. mai 2020. En anser likevel denne informasjon som svært begrenset.

I e-post av 16. mars 2020 skriver rådgiver i kommunen til saksøker:

Her er vedtaket som ble vedtatt 5 mot 1 stemme.

Avvikene som fremgår av avviksmeldinger datert 31.01.2020 følges opp av administrasjonen.

For øvrig lukkes varslingssaken.

I e-post av 8. mai 2020 skriver rådgiver i kommunen til saksøker:

Vedlagt følger protokollutdrag fra kommunestyrets sak 22/200 – behandling av varslingssaken.

Selv om saksøker har fått beskjed om utfallet, fremgår det verken av referatet fra AMDU eller fra Kommunestyret, noen beskrivelse av behandlingen av varslene. For øvrig er informasjonen i e-postene så knapp at den ikke kan betegnes som «*nødvendig informasjon*», ref. de interne retningslinjene. Dette kommer særlig på spissen når saksøker gjentatte ganger i ettertid etterspør en redegjørelse for hvordan varslene har blitt behandlet.

I brev til kommunen 8. mai 2020 skriver saksøker blant annet:

«Mine varsler fra 12.02.20, 23.02.20 og to varsler fra 17.03.20 står imidlertid fortsatt ubehandlet. Vedtaket fra kommunestyret sier ingenting om varslene er undersøkt eller om det er avdekket kritikkverdige forhold ...».

På dette svarer Husby i brev 2. juni 2020:

«... Hasvik kommunestyrets vedtak i sak 22/2020 er ikke enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. Det er derfor ikke anledning til å påklage vedtaket ...».

Av sakens dokumenter fremgår det at saksøker også etter denne korrespondansen gjentatte ganger stiller spørsmål ved saksbehandlingen av varslene. Det er gjennomgående at kommunes syn på dette er at saksøker må forsone seg med at varslingsaken er lukket.

Retten har forståelse for at saksøker ikke har klart å forsone med utfallet av saken, når hun ikke har fått tilstrekkelig svar på sine henvendelser. Dette er i strid med de interne retningslinjene til kommunen.

Retten setter kommunens behandling av saksøker i direkte sammenheng med deres inntatte holdning til henne. Det fremstår som at kommunen ikke ønsker kontakt med saksøker.

Retten mener at behandlingen av saksøker er et klart brudd på de interne retningslinjene og dessuten brudd på omsorgsplikten jf. pkt. 3.6.1.2. Retten finner det sannsynliggjort at kommunen også i denne sammenheng har utsatt saksøker for gjengjeldelse.

Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det sannsynliggjort at kommunen har brutt sine egne retningslinjer om omsorgsplikten ved å unnlate å ha kommunikasjon med saksøker, og at dette var en følge av eller reaksjon på saksøkers varslings. Kommunen har ikke sannsynliggjort at deres brudd på retningslinjene om omsorgsplikten skyldes andre forhold enn varslingsen. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

3.6.1.2 Brudd på arbeidsgivers omsorgsplikt – herunder manglende sykefraværsoppfølging, manglende tilrettelegging og kartlegging

Arbeidsgiver har en lovpålagt omsorgsplikt. Kravet er nedfelt i arbeidsmiljøloven § 2 A-3 annet ledd idet arbeidsgiver skal påse at den som varsel har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Om forståelsen av bestemmelsen vises det til prop.74 L (2018–2019) Side 52:

«... Varslere kan være i en spesielt sårbar situasjon, også arbeidsmiljømessig. Det følger derfor av paragrafens andre ledd at arbeidsgiver skal ha plikt til særlig å påse at arbeidsmiljølovens krav til fullt forsvarlig arbeidsmiljø (fortsatt) blir ivaretatt for varsleren, også under en varslingsprosess

....

Dersom arbeidsmiljøet til en varslere ikke er fullt forsvarlig, og dette har sammenheng med at det er varslet, skal dette regnes som gjengjeldelse i lovens forstand, jf. lovutkastet § 2 A-4 ...»

Omsorgsplikten følger for øvrig også av kommunens interne retningslinjer i pkt. 1.2:

(...)

- *Den som varsler skal ivaretas på en god måte*
- *Den/de det varsles om har krav på rettssikkerhet*

Manglende sykefraværsoppfølging og tilrettelegging på arbeid

Saksøker har anført at kommunen har krenket omsorgsplikten ved at hun ikke ble tilstrekkelig fulgt opp av kommunen, både som sykemeldt og når hun var tilbake på arbeid, og at dette skyldes at hun varslet.

Kommunen har bestridt at omsorgsplikten er krenket.

Det er på det rene at saksøker har vært sykemeldt flere ganger etter at hun varslet.

Saksøker sykemeldte seg første gang fra 13 til 20. februar 2020. I e-post til kommunen 13. februar 2020 skriver hun blant annet:

«... Jeg opplever arbeidsforholdene på rådhuset slik at de er en medvirkende årsak til at jeg nå er på tur inn i en ny tung depresjon ...»

I egenmelding datert 14. februar 2020 krysset hun av for at fraværet var arbeidsrelatert.

Hun ble deretter sykemeldt fra 21. februar 2020 til 15. mars 2020. Ny sykemelding fulgte for perioden 16. mars 2020 til 17. mars 2020.

Hun var tilbake på arbeid første gang etter varslingen 18. mars 2020. Fra nevnte dato var hun i arbeid frem til 22. mai 2020, hvor hun sykemeldte seg én dag. I egenmeldingen krysset hun av for at sykemeldingen var arbeidsrelatert.

Fra 22. mai var hun i arbeid frem til 3. juni, hvor hun sykemeldte seg frem til 4. juni 2020. I egenmeldingen krysset hun av for at sykemeldingen var arbeidsrelatert.

Fra 5. juni 2020 var hun i arbeid frem til og med 15. juni 2020. Etter 15. juni 2020 har ikke saksøker vært i arbeid.

Husby forklarte at hun først ble kjent med at saksøker var sykemeldt i starten av mars 2020. Arnesen informerte henne da om at saksøker var syk, og at det var arbeidsrelatert

sykdom. Husby tok imidlertid ikke kontakt med saksøker, idet hun stolte på at administrasjonen ville følge opp saksøker i sykemeldingsperioden.

Kvil forklarte derimot at ingen i administrasjonen tok kontakt med saksøker eller fulgte henne opp på annen måte. Kvil uttalte at hun trodde at Husby skulle følge opp saksøker, idet Husby hadde det overordnede ansvaret for varslingsaken.

Kvils uttalelser om at hun trodde at Husby skulle følge opp saksøker, viser at hun satte sykefraværet i sammenheng med varslingsaken. At ingen i kommunen da tok kontakt med saksøker, eller på annen måte forsikret seg om at saksøker ble ivaretatt, er for retten vanskelig å forstå.

Det er altså på det rene at verken ordføreren eller ledelsen i kommunen tok kontakt med saksøker til tross for at de visste at sykefraværet var arbeidsrelatert. Det har ikke vært noen form for sykefraværsoppfølging fra 14. februar 2020 frem til møte med ledelsen 15. juni 2020. Dette er brudd på omsorgsplikten.

Saksøkers møte med verneombudet 28. mai 2020 kan under ingen omstendighet anses som sykefraværsoppfølging fra ledelsens side. Dette selv om det var ledelsen som initierte til møte. Sykefraværsoppfølging er dialog, kartlegging og tiltak utarbeidet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

Saksøker kom tilbake på jobb 18. mars 2020. Saksøker forklarte at var en rar stemning når hun kom tilbake på arbeid. Det var ingen som snakket om varslingsaken, og hun opplevde at det var en «*elefant i rommet*» som ingen snakket om. Saksøker forklarte at hun følte seg isolert.

Vitne Holst-Olsen bekreftet saksøkers opplevelse av stemningen på jobb, og beskrev at det var en «*underlig*» stemning på arbeidsplassen etter at saksøker returnerte. Han opplevde at samtalen stoppet opp når saksøker kom inn i kantinen.

Ledelsen i kommunen har bestridt at stemningen på arbeid endret seg, og at saksøker ble behandlet på en god måte.

På bakgrunn av vitneførselen fremstår det som sannsynliggjort at stemningen endret seg på arbeidsplassen etter at saksøker varslet. Dette illustrerer viktigheten av at arbeidsgiver iverksetter tiltak for å ivareta arbeidsmiljøet for varsler. Det er på det rene at det ikke ble utarbeidet noen tiltaksplan for saksøker som varsler når hun kom tilbake på arbeid. Det var heller ingen, verken ordføreren eller ledelsen, som tok ansvar for å ivareta hennes arbeidsmiljø som varsler. Dette er brudd på omsorgsplikten.

Saksøker forklarte at hun oppfattet ledelsen som unnvikende når det gjaldt varslingsaken. I møte med blant annet Arnesen 15. juni 2020, beskriver hun ham som aggressiv når hun tok opp varslingsaken. Dette ble også bekreftet av vitne Holst-Olsen, som beskrev at Arnesen oppførte seg «*på grensen til truende*».

Etter møte ble det utferdiget et referat som ble sendt deltagerne med en ukes frist til inngi bemerkninger. Saksøker sendte inn et notat til møte, uten at dette ble inntatt som en del av referatet. Ledelsen hadde ingen forklaring på hvorfor referatet ikke var endret eller supplert med saksøkers bemerkninger. Både Arnesen og Kvil aviste forøvrig at Arnesen fremsto som aggressiv i møte.

Retten fester ikke lit til ledelsens forklaring på dette punktet, verken om hvorfor saksøkers notat ikke ble inntatt i referatet eller at Arnesen ikke fremsto som aggressiv i situasjonen. Retten setter Arnesens fremtoning i møtet og unnlattelse av å innta saksøkers bemerkninger i referatet, i sammenheng med at saksøker varslet og at hun tok opp varslingsaken i møte.

Den 13. juli 2020 ble det utarbeidet en oppfølgingsplan for saksøker. Denne ble utarbeidet av saksøker, Kvil og Nillsen. Slik retten ser det fremstår oppfølgingsplanen som passiv, uten konkrete konstruktive forslag til løsning eller hvordan saksøker skal komme tilbake på jobb. En kan heller ikke se spor av at planen er særskilt tilpasset saksøker som varsler, den fremstår som en «ordinær oppfølgingsplan». Dette er brudd på omsorgsplikten.

Etter 13. juni 2020 følger flere møter mellom blant annet saksøker, ledelsen og NAV. Heller ikke disse møtene fremstår å være særskilt tilpasset saksøker som varsler.

Slik retten ser det illustrer kommunens behandling av saksøker, både som sykmeldt og når hun kom tilbake på arbeid, en manglende evne fra kommunens side til å forstå hvor belastende varslingsaken var for henne. Dette er klare brudd på omsorgsplikten. Retten mener at kommunens behandling av saksøker var en direkte reaksjon på at hun hadde varslet.

Kommunen har anført at saksøker tidvis fremsto som krevende, ved at hun eksempelvis var avvisende imot Nillsen og at hun avsto tiltaket om at Kvil skulle ringe henne hver fjortende dag høsten 2020. At kommunen opplevde saksøker som krevende i en situasjon der hun opplevde seg gjengjeldt av arbeidsgiver, er ikke nødvendigvis vanskelig å forstå. Det er likevel slik at det er arbeidsgiver som er den nærmeste til å ta ansvar for at oppfølgingen av arbeidstakeren er god nok – dette uavhengig om arbeidstaker fremstår som krevende.

Kommunen har også anført at saksøker generelt oppfatter seg dårlig behandlet av omgivelsene, og at dette har påvirket hennes syn på kommunens behandling av henne. Det

er også anført at saksøker har latt seg påvirke av vitne Holst-Olsen uttalelse om at «*de fleste som varsler blir støtt ut i det kalde mørke*».

Retten er ikke enig i kommunens anførsler.

Saksøker har forklart seg nøkternt om de handlingene hun mener at hun har blitt utsatt for, og hennes beskrivelser fremstår uten overdrivelser. Dessuten støttes hennes uttalelser opp av flere av vitneforklaringene og fremlagte dokumentbevis. Det finnes ikke spor i hennes forklaring om at hun har blitt «oppfordret» eller «motivert» av andre til å hevde seg utsatt for gjengjeldelse.

Saksøkers tidligere «konflikter» har ingen relevans for rettens vurderingen. En vil likevel bemerke at hendelsene retten har fått presentert som saksøkers tidligere «konflikter» (bytte av kontor, uenigheter med tidligere leder, kirkesaken), peker i all retning av at saksøker i disse situasjonene har handlet i tråd med et normalt og adekvat atferdsmønster.

Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det sannsynliggjort at kommunen har handlet i strid med omsorgsplikten, og dette var en følge av eller reaksjon på saksøkers varsling. Kommunen har ikke sannsynliggjort at deres brudd på omsorgsplikten skyldes andre forhold enn varslingen. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

Manglende kartlegging av saksøkers arbeidsmiljø

Saksøker har anført at kommunen har unnlatt å foreta en tilstrekkelig individuell kartlegging av hennes arbeidsmiljø, og at dette er som følge av at hun varslet.

Kommunen har bestridt dette, og henvist til at det er foretatt både en generell og individuell kartlegging av arbeidsmiljøet.

Det er på det rene at det ikke ble foretatt noen kartlegging av arbeidsmiljøet før Arbeidstilsynet ble involvert i saken senhøsten 2020.

Arbeidstilsynet påla kommunen i tilsynsrapport datert 21. desember 2020 å gjennomføre fire pålegg som omhandlet kartlegging og risikovurdering av saksøkers arbeidsmiljø.

Påleggene ble imidlertid ikke fulgt opp slik Arbeidstilsynet hadde beskrevet, og tilskrev derfor kommunen 11. november 2021 med varsel om tvangsmulkt dersom påleggene ikke ble gjennomført i henhold til deres tidligere beskrivelser.

I Arbeidstilsynets brev om tvangsmulkt fikk kommunen blant annet kritikk for unnlatt gjennomføring av påleggene. Det vises til brevet på side 3:

«... Rådmannens kommentar om at de ikke klarer å se nytteverdien av en individuell kartlegging av arbeidstakerens sitt arbeidsmiljø viser lite vilje til å forsøke å se arbeidstakerens sitt perspektiv og skape et rom for dialog om tilrettelegging og tilbakeføring. At arbeidstaker ikke har vært på arbeidsplassen, vurderer Arbeidstilsynet har sammenheng med at Rådmann ikke har ønsket å gjennomføre de aktiviteten som loven krever av kartlegging og tilretteleggingstiltak.

Arbeidstaker er i en uavklart situasjon. Dette har pågått i en veldig lang periode, uten at arbeidsgiver har håndtert saken og habilitetsspørsmålet. Det har vært veldig uheldig med tanke på fremdrift i saken, arbeidsmiljø fro arbeidstaker og har vært en ekstra belastning for arbeidstakeren ...».

Kommunen har på sin side anført at det ikke har vært noen vond vilje fra deres side til å gjennomføre en individuell kartlegging, men at de misforsto Arbeidstilsynets pålegg og trodde de skulle foreta en generell kartlegging av arbeidsmiljøet.

Retten har vanskelig med å forstå denne anførselen, og viser til at samtlige av brevene fra Arbeidstilsynet kun omhandler saksøker som arbeidstaker. At kommunen har tatt ut enkeltsetninger fra disse brevene og fortolket disse, kan de ikke høres med. Det vitner i alle fall om manglende vilje til å lese brevene i sin helhet. Kommunens manglende vilje til å foreta kartleggingen føyer seg inn i rekken av kommunens manglende ivaretagelse av saksøker. Dette er brudd på omsorgsplikten.

Etter varsel om tvangsmulkt tok kommunen tak i påleggene. I brev fra kommunen til Arbeidstilsynet 23. februar 2022 redegjøres det for gjennomføringen av påleggene. I brevet fremgår det blant annet at saksøker gjennomførte kartleggingsamtale 31. januar og 1. februar 2022 med rådgiver fra HEMIS. I brevet er det videre beskrevet at det skal gjennomføres ytterligere tiltak, blant annet oppfølgingssamtaler med saksøker, tidfestet plan for tilbakekomst på arbeidsplassen og konfliktprosess.

Vitne Skancke fra Arbeidstilsynet uttalte at Arbeidstilsynet ikke anså kartlegging fra kommunens side å være avsluttet, men at de valgte å lukke påleggene etter kommunens redegjørelse 23. februar 2022. Begrunnelsen til Arbeidstilsynet fremgår av brev datert 3. mars 2022:

 # 2 Pålegg – Psykisk helse – kartlegging og risikovurdering

(...)

Vurdering: Dokumentasjonen viser at det er gjennomført flere kartlegginger. Det gjenstår noen kartlegginger som ikke har vært mulig å gjennomføre ennå.

Arbeidsgiver ser ut til å ta hensyn til at arbeidstaker trenger noe tid til å kunne delta på de ulike prosessene.

Vi vurderer at de gjennomførte kartleggingene, sammen med de kartleggingene som skal gjennomføres, er tilstrekkelig til å anse pålegget oppfylt

 # 3 Pålegg – psykisk helse – plan og tiltak

(...)

Vider er det beskrevet flere tiltak som skal ivareta arbeidssaker spesielt. Ett av tiltakene er en videre undersøkelse av påstander

På bakgrunn av tilbakemeldingen er pålegget oppfylt.

 # 4 Pålegg – Bedriftshelsetjeneste – arbeidsgivers bruk av bedriftshelsetjeneste

(...)

Bedriftshelsetjenesten skal fremover også bistå med flere samtaler med arbeidstaker, gjennomføring av Faktaundersøkelse og konflikthåndtering.

Det er vedlagt en tilbakemelding som viser at kommunen skal utarbeide plan for hvilke bistand bedriftshelsetjenesten (Medco dinHMS) skal gi.

På bakgrunn av tilbakemeldingen er pålegget oppfylt.

 # 5 Pålegg – Særskilt tilrettelegging – tiltak ved redusert arbeidsevne

I tilbakemeldingen ble det redegjort for hvilke tiltak som er iverksatt og en plan for tiltak som vil bli gjennomført fremover. Noen av tiltakene som er fremover i tid har en usikker tidsplan for å ivareta arbeidstaker sitt behov for tid til å få en god nok prosess.

Vi vurderer at tilbakemeldingen er tilstrekkelig til å anse pålegget oppfylt.

Som beskrevet i brevet lukkes påleggene under forutsetning at kommunen fortsetter arbeidet med kartleggingen.

Det resterende arbeidet med kartlegging er ikke gjennomført, og kommunen har dermed fortsatt den dag i dag ikke i tilstrekkelig grad gjennomført noen individuell kartlegging av saksøkers arbeidsmiljø. Dette er et brudd på omsorgsplikten.

Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det sannsynliggjort at kommunen har handlet i strid med omsorgsplikten, og at dette var en følge av eller som reaksjon på saksøkers varslings. Kommunen har ikke sannsynliggjort at deres brudd på omsorgsplikten

skyldes andre forhold enn varslingen. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

3.5.1.4 Utilbørlige uttalelser fra ordføreren og rådmannen:

Saksøker har anført at hun har blitt utsatt for gjengjeldelse ved at hun har blitt omtalt på en utilbørlig måte av ordføreren og rådmannen. Det er anført at Husby skal ha snakket nedsettende om saksøkers psykiske helse og at Arnesen skal ha kalt saksøker for en belastning for organisasjonen.

Saksøkte har bestridt dette.

Retten må ta stilling til om de påståtte uttalelsene mest sannsynlig har blitt fremsatt. Deretter må det vurderes om uttalelsene mest sannsynlig var motivert av at saksøker hadde varslet om kritikkverdige forhold.

Ordførerens påståtte uttalelser:

De påståtte uttalelsene fra ordføreren skal ha fremkommet i et møte hvor blant annet Husby og varaordfører Hustad deltok. Det var noen usikkerhet omkring hvilket møte som var det aktuelle, men både Husby og Hustad antok at det var tale om ADMU-møte 11. mars 2020.

Saksøker forklarte at hun fikk en telefon fra Hustad 30. april 2020, hvor Hustad skal uttalt noe slik som: «... jeg bør egentlig ikke si dette til deg, men jeg tenker at man må være ærlig, nå snakker ordfører om din psykiske helse i politiske møter ...». Da hun fikk vite dette ble hun helt knust, og måtte avslutte samtalen med Hustad. Hun la seg på kontorpulten og gråt. Hun sendte deretter en tekstmelding til Hustad hvor hun takket ham for at han ga henne beskjed, og skrev videre: «... Ble litt satt ut når ordfører bruker min psyke som argument, men er ikke overraska. Har egentlig bare venta på den vinklinga. Det er under lavmål og forteller mer om henne enn om meg ...».

Saksøker konfronterte Husby med uttalelsen i e-post av 18. juni 2020, hvor hun skrev:

«Hei

Jeg er fra flere hold blitt gjort kjent med at du har snakket om min psykiske helse i forbindelse med kommunens håndtering av varslingsaken. Slik jeg har oppfattet det har du gitt signaler om at jeg er psykisk ustabil. Opplysningene kommer fra sikre kilder, så du bør ikke prøve å lyve deg unna dette.

Jeg må be deg redegjøre for hvor du innhenter opplysninger om min helsetilstand og hvorfor du bruker min psykiske helse i din argumentasjonsrekke i varslingsaken.

Du skjønner sikkert selv hvor vondt det er å få kunnskap om hvordan du omtaler meg i det politiske rom.

Jeg har aldri vært diagnostisert som psykisk ustabil, og du bes om å demtere dine påstander i de fora der du har brakt det på bane ...».

Husby besvarte e-posten 3. juli 2020, hvor hun skrev:

Sivilombudsmannen har i brev datert 08.06.20 bedt om å få oversendt kopi av alle saksdokumenter i forbindelse med ditt varsel om kritikkverdige forhold i Hasvik kommune.

Din e-post datert 18.juni er oversendt sammen med de øvrige dokumentene. Ut over dette finner jeg det på det nåværende tidspunkt ikke grunn til å gi noen nærmere redegjørelse.

Dette til orientering.

Husby forklarte at hun aldri har snakket om saksøkers psykiske helse, og at hun ikke visste noe om saksøkers sykdomshistorie på tidspunktet for møte. Hun har derimot sagt noe som: «... Vi må huske på at det (saken) er en psykisk belastning for Anne og rådmannen, denne situasjonen. Derfor viktig at det politiske opptrer varsomt. ...».

Om saksøkers beskyldninger i e-posten av 18. juni 2020 tenkte Husby at dette var «slarv», og derfor besvarte hun e-posten slik hun gjorde. Hun ble svært opprørt når hun fant ut av det var Hustad som varaordfører som hadde informert saksøker om uttalelsene. Frem til hovedforhandlingen hadde det var ukjent for Husby hvem som hadde informert saksøker om uttalelsene.

Vitne Hustad forklarte at han ikke eksakt kunne gjengi hva Husby sa i møte på grunn av at det hadde gått lang tid. Han fastholdt imidlertid at han oppfattet uttalelsen til Husby som at hun mente at saksøker var psykisk ustabil, og at han på daværende tidspunkt tenkte at uttalelsen var ment i negativ forstand. Han reagerte på uttalelsen, og følte at han måtte informere saksøker. Han kjenner godt til saksøker idet han tidligere har vært hennes sjef når de begge jobbet i fiskeindustrien.

Til HEMIS skal Hustad ha forklart følgende:

«... Personen som har referert til Anne ønsker å være anonym. Han mener at han har referert uttalelsen korrekt til Anne. På spørsmål om ordfører sa; «Vi må være klare over at den ansatte er psykisk ustabil». Eller om ordfører sa; «Vi må huske på at det (saken) er en psykisk belastning for Anne og rådmannen, denne situasjonen. Derfor viktig at det politisk opptrer varsomt, kan ikke vedkommende svare på. Tidsaspektet gjør at det er vanskelig å huske nøyaktig. Det han husker er hva han oppfattet ...»

Hustads forklaring i retten er således i samsvar med både hva han fortalte saksøker og HEMIS, altså at han oppfattet uttalelsen som negativ.

Det må riktignok nevnes at Hustad i retten uttalte at han i ettertid hadde endret synet på motivet bak Husbys uttalelser. I dag mente han at uttalelsen trolig var et forsøk på å vise omsorg ovenfor saksøker, og at Husby hadde de beste intensjoner for saksøker.

Hustads uttalelser omkring motivasjonen bak uttalelsen fremstår som noe påfallende. Et slik synspunkt har han i alle fall ikke ytret til saksøker, og fremkommer forøvrig ikke i HEMIS-undersøkelsen som ble gjennomført så sent som våren 2022. Hustad uttalelse blir desto mer påfallende når han i retten forklarte at hans endrede mening kunne ha sin forklaring i at han ikke lenger var anonym.

Uansett hvordan man velger å tolke Hustads forklaring om motivasjonen bak uttalelsen, endrer ikke det at han fortsatt mente at Husby hadde uttalt seg om saksøkers psykiske helse. Retten mener at uttalelser om en arbeidstakers psykiske helse er utilbørlige i seg selv. I hvert fall i et forum hvor vedkommende ikke deltar, og som gjelder en varslings sak.

Den eventuelle motivasjonen bak uttalelsen er i utgangspunktet ikke avgjørende for rettens vurdering av om uttalelsen er utilbørlig. En vil fremheve at man som arbeidsgiver skal trå meget varsomt dersom man uttaler seg om ansattes psykiske helse, og at det skal lite til for at uttalelsen anses som utilbørlig. For øvrig har uttalelser om saksøker psykiske helse, om de så var positivt ment, ingen ting å gjøre i et møte som gjelder en varslings sak.

Retten kan forøvrig ikke se at Hustad har noe «å vinne» på å forklare seg slik han har gjort. Derimot fremstår det som at han mer å tape på å stå frem og forklare seg. Retten mener også at hans forklaring i retten bærer preg av at han syntes situasjonen var ukomfortabel, og at han måtte vitne «imot» en politisk ledelse han selv er en del av.

Retten har funnet det sannsynliggjort at Husby har uttalt seg om saksøker psykiske helse, og at uttalelsen er å anse som utilbørlig atferd. I sin vurdering har retten lagt avgjørende vekt på Hustad og saksøkers forklaringer. En har også sett hen til Husbys etterfølgende opptreden i saken.

Retten finner det oppsiktsvekkende at Husby unnlot å svare på de svært alvorlige påstandene som ble fremsatt i e-posten av 18. juni 2020. Slik retten ser det ville en naturlig reaksjon vært å imøtegå påstandene, særlig dersom disse var ukjente for Husby.

Husbys svar skaper et inntrykk av at hun ikke tar saksøker på alvor, noe hun for øvrig bekreftet i retten ved at hun betegnet saksøkers påstander som «*slarv*». Slik retten ser det vises også denne uttalelsen Husbys gjennomgående holdning til saksøker – nettopp at saksøker ikke tas på alvor.

Retten finner det dermed synliggjort at Husbys uttalelser var en følge av eller reaksjon på saksøkers varslings. Kommunen har ikke sannsynliggjort at uttalelsen skyldes andre forhold enn varslingsen. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

Rådmannens påståtte uttalelser:

De påståtte uttalelsene fra rådmannen skal ha fremkommet i møte 15. juni 2020. Temaet for møte var at saksøker hadde hatt sykefravær som hun hadde oppgitt var arbeidsrelatert. På møte deltok saksøker, Arnesen, Holst-Olsen, Kvil og hovedtillitsvalgt Andreassen.

Saksøker har anført at uttalelsen skal ha kommet i forbindelse med at Arnesen mente at saksøker skrev for mange e-poster, og at hun dermed var en belastning for organisasjonen. Saksøker oppfattet Arnesen som sint i møte, og beskrev at han blant annet hevet stemmen og himlet med øynene til henne. Hun sykemeldte seg samme dag som møte, da hun oppfattet møte og hvordan hun ble behandlet etter varslingsen, som for belastende. Saksøker oppfattet Arnesens oppførsel i møte og hans uttalelser som gjengjeldelse for at hun varslet.

Vitne Holst-Olsen forklarte at det var en anspent stemning i møte, og han beskrev Arnesens opptreden som «*på grensen til truende*». Arnesen fremsto som styrende, og evnet ikke å se situasjonen som saksøker var i. Vitne husket ikke eksakt hva Arnesen sa til saksøker, men mener det ble uttalt noe slik somt «*Anne og måten hun håndterte ting på ble en belastning for Hasvik Kommune*». Vitne ble sint som følge av Arnesens uttalelser, men grep ikke inn. Han er i dag lei seg for at han ikke grep inn i situasjonen, og føler at han sviktet saksøker i møtet.

Arnesen forklarte at han ikke kjente seg igjen i beskrivelsene fra saksøker eller Holst-Olsen. Han forsøkte å komme saksøker i møte, og ønsket å finne ut hva som var årsaken til at hun hadde sykemeldt seg. Han kan ikke huske å ha uttalt noe slikt som saksøker anfører.

Kvil forklarte at hun oppfattet møte som «*helt greit*», og at hun ikke reagerte på noe underveis.

HEMIS konkluderte med følgende i sin rapport:

«... Å uttale at den ansatte er en belastning på miljøet er en påstand som er direkte rettet mot en person. En slik uttalelse vil være krenkende og noe personen ikke vil kunne forsvare seg mot.

Å uttale at den ansatte skriver for mange e-poster og at det er en belastning for organisasjonen er en uttalelse om en handling som oppleves belastende, ikke en person.

Konklusjon:

Ut fra den dokumentasjonen og uttalelsene jeg har vil jeg ikke karakterisere uttalelsen som er skissert av Anne som krenkende ...»

Retten er ikke enig i HEMIS konklusjon. Retten har funnet det sannsynliggjort at Arnesen har uttalt at saksøker var belastende for organisasjonen, og at disse uttalelsene er å anse som utilbørlig atferd.

I sin vurdering har retten lagt avgjørende vekt på saksøker og Holst-Olsens forklaringer. En har valgt å se bort ifra Kvils forklaring, idet hun gjennomgående fremsto som unnvikende og usikker på hva hun skulle svare. Heller ikke Arnesens forklaring kaster særskilt lys over hva som skal ha blitt sagt.

Det får ingen betydning for rettens vurdering i hvilken sammenheng uttalelsen ble fremsatt. Å karakterisere en ansatt som en belastning eller at vedkommende har en belastende atferd, er en uakseptabel uttalelse fra en leder til en ansatt. En vil i den forbindelse peke på maktforholdet mellom leder og ansatte. Dersom ledelsen ønsket at saksøker skulle andre atferd (for eksempel ved å sende færre e-poster), finnes det en rekke andre måter å si ifra om dette på. Måten uttalelsen ble fremsatt på, ved at Arnesen ble beskrevet om høylytt og sint, får også betydning i vurderingen av at uttalelsen er utilbørlig.

Retten finner det dermed sannsynliggjort at saksøker ble utsatt for utilbørlig atferd fra Arnesen. Retten setter uttalelsen i direkte sammenheng med kommunes syn på saksøker som følge av varslingsaken. Retten finner det dermed sannsynliggjort at rådmannens uttalelse var en følge av eller reaksjon på saksøkers varslings. Kommunen har ikke sannsynliggjort at uttalelsen skyldes andre forhold enn varslingsaken. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

3.5.1.5 Oppsigelse av avtale om funksjonstillegg

Saksøker har anført at oppsigelsen av hennes avtale om funksjonstillegg for drift av kommunens hjemmeside er en gjengjeldelseshandling.

Kommunen har bestridt dette, og anført at oppsigelsen skyldtes saksøkers eget ønske.

Saksøker tiltrådte som ansvarlig for kommunens hjemmeside 29. april 2009. Det fremgår av arbeidsavtalen at saksøker fikk et funksjonstillegg på 3 000 kroner per måned for å inneha funksjonen. Videre fremgår det at arbeidsavtalen kan sies opp av saksøker og saksøkte uten noen nærmere begrunnelse.

Saksøker sykemeldte seg fra 15. juni 2020. I dialogmøte med NAV av 15. oktober 2020 fremkommer følgende fra referatet:

«... Vi snakket om muligheter for å få den sykemeldte tilbake i jobb. Anne ønsket å komme tilbake til sin jobb, og det er ikke ønskelig å finne annet arbeidssted. Hun forteller at hun har mye arbeidsoppgaver og at hun ikke har kunne ta to pausen på flere år. I forhold til tilrettelegging er det ønskelig å slippe å ha ansvaret for hjemmesiden, og arbeidsgiver skal vurdere om dette er arbeidsoppgaver som den nye IT-rådgiveren kan ha. Det vil kunne være med å hjelpe til at Anne får en litt lettere arbeidshverdag ...».

og

«... Konklusjon fra dialogmøte:

(...)

Det skal vurderes om hjemmesiden kan slippe å være Anne sitt ansvar ...»

I dialogmøte deltok Kvil og Nilsen fra kommunen.

Den 29. oktober 2020 sa kommunen opp avtalen om funksjonstillegg, med følgende begrunnelse:

«... Den aktuelle arbeidstakeren har meldt om høyt arbeidspress. Ivaretagelse av kommunens hjemmeside er en arbeidsoppgave hun ønsker seg fritatt for. Dette ønsker arbeidsgiver å etterkomme ...»

Oppsigelsen er ført i pennen av Arnesen.

Arnesen forklarte at han valgte å si opp avtalen basert på hva som fremkom i referatet fra dialogmøte. Han ønsket å imøtekomme saksøkers ønske om en mindre belastende arbeidshverdag. Verken han eller andre i kommunen var i kontakt med saksøker før det ble besluttet å si opp avtalen.

Saksøker forklarte at hun ikke ønsket at avtalen skulle sies opp, men at det skulle være et midlertidig tilretteleggingstiltak.

Spørsmålet for retten er dermed om det er mest sannsynlig at den begrunnelsen rådmannen oppga var den reelle begrunnelsen, eller om oppsigelsen – helt eller delvis – mest sannsynlig var motivert av at saksøker hadde varslet om kritikkverdige forhold.

Også ved denne vurderingen vil regelen om delt bevisbyrde i arbeidsmiljøloven § 2A-4 fjerde ledd komme på spissen. Er det «*grunn til å tro*» at det har forekommet gjengjeldelse, overføres tvilsrisikoen på arbeidsgiveren. Se bla. uttalelser i LH-2021-18948-2.

Av referatet fra dialogmøte fremgår det ikke om tiltaket om reduksjon av arbeidsoppgaver skulle være midlertidig eller permanent. En vil midlertidig bemerke at referatet beskriver tiltaket om reduksjon av arbeidsoppgaver som «*tilrettelegging*».

En naturlige språklig forståelse av begrepet «*tilrettelegging*» tilsier at eventuelle tiltak er *midlertidige* frem til arbeidstakeren blir frisk nok til å gå tilbake i normal stilling. Midlertidige tilretteleggingstiltak i en slik opptrappingsperiode kan eksempelvis være reduksjon av arbeidsoppgaver. Dette ble også fremholdt av vitne fra NAV, Olsen, og vitne fra Fagforbundet, McCallan.

For retten fremstår det derfor noe merkelig at kommunen ikke tok kontakt med saksøker og/eller NAV for å få klarhet i omfanget av tiltaket før avtalen ble besluttet oppsagt. Mangel på kommunikasjon med saksøker etter at hun varslet fremstår som gjennomgående i saken, og peker i retning av at det er har skjedd en gjengjeldelse.

Det skal riktignok nevnes at konklusjonen fra dialogmøte kan tolkes dit at tiltaket skulle være permanent. Likevel mener retten at kommunen som et minimum skulle ha kontaktet saksøker om dette – all den tid tiltaket er beskrevet i referatet som «*tilrettelegging*».

Oppsigelsen gir inntrykk av at arbeidsgiver har liten forståelse for situasjonen til saksøker, både som sykemeldt og som varsler. Slik retten ser det var saksøker på tidspunktet for oppsigelsen i en særlig sårbar situasjon. En vil igjen fremheve arbeidsgivers plikt til å ivareta arbeidstaker i en slik situasjon.

For øvrig mener retten at det ville ha vært i kommunens interesse å ha saksøker i stillingen, om så bare delvis. Både ordføreren og rådmannen ga saksøker utlukkende gode skussmål for sitt arbeid med hjemmesiden, og at kommunen var kjent for å ha en god hjemmeside. Dette peker også i retning av at det er har skjedd en gjengjeldelse.

Det som kan peke i retning av at det ikke har skjedd gjengjelde er tidsaspektet. Saksøker varslet i februar 2020 og oppsigelsen er datert 29. oktober 2020. Sett hen til hva retten mener er en systematisk neglisjering av saksøker over lengre tid, får ikke dette avgjørende betydning for rettens vurdering.

Etter en samlet vurdering av bevisene, finner retten det mest sannsynlig at oppsigelse av avtalen var en følge av eller reaksjon på saksøkers varslings. Kommunen har ikke sannsynliggjort at oppsigelsen skyldes andre forhold enn varslingen. Saksøker har dermed blitt utsatt for ulovlig gjengjeldelse.

3.7 Oppreisning og erstatning

Retten har funnet det sannsynliggjort at saksøker har blitt utsatt for en rekke gjengjeldeshandlinger fra kommunen. I medhold av arbeidsmiljøloven § 2 A-5 første ledd kan arbeidstaker kreve oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet mot gjengjeldelse, uten hensyn til arbeidsgivers skyld.

3.7.1 Oppreisning

I følge arbeidsmiljøloven § 2 A-5 andre ledd første punktum skal oppreisningsbeløpet fastsettes til det som er rimelig ut fra partenes forhold, gjengjeldelsens art og alvorlighetsgrad og omstendighetene for øvrig.

Ved utmålingen har retten lagt vekt på at det er tale om flere gjengjeldelse overfor en arbeidstaker i en særlig sårbar posisjon. Det vises til at arbeidstaker var sykemeldt i perioden hvor hun ble utsatt for flere av gjengjeldeshandlingene. Det er også lagt vekt på at saksøkte er en offentlig arbeidsgiver, som det er all grunn til å vente at behandler sine ansatte med respekt, omsorg og i henhold til regelverket.

Hva gjelder den konkrete utmålingen av oppreisningen, har rettspraksis satt oppreisning etter gjengjeldelse noe høyere enn ved for eksempel ved ugyldig oppsigelse. Som illustrasjon vises det til LB-2009-36995 (100 000 kroner), LA-2009-57115 (150 000 kroner) og LH-2021-18948-2 (100 000 kroner).

Retten fastsetter oppreisningsbeløpet skjønnsmessig til 100 000 kroner.

3.7.2 Erstatning

I følge arbeidsmiljøloven § 2 A-5 andre ledd første punktum skal erstatningen dekke økonomisk tap som følge av gjengjeldelsen. Erstatningsspørsmålet for økonomisk tap i saken er knyttet til lidt og fremtidig inntektstap.

For å ha rett til erstatning må det foreligge et ansvarsgrunnlag, økonomisk tap og adekvat årsakssammenheng mellom den skadevoldende handling og det økonomiske tapet.

Retten finner at det foreligger ansvarsgrunnlag for erstatning på grunn av gjengjeldelsene etter arbeidsmiljøloven § 2-A-5. Det vises til drøftelsene under kap. 3.6.

Saksøker sykemeldte seg 16. juni 2020 og mottok sykepenger frem til 20. mai 2021. Hun fikk deretter innvilget permisjon uten lønn fra 1. juli 2021 og fikk innvilget arbeidsavklaringspenger fra 2. august 2021. I dag er hun fortsatt i ulønnet permisjon, og mottar arbeidsavklaringspenger. Hun har dermed lidt et økonomisk tap ved å ikke være i arbeid.

Hva gjelder årsakssammenheng er spørsmålet er om skaden – altså fraværet – er forårsaket av gjengjeldelsen. Gjengjeldelsen må være en nødvendig betingelse for fraværet og ha tilstrekkelig årsaksevne til å forårsake skaden, jf. jf. Rt-1992-64 (P-pilledom II), side 69. I tillegg er det krav om at fraværet ikke er en atypisk eller avledet følge av gjengjeldelsen. Det er krav om sannsynlighetsovervekt for at gjengjeldelsen er årsak til fraværet, og det er saksøker som har bevisbyrden for at gjengjeldelsen er årsak til skaden, jf. bla. Rt-2001-320.

3.7.2.1 Lidt tap

Saksøker har fremmet erstatningskrav for lidt tap umålt etter rettens skjønn. Det er anført at det er årsakssammenheng mellom hennes økonomiske tap og gjengjeldeshandlingene.

Saksøkte har anført at det ikke foreligger årsakssammenheng mellom fraværet og de påståtte gjengjeldeshandlingen, og at saksøker allerede var på vei inn i en sykdomsperiode før hun varslet 14. februar 2020.

For retten ble følgende regnestykke fremsatt for utregning av tapet:

6.2.3 Økonomisk tap

Årslønn 2020: kr 595 000

Årslønn 2021: kr 615 230 (3,40 %)

Årslønn 2022: kr 639 839 (4,00 %)

Årslønn 2023: kr 679 189 (6,15 %)

Lidt tap:

– Tapsperiode: 1.6.2021 til 31.5.2023

* Kr 1.287.047

Det ovennevnte regnestykke tar utgangspunkt i en normal lønnstigning dersom saksøker hadde vært i jobb, og tapsperioden er satt fra 1. juni 2021 til 31. mai 2023. Saksøkte hadde ingen innvendinger til den anførte lønnstigningen.

Saksøker forklarte at hun er ikke tilbake i arbeid fordi arbeidsforholdene i kommunen er slik at hun ikke kan være der. I det store og det hele har hun stått i jobb siden hun var 19 år til hun varslet i 2020. Det at hun ikke er på jobb i dag er utelukkende relatert til hvordan hun ble behandlet av kommunen etter at hun varslet.

Det er på det rene at saksøker var sykemeldt i en kortere periode forut for varslingen (28. oktober 2019 til 12. november 2019), og at hun sykemeldte seg dagen forut for innsendelse av varslet. Etter dette var hun også sykemeldt i kortere periode, men var i all hovedsak på arbeid fra 18. mars 2020 til 15. juli 2020.

Det er for øvrig på det rene at saksøker har opplevd flere traumatiske hendelser i livet som har fått betydning for hennes sykdomshistorikk. Saksøker er i dag diagnostisert med følgende diagnoser: «F40.1 Sosiale fobier» og «F33.3 Tilbakevendende depressiv lidelse, i remisjon».

Om saksøkers psykiske helse forklarte psykologspesialist Stokkeland at saksøker er redd for å bli vurdert negativt av andre. Han kunne ikke se tegn til øvrig psykisk lidelse enn de ovennevnte diagnosene, men han hadde heller ikke opplevd noen tydelig tegn til depresjon hos saksøker. Slik Stokkeland så det var det det psykososiale på jobb som var årsaken til saksøker ikke var i arbeid, og at arbeidsmiljøet hadde vært en langvarig belastning for saksøker.

I erklæring av 19. april 2022 skriver Stokkeland:

«... Symptombildet og de to innleggelsene vurderes å være en direkte konsekvens av belastningen hun ble utsatt for før, under og etter varslingen hun utførte. Dette

utgjorde en betydelig kostnad for henne både psykisk, økonomisk og sosialt, og har således medført en voldsom skade for henne ...».

I poliklinisk epikrise skriver Stokkeland 4. januar 2023:

«... Pasient henvist til utredning og behandling i forbindelse med betydelig belastning knyttet til konflikt med arbeidsgiver. Dette har påvirket henne i betydelig grad, og gitt henne både nedsatt livskvalitet, betydelig belastning, og har også holdt henne tilbake fra arbeidslivet og deltakelse i samfunnet ...».

Saksøker har gjennom hele hovedforhandlingen, både av kollegaer og ledelsen i kommunen, blitt beskrevet som en særdeles dyktig og ressurssterk medarbeider. Retten kan dermed ikke se at hennes diagnoser eller tidligere livserfaringer har påvirket hennes arbeidsevne eller innsats. Hun har for øvrig ingen lengre fraværperioder forut for varslingen, verken i kommunen eller i tidligere arbeidsforhold.

Vitne Lund, som har fungert som saksøkers fastlege frem til februar 2021, forklarte at det fremsto som at kommunen forsøkte å skape et bilde av at saksøker var mentalt ustabil. Lund forklarte at hun aldri hadde opplevd saksøker som ustabil, og hun var ikke tvil om at saksøker hadde normale reaksjoner på grunn av hvordan hun hadde blitt behandlet av kommunen.

Basert på bevisføringen i retten fremstår saksøker som en usedvanlig ressurssterk person, til tross for traumatiske livserfaringer. Bevisførselen etterlater ikke tvil om at saksøkers tidligere livserfaringer ikke har betydning for hvorfor hun i dag ikke er i arbeid.

Retten finner det utvilsomt at saksøkers fravær utelukkende skyldes gjengjeldelseshandlingene hun har blitt utsatt for av kommunene. Det foreligger dermed årsakssammenheng.

I perioden hun ikke har vært arbeid har hun lidt et økonomisk tap, ref. regnestykket over.

Det økonomiske tapet skal som hovedregel dekkes fullt ut, forutsatt at arbeidstakeren ikke er særlig å bebreide. Retten kan ikke se at saksøker er å bebreide, og det vises til rettens vurdering av hva hun har blitt utsatt for av gjengjeldelseshandlinger. For retten fremstår det som at saksøker har vært villig til utenrettslig dialog med kommunen. Grunnen til at partene ikke har kommet til enighet, fremstå i all hovedsak å skyldes at kommunen ikke har erkjent sin mangelfulle behandling av saksøker eller av varslene.

Det skal ikke gjøres fradrag for mottatte arbeidsavklaringspenger i erstatningen. Arbeidstakeren er selv forpliktet til å tilbakebetale mottatte arbeidsavklaringspenger til det offentlige, jf. folketrygdloven § 22-15.

Da det er umulig å vite eksakt hva saksøkers lønn ville ha vært om hun var i arbeid, må tapet fastsettes skjønnsmessig. Retten legger imidlertid til grunn de fremlagte tallene ovenfor, idet den beskrevne lønnstigningen anses som reell.

Kravet om erstatning for lidt tap tas til følge, og fastsettes til 1 287 407 kroner.

3.7.2.2 Fremtidig tap

Saksøker har fremmet erstatningskrav for fremtidig tap fastsatt etter rettens skjønn.

Saksøkte har anført at det ikke skal utmåles erstatning for lidt tap, og at kommunen ønsker saksøker tilbake på jobb.

I erklæring av 19. april 2022 skriver Stokkeland:

Den enorme belastningen, urimelige behandlingen, og lengdeperspektivet, samt hvordan hun fremdeles, etter over to år, holdes tilbake, gjør at det fremstår som svært vanskelig å returnere til jobben i Hasvik kommune. Når man ser på symptombildet hun hadde i etterkant av at saken oppstod, samt ved innleggelse i Alta, etter et år, fremkommer alvorret i saken, på en slik måte at det er overveiende sannsynlig at hun ikke vil tåle en retur til Hasvik kommune. Enhver forsiktig retur vil også kunne reaktivere flere av symptomene, og sannsynligvis også kunne utløse ny depressiv episode, og generelt medføre mer belastning og skade.

I retten forklarte Stokkeland at han ikke anså det som utenkelig at saksøker returnerte til arbeid. Han pekte likevel på at varslingsaken hadde vært en langvarig belastning for saksøker, men mente at hun generelt hadde et godt utgangspunkt for å komme seg tilbake i arbeid. Han forklarte at saksøker ikke var permanent ufør.

Saksøker uttalte at hun primært ønsker seg tilbake til arbeid, men at hun ikke kan arbeide i kommunen slik situasjonen er i dag. Hun henviste både til gjengjeldeshandlingene, samt at kommunen ikke har foretatt de nødvendige tiltakene for å sikre arbeidsmiljøet hennes.

Kommunen har gjentatte ganger under hovedforhandlingen uttalt at de ønsker saksøker tilbake i arbeid, og at hun er en stor ressurs for kommunen. Retten har ingen grunn til å betvile dette. Kommunens uttalelser om at de ønsker saksøker tilbake, står likevel i en viss motsetning til deres manglende evne til å ta grep og få plass den individuelle kartleggingen

som Arbeidstilsynet har krevd. For øvrig virker kommunen som uvillig til å ta innover seg noen form for kritikk i saken, noe som er uheldig. Kommunens manglende evne til å ta imot kritikk kommer også frem i deres dialog med Arbeidstilsynet.

Kommunen skal riktignok gis honnør for å ha iverksatt en rekke tiltak for å kartlegge og bedre arbeidsmiljøet på en generelt nivå i ettertid av varslingsaken. Selv om tiltakene kom på plass etter relativt lang tid, er det bra at de nå er iverksatt og at kommunen nå har fokus på arbeidsmiljøet. En viser også til Holst-Olsens uttalelser om at arbeidsmiljøet har blitt bedre etter at saksøker varslet.

Sett hen til at kommunen foreløpig ikke har gjennomført alle individuelle tiltak for å få saksøker tilbake på arbeid, fremstår det som usannsynlig at saksøker umiddelbart vil kunne returnere til arbeid. Derimot fremstår det som sannsynlig at saksøker kan returnere om kommunen tar grep om situasjonen. Kommunen må med andre ord sette handling bak uttalelsene om å få saksøker tilbake i arbeid, og retten forventer at kommunen får på plass de resterende delene av kartleggingen.

Retten anser det således sannsynlig at saksøker vil kunne komme tilbake i arbeid i kommunen under de forutsetninger som nevnt over. Eventuelt må saksøker få seg nytt arbeid. En vil igjen fremheve at saksøker kun har fått gode skussmål fra nåværende og tidligere arbeidsgiver. Hun er heller ikke av en slik alder at det skal umuliggjøres å finne nytt arbeid dersom det blir tilfelle.

Hvor lang tid det er rimelig å anta at det vil gå for saksøker er tilbake på arbeid i kommunen må bero på en skjønnsmessig vurdering. Selve utmålingen for det fremtidige tapet vil også måtte bero på en skjønnsmessig vurdering, jf. NOU 2018:6 Varslings - verdier og vern, side 176 og Rt-1997-1506.

Dersom det fremtidige lønnstapet dekkes fra juni til og med desember 2023, vil kommunen ha tilstrekkelig med tid til å legge til rette for saksøkers tilbakekomst og gjennomføre kartleggingen. Saksøker vil også ha tid til å bearbeide de inntrykkene hun sitter igjen med.

Med utgangspunkt på en årslønn 679 189 kroner, vil syv måneders lønn resultere i et erstatningskrav på 396 194 kroner.

Kravet om erstatning for fremtidig tap tas til følge, og fastsettes til 396 194 kroner.

4. Saksomkostninger

Det følger av tvisteloven § 20-2 første ledd at en part som har vunnet saken, har krav på full erstatning for sine saksomkostnader fra motparten. Av annet ledd følger det at «*saken er vunnet hvis parten har fått medhold fullt ut eller i det vesentlige*».

I lys av det resultat retten har kommet til har saksøker vunnet saken fullt ut, og derav krav på full erstatning for nødvendige saksomkostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. § 20-5.

Advokat Edvard Bakke fremmet en saksomkostnadsoppgave med et krav på 663 747 kroner. Det har ikke kommet innsigelser til saksomkostnadsoppgaven.

Retten har ikke noe å utsette på verken antall timer ført eller timeprisen. Saken har tatt fem dager i retten og det har blitt fremlagt en rekke med dokumenter. Saken må betegnes som omfattende, og beløpene i saksomkostnadsoppgaven er å anse som påregnelige i en sak som denne.

Retten mener det ikke foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å redusere kravet helt eller delvis, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Riktignok har saken stor betydning for kommunen, men sett hen til det resultat retten har kommet til, må kommunen selv bære risikoen for saksanlegget.

Saksomkostnader tilkjennes med 663 747 kroner

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

1. Hasvik kommune har utsatt Anne Synnøve Olsen-Ryum for ulovlig gjengjeldelse som følge av varsling i arbeidsforhold.
2. Hasvik kommune dømmes til å betale Anne Synnøve Olsen-Ryum erstatning for lidt tap med 1 287 407 kroner og erstatning for fremtidig tap med 396 194 kroner, innen to uker fra dommen forkynnelse.
3. Hasvik kommune dømmes til å betale oppreisning til Anne Synnøve Olsen-Ryum med 100 000 kroner innen to uker fra dommens forkynnelse.
4. Hasvik kommune dømmes til å betale sakskostnader til Anne Synnøve Olsen-Ryums med 663 747 kroner.

Retten hevet

Karoline Gjønnnes Johansen

Leif Birger Mækinen

Anne Helene Løkse Berthinussen

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

*Dokumentet er i samsvar med elektronisk signert original.
Vilde Hirsti Danielsen (sign)*

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar sannsynlighetsovervekt for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

Hasvik kommune

Arkiv: 440
Arkivsaksnr: 2020/201-47
Saksbehandler:
Eva D. Husby

Saksfremlegg

Utvalg

Kommunestyret

Utvalgssak Møtedato

Vestre Finnmark tingretts dom av 03.07.2023

Innstilling

Saken legges frem uten innstilling.

Saksopplysninger

Vestre Finnmark tingrett, Hammerfest avsa 03.07.2023 dom i sak hvor Hasvik kommune er part.

Hasvik formannskapet behandlet saken i møte 6.juli, sak 77/23, og fattet følgende vedtak:
« *Formannskapet tar saken til orientering, og oversender saken til kommunestyret for behandling*».

Neste ordinære kommunestyremøte er jfr. møteplanen 18.oktober. Dette er etter fristen for evt. anke. Jfr. formannskapets vedtak innkalles det til ekstraordinært kommunestyre for behandling av saken.

Hasvik kommunes advokat Thorbjørn Hågensen deltar i kommunestyremøtet, og gjennomgår dommen sammen med kommunestyret.

Kommunestyret skal deretter ta stilling til om dommen skal ankes.

Vest Finnmark tingretts dom av 03.07.2023 følger vedlagt.
Øvrige dokumenter fremlegges i møtet.

Vedlegg

1 Vestre Finnmark tingretts dom av 03.07.2023

Utvalg: **Kommunestyret**
Møtested: Rådhuset - Kommunestyresalen
Dato: 20.07.2023
Tidspunkt: 09:00 - 11:00

Til stede:

Navn	Funksjon	Medl.	Varamedlem for
Eva D. Husby	Leder	AP	
Lars Hustad	Nestleder	UAV	
Heidi Helene Engfelt	Medlem	AP	
Helene Arnesen	Medlem	AP	
Roy Mienna	Varamedlem	AP	Jon-Atle Bjørnø
Siv Olsen Gamst	Medlem	AP	
Gunnar Mauseth	Medlem	AP	
Edd Børre Pedersen	Medlem	AP	
Snorre Sjursen	Medlem	UAV	
Thomas Hansen	Medlem	H	
Trude Caroline C. Halvorsen	Medlem	H	
Steinar Gamst Christensen	Medlem	H	
Svein Magne Mienna	Varamedlem	SP	Kjell Gunnar Johansen
Hege Soløy-Sørensen	Medlem	SP	
Andreas Fagerheim	Medlem	SP	

Følgende fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Erik Arnesen	Rådmann
Nina Nilsen	Sekretær

Merknad i møte:

Advokat Thorbjørn Riise Haagensen deltok i sak 34/23.

Møteleder:

Eva D. Husby

Ordfører

Møteprotokoll er godkjent av valgte representanter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket
PS 32/23	Godkjenning av innkalling	
PS 33/23	Godkjenning av saksliste	
PS 34/23	Vestre Finnmark tingretts dom av 03.07.2023	

PS 32/23 Godkjenning av innkalling

Kommunestyrets behandling av sak 32/2023 i møte den 20.07.2023:

Behandling:

Ingen merknader til innkallingen.

Vedtak:

Innkallingen ble enstemmig godkjent.

PS 33/23 Godkjenning av sakliste

Kommunestyrets behandling av sak 33/2023 i møte den 20.07.2023:

Behandling:

Ingen merknad til saklisten.

Vedtak:

Saklisten ble enstemmig godkjent.

PS 34/23 Vestre Finnmark tingretts dom av 03.07.2023

Innstilling

Saken legges frem uten innstilling.

Kommunestyrets behandling av sak 34/2023 i møte den 20.07.2023:

Følgende forslag ble fremmet:

Siv Olsen Gamst   Forslag fra Hasvik Arbeiderparti:

Saken ankes til lagmannsretten da dommen fremstår som ensidig, og inneholder klare faktafeil.

Hege Soløy-Sørensen   Forslag fra Hasvik Senterparti:

Hasvik kommune vedtar dom gjort i Vestre Finnmark tingrett 03.07.2023.

Behandling:

Kommunestyremedlemmenes habilitet ble vurdert.

Alle medlemmene ble erklært habil.

Advokat Thorbjørn Riise Haagensen gjennomgikk dommen fra Vestre Finnmark tingrett. Deretter ble det åpnet for spørsmål og kommentarer.

Votering:

Forslagene ble satt opp mot hverandre.

Forslaget fra Hasvik Arbeiderparti ble vedtatt 8 mot 7 stemmer.

Vedtak:

Saken ankes til lagmannsretten da dommen fremstår som ensidig, og inneholder klare faktafeil.

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK01001

Sak 18/23

OPPSTART FORVALTNINGSREVISJON- AVVIK OG VARSLING

Saksdokumenter:

- Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024– Hasvik kommune (ikke vedlagt)
- Risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 (ikke vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Med henvisning til plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og vedtak i kontrollutalget i sak 9/ 23, vedtar kontrollutvalget å sette i gang forvaltningsrevisjonen om “avvik og varsling” med de forutsetninger som framgår av saksframlegget.

Kontrollutvalget ber Hasvik kommunes revisor (KomRev Nord IKS) om å oversende en prosjektskisse som viser revisjonens tolkning av oppdraget.

Kontrollutvalget forventer at revisjonen oversender prosjektskissen til kontrollutvalget v/ sekretariatet innen 8 uker etter at bestillingen er formelt formidlet til revisjonen.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet på bakgrunn av en plan for forvaltningsrevisjon vedtatt av kommunestyret.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Kontrollutvalgets vedtak om oppstart av forvaltningsrevisjon skal gi en klar bestilling til revisjonen med angivelse av forvaltningsrevisjonens formål, hovedproblemstillinger og avgrensninger. På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling utarbeider revisjonen en prosjektskisse som legges fram til behandling i kontrollutvalget.

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Kommunestyret i Hasvik vedtok plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 på møte 10.11.2021 (sak PS 40/2021). Vedtaket var i tråd med kontrollutvalgets innstilling, og lyder som følger:

Kommunestyret vedtok følgende forvaltningsrevisjoner i prioritert rekkefølge:

2021	2022	2023	2024
1. VEFIK IKS (7.3.4)	1. Bemanning, rekruttering og kompetanse (3.14)	1. Avvik og varsling (3.8)	1. Informasjons-sikkerhet og personvern (3.10)
2. Sikkerhet og beredskap (3.12)	2. Pleie- og omsorgstjenester (4.1, 4.2., 4.3)	2. Næringsarbeid (3.15)	2. Barneverntjenesten (5.4)
3. Spesialundervisning (5.3)			

- For å sikre nødvendig fleksibilitet i forhold til behov som kan dukke opp, delegerer

kommunestyret myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer i planen i løpet av planperioden. I denne sammenheng legges til grunn at kontrollutvalget før oppstart av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt undersøker om det under tiden kan ha skjedd vesentlige endringer i risiko- og vesentlighetsbildet som aktualiserer at det angjeldende prosjektet nedprioriteres, eller utgår og erstattes med et annet.

- Kommunestyret legger videre til grunn at hver enkelt forvaltningsrevisjon gjennomføres innenfor en gjennomsnittlig timeramme på 250-350 timer. Eventuelle avvik fra dette vil øke eller redusere antall forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres i denne planperioden.
- Kommunestyret legger til grunn at det ikke skal gjennomføres eierskapskontroll i 2021. Ved eventuell gjennomføring av eierskapskontroll i 2021 vil dette medføre redusert samlet timetall til gjennomføring av forvaltningsrevisjon dette året.

Risiko- og vesentlighetsvurdering 2020- 2024

Sekretariatet utarbeidet i 2020 risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for kommunens plan for forvaltningsrevisjon 2020 -2024 På området avvik og varsling hadde sekretariatet følgende beskrivelse og vurdering av risiko og vesentlighet:

En kommune er en kompleks organisasjon der det kan forekomme en rekke uønskede hendelser (avvik med mer). Det kan være vanskelig å skille mellom varsling og avvik, da grensene er uklare/overlappende.

Formelt sett defineres avvik som «manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov».¹ Både arbeidsmiljølovgivningen² og særlover³ i forhold til de tjenester som kommunen yter, stiller krav om rutiner som sikrer at kommunen avdekker, retter opp og forebygger overtredelser av disse (avvikshåndtering). En viktig del av en kommunes internkontroll er et levende avvikssystem.⁴ For at det skal fungere må man ha en kultur der det ikke bare er godtatt, men forventet, at medarbeiderne på alle nivåer melder fra om avvik. Det må også være en trygghet for at avvikene følges opp og håndteres seriøst.

I henhold til arbeidsmiljøloven har arbeidstakere rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten.⁵ Med kritikkverdige forhold menes i grove trekk brudd på lover og regler, virksomhetens retningslinjer, eller allmenne oppfatninger av hva som er forsvarlig eller etisk akseptabelt.⁶ Eksempler på kritikkverdige forhold er mobbing og trakassering, diskriminering, korrupsjon og maktmisbruk.⁷ Virksomheten skal ha utarbeidet rutiner for intern varsling, eller sette i gang andre tiltak som legger forholdene til rette for intern varsling ved kritikkverdige forhold. Gjengjeldelse mot arbeidstaker som varsler i samsvar med arbeidsmiljøloven er lovstridig.⁸

Hasvik kommune

Som nevnt under punkt 3.2 og 3.5 i risiko- og vesentlighetsvurderingen har kommunestyret behandlet et varsel om kritikkverdige forhold fra en medarbeider i kommunen. I forbindelse med varslings-saken kom det fram at kommunen ikke hadde oppdaterte retningslinjer for varsling. Reviderte retningslinjer og rutiner for varsling ble derfor vedtatt av kommunestyret i samme møte som det ble fattet vedtak i varslings-saken.

Varsler har i leserbrev publisert på ifinnmark.no 20.4.2020 gitt uttrykk for at hun så seg nødt til å varsle eksternt fordi det ikke har nyttet å si ifra internt. Hun ga også uttrykk for at hun ikke er blitt tilfredsstillende ivaretatt av kommunen i etterkant av varslingen. Det framgår av oppslaget at det er publisert minst to andre saker på ifinnmark.no som dreier seg om varslingen.

Vi har ikke noen informasjon om omfanget av varsler eller avvik i Hasvik kommune de siste årene.

---

¹ Se for eksempel Arbeidstilsynet: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/avvik-og-avvikshandtering/>

² Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 3-1 (2) bokstav e).

³ Se blant annet forskrift om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen § 4, forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten § 4 og lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) §§ 9a-4 og 13-10 andre ledd.

⁴ Se for eksempel Arbeidstilsynet: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/avvik-og-avvikshandtering/>

⁵ Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 2 A-1.

⁶ Se Ot.prp.nr.84 (2005-2006) Om lov om endringer i arbeidsmiljøloven (varsling), på side 23.

⁷ 38 Se KS; Varsling - Hvordan utvikle gode rutiner for varsling i kommuner og fylkeskommuner (juni 2007).

⁸ Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 2 A-4.

Risiko- og vesentlighetsvurderinger

Perspektiv

Dette området er i særlig grad vesentlig sett ut ifra et medarbeiderperspektiv og et brukerperspektiv. Men området er også vesentlig sett ut ifra et omdømmeperspektiv, politisk og et organisatorisk perspektiv.

Risikofaktorer og konsekvenser

Området bærer i seg flere risikofaktorer. I et medarbeiderperspektiv kan dette blant annet gjelde manglende kunnskap om og forankring av rett og plikt til å varsle hos ansatte og ledere, samt viktigheten av å rapportere avvik. Det kan også være risiko for at varslere ikke blir behandlet på den måte loven krever, for eksempel at det utøves gjengjeldelse.

I et brukerperspektiv kan manglende evne til å fange opp eller gjøre noe med avvik eller kritikkverdige forhold gå ut over tjenesteproduksjonen og sikkerheten til pasienter/brukere.

I et omdømmeperspektiv kan svikt i rutiner for avvik og varsling, samt håndtering av personer som melder avvik eller varsler om kritikkverdige forhold, svekke tilliten til kommunen. Svikt på området kan føre til at varslere velger å gå ut offentlig i stedet for å ta forholdet opp internt.

I et politisk perspektiv kan dette medføre lovbrudd på arbeidsgiveransvaret og en svekket tillit til det politiske styret. I et organisatorisk perspektiv kan risikofaktorene blant annet gjelde manglende rutiner for håndtering av avvik, samt etterlevelse av disse, herunder mangel på oppfølging og lukking av rapporterte avvik. Når det gjelder varsling av kritikkverdige forhold kan også risikofaktorene blant annet være knyttet til manglende rutiner, samt spørsmålet om det foreligger en åpenhetskultur i organisasjonen eller ikke.

På dette området vurderes konsekvensene av uønskede hendelser å være høy.

Særskilte risikoforhold i Hasvik kommune

Kommunen har blitt gjenstand for publisitet knyttet til en medarbeiders varsling av kritikkverdige forhold. Varslers oppfatning av at det ikke har nyttet å si ifra internt og at hun ikke er ivaretatt tilfredsstillende i etterkant av varslingen kan indikere at kommunens praksis for å håndtere avvik og varsler ikke fungerer godt nok. Det framgår av punkt 3.2 og 3.5 at det er satt i gang et arbeid for å oppdatere HMS- og internkontrollsystemene, noe som trolig vil bedre situasjonen. Skal slike systemer fungere etter hensikten er det imidlertid viktig at personene som skal behandle innmeldte avvik og varsler har en konstruktiv holdning til det som meldes.

Risikoreducerende tiltak

Risikoreducerende tiltak kan være tiltak som både politisk og administrativ ledelse iverksetter, herunder etablering av interne rutiner og handlingsmål for at uønskede hendelser ikke skal inntreffe.

Kommunen har retningslinjer for varsling og system for registrering av uønskede hendelser. Tiltakene anses å være delvis risikoreducerende.

Innspill

Sekretariatet har mottatt innspill som gjelder området.

Kontrollutvalget har trukket fram avvik og varsling som et aktuelt tema for risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Sannsynlighet

Det er igangsatt et arbeid med å oppdatere HMS- og internkontrollsystemene. Dette vil påvirke sannsynligheten for at det skjer uønskede hendelser. Vurdert ut fra det som er situasjonen i dag vurderes imidlertid sannsynligheten for at det kan inntreffe uønskede hendelser som høy.

Forvaltningsrevisjon og tilsyn

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området i planperioden 2013-2020.

Området varsling er tradisjonelt sett ikke gjenstand for statlig tilsyn på systemnivå. Kommunens system for avvikshåndtering kan være gjenstand for tilsyn på systemnivå, men da avgrenset til områder regulert i særlovgivningen, for eksempel innenfor helse, pleie og omsorg.

Vesentlighetsvurderinger

Dette området er i utgangspunktet vesentlig sett ut ifra flere perspektiv. Samlet sett vurderes vesentlighetsgraden å være høy på dette området.

Området anses å være aktuelt for forvaltningsrevisjon i kommende planperiode.

Oppdatert risiko- og vesentlighetsvurdering

Kontrollutvalget har fått jevnlig orienteringer om status i en pågående varslingsak i Hasvik kommune, det vises til følgende saker behandlet i kontrollutvalget 17/20, 12/21, 14/ 21, 7/22 og 20/22.

Varsler har stevnet Hasvik kommune for ulovlig gjengjeldelse i arbeidsforhold. Vest Finnmark tingrett har avsagt dom i saken, den 03.07.2023. Hasvik kommune har på kommunestyremøte den 20. juli 2023 i sak PS 34/23 vedtatt å anke denne dommen.

Sekretariatets vurdering:

Det vises til Plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024 for Hasvik kommune, samt risiko- og vesentlighetsvurderingen som dannet grunnlaget for denne planen. Når det gjelder oppstart av forvaltningsrevisjoner har kontrollutvalget vedtatt en omprioritering av rekkefølgen av forvaltningsrevisjoner, på møte den 9. mai 2023 i sak 9/23.

I henhold til kommunestyrets vedtak i sak PS 40 /2021 vil kontrollutvalget gjøre endringer i rekkefølgen av forvaltningsrevisjoner i vedtatt plan. Kontrollutvalget ønsker å prioritere temaet avvik og varsling, og ber sekretariatet om å forberede en sak om oppstart av forvaltningsrevisjon i avvik og varsling til neste møte.

Formålet med forvaltningsrevisjonen

Formålet med denne forvaltningsrevisjonen vil være å få belyst om kommunen har rutiner og praksis er i samsvar med regelverket. For det første vil formålet med denne forvaltningsrevisjonen være å undersøke om kommunen har rutiner og praksis for håndtering av avvik, som er i tråd med aktuelt regelverk på dette området. For det andre vil formålet være å undersøke om kommunen har rutiner og praksis for håndtering av varsling om kritikkverdige forhold, som er i tråd med krav i arbeidsmiljøloven.

Problemstillinger

Sekretariatet foreslår at det fastsettes følgende hovedproblemstillinger for denne forvaltningsrevisjonen:

- Har kommunen rutiner og praksis for håndtering av avvik, som er i tråd med aktuelt regelverk på dette området?
- Har kommunen rutiner og praksis for håndtering av varsling om kritikkverdige forhold, som er i tråd med krav i arbeidsmiljøloven?

Det overlates til revisjonen å utarbeide eventuelle underproblemstillinger i tilknytning til hovedproblemstillingene, i den grad dette anses nødvendig for gjennomføringen av undersøkelsen.

Kilder til revisjonskriterier

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet. Kriteriene holdes opp mot faktagrunnlaget, og danner grunnlaget for de analyser og vurderinger som foretas og de konklusjoner som trekkes.

Med de føringer som ligger i de to hovedproblemstillingene og ressursrammen, overlates det til revisjonen å velge relevante kilder til utarbeiding av revisjonskriterier.

Ressursramme

Det anslås at undersøkelsen kan gjennomføres innenfor en ramme på 250 -300 timer.

Prosjektskisse

På grunnlag av kontrollutvalgets bestilling utarbeider revisjonen en prosjektskisse som inneholder en beskrivelse av hvordan forvaltningsrevisjonen tenkes gjennomført. Det forventes at prosjektskissen minst inneholder følgende elementer:

- Underproblemstillinger (i den grad revisjonen finner det hensiktsmessig)
- Kilder til revisjonskriterier
- Revisjonskriterier
- Beskrivelse av datainnsamlingen (metoder, utvalgsstørrelse og intervjuobjekter mv)
- Anslått tidsbruk (arbeidstimer)
- Framdriftsplan

Sekretariatet foreslår at det settes en frist for oversendelse av prosjektskisse på 8 uker fra utvalgets vedtak om oppstart er formelt formidlet til revisjonen.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK00998

Sak 19/23

FORSLAG TIL KOMMUNIKASJONSSTRATEGI FOR KONTROLLUTVALGET I HASVIK KOMMUNE – INNSPILL FRA KONTROLLUTVALGET

Saksdokumenter:

- Utkast til kommunikasjonsstrategi for kontrollutvalget i Hasvik kommune

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar forslag til kommunikasjonsstrategi til orientering, og ber sekretariatet innarbeide eventuelle innspill fra kontrollutvalget i endelig forslag til kommunikasjonsstrategi, som vedtas av nyvalgt kontrollutvalg.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget bør sørge for å informere og synliggjøre arbeidet sitt¹. Arbeidet til kontrollutvalget vil ofte være av stor offentlig interesse. Kontrollutvalget kan synliggjøre sitt arbeid både internt i kommunen, overfor media og innbyggere i kommunen.

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) anbefaler i sin veileder for henvendelser til kontrollutvalget (utgitt i 2022) at det lages en kommunikasjonsstrategi for kontrollutvalg. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles. Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan.

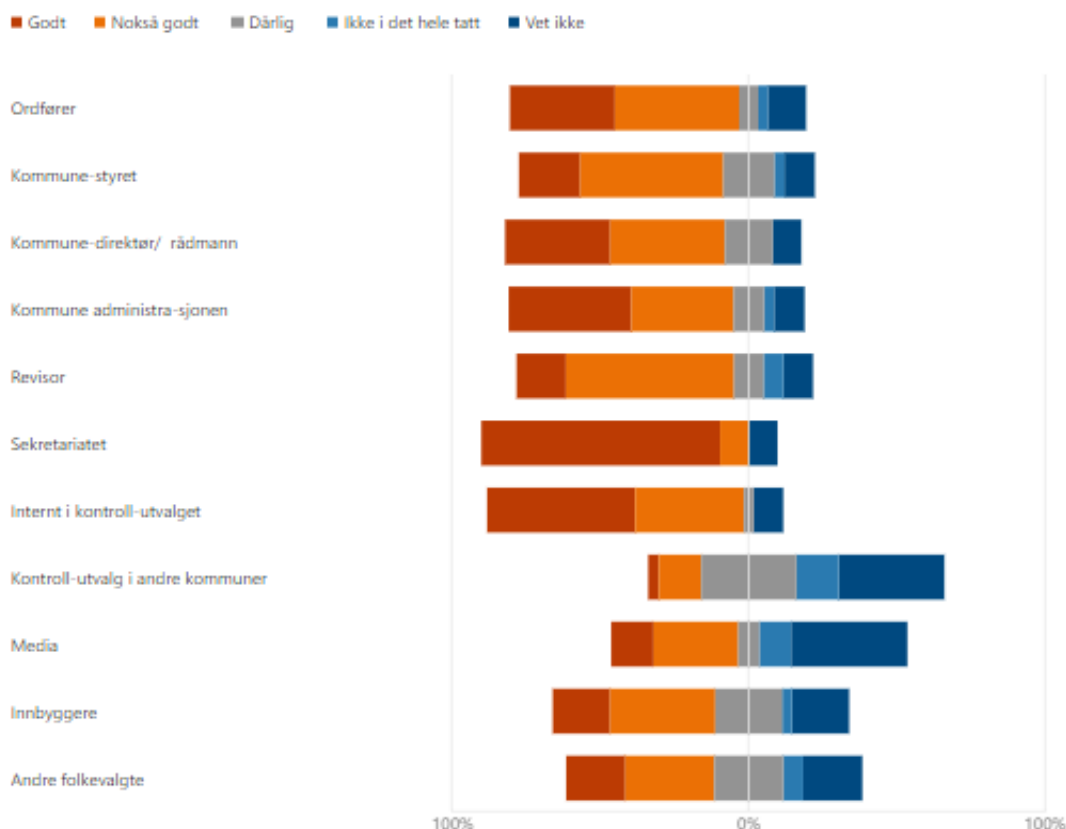
¹ Kontrollutvalgsboka kap. 5 s. 40, Kommunal og distriktsdepartement (3. utgave, 2022)

Sekretariatet har spurt om samarbeid og kommunikasjon i undersøkelsen om kontrollutvalgets arbeid, som ble gjennomført blant medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalg i Vest-Finnmark i juni/juli 2023. Resultatet fra undersøkelsen viser at medlemmer/ varamedlemmer i kontrollutvalgene i Vest – Finnmark vurderer kontrollutvalgenes samarbeid og kommunikasjon med eksterne og interne aktører på følgende måte:

5. Hvordan har samarbeidet og kommunikasjon med følgende aktører fungert ?

[Flere detaljer](#)

Undersøkelsen viser at de som svarte på denne undersøkelsen, er mest fornøyd med samarbeid og kommunikasjon internt i kontrollutvalget og med sekretariatet. De er minst fornøyd med sin eksterne kommunikasjon og samarbeidet med kommunestyret, andre folkevalgte, innbyggere og media.

Sekretariatet har utarbeidet utkast til kommunikasjonsstrategi, etter mal og anbefalinger fra FKT og med utgangspunkt i lokale evalueringer og erfaringer fra kontrollutvalgene i Vest- Finnmark.

Sekretariatets vurdering:

Kontrollutvalget er ikke pålagt å ha en kommunikasjonsstrategi. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget vedtar en kommunikasjonsstrategi etter valget for gjeldende valgperiode. Utkastet legges til høring i sittende kontrollutvalg for innspill til strategien.

Kontrollutvalget anbefales å diskutere følgende spørsmål, og eventuelt komme frem til punkter som kan inngå en kommunikasjonsstrategi:

- 1) Hvilke mål har kontrollutvalget for kommunikasjonen?
- 2) Hvem ønsker kontrollutvalget å henvende seg til?
- 3) Skal kontrollutvalget ha en aktiv eller tilbakeholden medieprofil?
- 4) Hvem uttaler seg på vegne av kontrollutvalget, og når?
- 5) Hva skal kommuniseres ut (saker, rapporter, protokoller etc.)?
- 6) Hvilke kommunikasjonskanaler ønsker kontrollutvalget å legge vekt på

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget tar forslag til kommunikasjonsstrategi til orientering, og ber sekretariatet innarbeide eventuelle innspill fra kontrollutvalget i endelig forslag til kommunikasjonsstrategi, som vedtas av nyvalgt kontrollutvalg.

Utkast til Kommunikasjonsstrategi for 2024 – 2027

0	Innledning
0.1	Kontrollutvalget skal være kjent og synlig for innbyggere, brukere av kommunens tjenester, ansatte og folkevalgte i kommunen. Gjennom kommunikasjonsstrategien ønsker kontrollutvalget å tydeliggjøre hvor og hvordan kontrollutvalget og utvalgets medlemmer kommuniserer med de nevnte gruppene. Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan.
1	Formål
	Skape større forståelse av kontrollutvalgets rolle og oppgaver, og å bidra til et godt samspill mellom eksterne og interne aktører i den kommunale egenkontrollen.
1.1	Kontrollutvalsarbeid skal bidra til læring og forbedring og skal ha verdi for flere enn de som blir kontrollert. Informasjon om kontrollutvalgets arbeid skal være med på å styrke og synliggjøre kontrollutvalg.
1.2	Funn og anbefalinger i undersøkelser, kontroll- og revisjonsarbeid skal bidra til intern læring i organisasjonen og evt. kommunale selskaper.
1.3	Informasjon om kontrollutvalgets arbeid skal være med på å bygge tillit til kommunen ved at innbyggerne får vite at det foregår kontrollarbeid, og med det få kjennskap til resultatene av dette arbeidet og hva det fører til av læring.
1.4	Andre kommuner kan også ha nytte av rapportene i sitt arbeid, da som inspirasjonskilde og til å trekke lærdom og erfaring av dette inn i egen organisasjon.
1.5	Rolleforståelse, god dialog og samhandling mellom kommunestyret, kontrollutvalg, sekretariat og revisor skal bidra til å gjøre kontrollarbeidet bedre og mer effektivt, og bidra til en bedre kommune.
1.6	Kontrollutvalget uttaler seg på grunnlag av sin kontrollfunksjon, og går ikke inn i politiske diskusjoner.

Kontrollutvalget i NN kommune

	Uttalelsene skal være lojale i forhold til kontrollutvalgets vedtak. Informasjonen som gis, skal samsvare med den informasjonen som er gjort kjent for de øvrige medlemmene i utvalget.

Kontrollutvalget i NN kommune

2	Kontrollutvalget ønsker å være synlig for ansatte og folkevalgte i kommunen.
2.1	Kontrollutvalget skal rapportere om resultatet av sitt arbeid til kommunestyret. ¹ I rapporteringen er det viktig at kontrollutvalget presenterer sitt arbeid på en god og forståelig måte, for å bidra til en god debatt. Kontrollutvalgets leder, eller den lederen måtte bemyndige, har møte- og talerett i kommunestyret og vil være saksordfører for kontrollutvalgets saker. ²
2.2	Kontrollutvalget som organ skal ha en aktiv dialog og samhandling med politisk ledelse, folkevalgte organ, råd, utvalg og ombud samt kommunedirektør/rådmannen. Kontrollutvalget innhenter informasjon gjennom orienteringer, undersøkelser, rapporter og virksomhetsbesøk for å få kunnskap og innsikt i den kommunale virksomheten.
2.3	Kontrollutvalget vil legge enkelte av sine møter til kommunale virksomheter og til selskaper som kommunen har eierinteresser i for å skape oppmerksomhet om utvalgets kontrollfunksjon i organisasjonen og kommunalt eide selskaper.

¹ Jfr. Kommuneloven § 23-5, Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 4 og § 5

² Jfr. Kommuneloven § 23-2 annet ledd

Kontrollutvalget i NN kommune

3	Kontrollutvalget ønsker å være synlig for innbyggere og brukere av kommunens tjenester.
3.1	Innbyggerne skal ha mulighet til å følge med på hva kontrollutvalget arbeider med. Det er viktig for demokratiet at arbeidet til kontrollutvalget er synlig og tilgjengelig slik at det er mulighet for å komme med innspill. Den enkelte innbygger har krav på god og reell tilgang til informasjon om kommunen og kontrollutvalget sine aktiviteter.
3.2	Media skal ha kjennskap til kontrollutvalget sitt arbeid for å kunne sette seg inn i aktuelle saker som kontrollutvalget arbeider med. Kontrollutvalgets saker kan ha allmenn interesse ut over kommunens ansatte, folkevalgte og innbyggere.
3.3	Kontrollutvalgets leder eller den lederen måtte bemyndige, ivaretar kontakten med media på vegne av utvalget. I saker som er av allmenn interesse, kan utvalgets leder kontakte media for å sørge for at sakene får mediedekning. Leder av kontrollutvalget kan på oppdrag fra kontrollutvalget, ta direkte kontakt med media og journalister for å korrigere og bedre informasjonstilfanget.
3.4	Dersom kontrollutvalget ønsker en mer proaktiv mediestrategi, kan det sendes ut pressemelding om kontrollutvalgets arbeid og vedtak. Spesielt er dette interessant i forbindelse med behandling av saker av allmenn interesse.
3.5	Utvalgets medlemmer kan uttale seg til media om vedtaket i kontrollutvalget. Ved å ta standpunkt i, eller engasjere seg spesielt i en sak i forkant av kontrollutvalgets behandling, kan dette medføre inhabilitet for vedkommende ved behandling av saken.

Kontrollutvalget i NN kommune

4	Informasjons- og kommunikasjonskanaler
4.1	Kontrollutvalget har egen hjemmeside under sekretariatet, www.kusek.no og det finnes link til denne siden under kommunens hjemmeside. I tillegg kan kontrollutvalgets arbeid bli kjent gjennom medieoppslag og pressemeldinger.
4.2	Kontrollutvalgets hjemmeside skal inneholde opplysninger om: ▪ medlemmer i kontrollutvalget, og hvem som er leder og nestleder ▪ kontaktinformasjon til sekretariatet ▪ Kalender med møteplan ▪ møteinnkalling med sakliste og saksfremlegg ▪ møteprotokoller ▪ plan og rapporter for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll ▪ risiko og vesentligvurderng ▪ kontrollutvalgets årsrapporter ▪ kontrollutvalgets årsplaner ▪ andre revisjonsrapporter ▪ kontrollutvalgets eget reglement, interne retningslinjer/ rutiner ▪ link til kontrollutvalgets hovedoppgaver og andre relevante regelverk ▪ informasjon om henvendelser til kontrollutvalget
4.3	Sosiale medier vurderes som uaktuell informasjons- og kommunikasjonskanal i kontrollutvalgets kommunikasjon.
4.4	Språkpolitikk -Informasjon fra kontrollutvalget skjer på norsk .Plikter i forhold til det samiske språket? Velge språk? Kautokeino-Karasjok og Porsanger.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

S A K S F R A M L E G G

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13. september 2023	J.nr:	KUSEK00997

Sak 20/23

KONTROLLUTVALGETS FORSLAG TIL BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I 2024

Saksdokumenter:

Sekretariatets tilråkning:

Kontrollutvalget viser til utvalgets foreslåtte budsjett for kontrollarbeidet i Hasvik kommune for 2024 med en netto ramme på kr. 1 050 100 ,-

Med henvisning til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 oversender kontrollutvalget budsjettforslaget til Hasvik kommunestyre med kopi til formannskapet.

Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret. Grunnen til dette er at kontrollutvalget skal være fritt og uavhengig av de organene som utvalget skal kontrollere.

Saksopplysninger:

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret. Kontrollutvalgets budsjettforslag følger uendret saken. Det skal være klart og tydelig for kommunestyret hva kontrollutvalget har foreslått.

Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontrollarbeidet i kommunen, blant annet utgifter til kontrollutvalget, sekretariatsbistand og revisjon.

Budsjettforslaget fra kontrollutvalget kan bare endres av kommunestyret. Grunnen til dette er at kontrollutvalget skal være fritt og uavhengig av de organene som utvalget skal kontrollere. Tilstrekkelige budsjetttrammer er en forutsetning for at kontrollutvalget skal kunne utføre alle oppgavene utvalget har ansvaret for.

Budsjettets utgiftsposter kan generelt sett deles inn i tre hovedområder: kontrollutvalgets interne drift, kjøp av sekretariatstjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Intern drift

Budsjettet for kontrollutvalgets interne drift er for 2024 foreslått å være budsjett 2023 justert for kommunal deflator, som er anslått til å bli på 5,2 prosent

Sekretariatstjenester

Kusek IKS bistår blant annet med følgende sekretariatstjenester til kontrollutvalget i Hasvik kommune:

- Forsvarlig utredning av saker som skal til behandling i kontrollutvalgene
- Praktiske og faglige oppgaver tilknyttet kontrollutvalgenes møtevirksomhet
- Oppfølging av vedtak i kontrollutvalg / kommunestyre
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger (RVV)
- Utarbeidelse av forslag til Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Oppfølging av Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Oppfølging av gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Økonomi- og budsjettarbeid for kontrollarbeidet i kommunene
- Bistå ved valg av revisjonsordning og valg av revisjonsenhet
- Bistå kontrollutvalgene i ivaretagelse av påse-ansvar med forvaltningen og revisjonen
- Ivareta kontrollutvalgenes arkiv

Representantskapet i Kusek IKS har vedtatt et budsjett for 2024 med en fordelt utgift for Hasvik kommune på kr 294 300 i 2024, noe som representerer en økning på kr 66 100. Økningen skyldes planlagt oppretting av ny stilling i sekretariatet grunnet økt arbeidsmengde, lønns- og prisstigning (kommunal deflator er anslått til 5,2 prosent), samt utgifter til innkjøp og drift av ny dataprogramvare for saksbehandling og arkiv.

Revisjonstjenester

Hasvik kommunes kjøp av revisjonstjenester framgår av inngått avtale mellom KomRev NORD IKS og Hasvik kommune.

I avtalen framgår det at avtalen omfatter kommunens behov for lovpålagte revisjonsoppgaver:

- Oppmøte i kommunestyret og kontrollutvalget hvor revisjonssaker blir behandlet¹
- Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (avtalte revisjonsprosjekter iht. plan fra kontrollutvalget)
- Revisjon av kommunens hovedregnskap
- Særattestasjoner
- Eksisterende legater

Andre tjenester som også inngår i avtalen, er følgende:

- Rådgivning i regnskapsspørsmål og løpende rådgivning vedrørende fortolkning av lovverk, forskriftsverk
- Kommunikasjon mot ledelsen

KomRev NORD IKS har oversendt budsjettanslag for 2024. For kommunene har KomRev NORD brukt anslått deflator på 5,2 %. For Hasvik kommune vil dette utgjøre anslåtte utgifter til revisjonstjenester på kr 668.000 i 2024.

Følgende tjenester vil bli fakturert særskilt basert på timepris i henhold til de enhver tid

gjeldende timesatser i selskapet dersom Hasvik kommune bestiller disse:

- Granskninger
- Underslag/misligheter
- Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll utover kommunens andel av ressursene skissert i pkt. 3
- Utarbeidelse av økonomiske analyser
- Rådgivning i forbindelse med organisasjonsomlegginger
- Gjennomføring av brukerundersøkelser
- Rådgivning i forbindelse med utarbeidelse av styringssystemer
- Revisjon av kommunale foretak
- Nye legater

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2024 er som følger:

Funksjon 110 Kontroll og revisjon		Budsjett 2023	Budsjett 2024
10800	Godtgjørelse folkevalgte	26 400	27 800
10800	Møtegodtgjørelse	5 200	5 500
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	5 200	5 500
11003	Faglitteratur/aviser / tidsskrifter	2 700	2 800
11156	Beverting personell, møter, kurs mv.	1 100	1 200
11505	Kurs/konferanser/opplæring	42 300	44 500
11600	Utgiftsgodtgjørelse, oppgavepliktig	0	0
11609	Skattepliktig del av utgiftsgodtgjørelser	500	500
13750	Kjøp tjenester fra IKS (revisjon)	690 300*	668 000**
13750	Kjøp av tjenester fra IKS (sekretariat)	228 200	294 300
1375x	Kjøp av undersøkelser, granskninger etc utover lovpålagt revisjon		
14290	Merverdiavgift som gir rett til kompensasjon	0	0
17290	Merverdiavgiftkompensasjon i driftsregnskapet	0	0
Sum netto driftsutgifter		1 001 900	1 050 100

*Anslåtte utgifter til kjøp av revisjonstjenester fra Vefik IKS i 2023 (budsjettall for 2022 pluss kommunal deflator)

** Anslåtte utgifter til kjøp av revisjonstjenester fra KomRev NORD IKS i 2024 (regnskapstall for 2023 på kr 635 000 pluss kommunal deflator)

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hasvik kommune	Saksbehandler:	Anne Berit Bæhr
Møtedato:	13.september 2023	J.nr:	KUSEK00999

Sak 21/23

KONTROLLUTVALGETS EGNEVALUERING FOR VALGPERIODEN 2019-2023

Saksdokumenter

- Sammendrag av resultater fra spørreundersøkelse om kontrollutvalgets arbeid
- Datamateriale -spørreundersøkelse

Sekretariatets tilrådning:

Saken legges frem uten tilrådning.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har som praksis å foreta en egnevaluering av sitt arbeid¹. Det er kommunevalg høsten 2023, og dette innebærer at nåværende kontrollutvalgsperiode går mot slutten. Det er derfor naturlig at kontrollutvalget gjør en avsluttende evaluering for denne valgperioden, og som kan videre bringes som et nyttig erfaringstilfang til aktørene i neste valgperiode.

Sekretariatet gjennomførte en spørreundersøkelse om egnevaluering av arbeidet i kontrollutvalg i juni og juli 2023, og resultatene er vedlagt denne saken. Spørreundersøkelsen har gått ut til alle kontrollutvalgene KUSEK IKS er sekretariat for.

Kontrollutvalget står fritt til å diskutere saken. I kontrollutvalgshåndboken (omtale på side 79/80) omtales følgende spørsmål som kan være aktuelle for utvalget å drøfte:

- Blir møtene gjennomført på en effektiv og engasjerende måte?

---

¹ Kontrollutvalgsboka kap. 11 Oppfølging og evaluering, s. 79

- Er antall møter tilstrekkelig med hensyn til saksmengde?
- Klarer kontrollutvalget å fylle kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan blir utvalget oppfattet av andre sentrale aktører slik som kommunestyret og administrasjonen?
- Er det klare roller og klar ansvarsdeling mellom kontrollutvalget, kommunestyret og administrasjonen?
- Hvordan fungerer samarbeidet med revisor?
- Hvordan fungerer samarbeidet med sekretariatet?

Sekretariatets vurdering

Kontrollutvalgets egevaluering vil være nyttig som erfaringsoverføring til nytt kontrollutvalg. Sekretariatet vil notere innspill som fremkommer under diskusjonen. I starten av neste periode skal sekretariatet tilby opplæring for nye kontrollutvalg. Det er ønskelig at utvalget kommer med eventuelle innspill til tema og gjennomføring av slik opplæring til sekretariatet, samt eventuelle andre råd og tips til sekretariatet og nytt kontrollutvalg.

**Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS/
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Čállingoddi SGO**

Sammendrag av resultater fra spørreundersøkelse om kontrollutvalgets arbeid

**Nettbasert undersøkelse gjennomført
i juni og juli 2023**

INNHold

Gjennomføring av underdersøkelsen.....	2
Evaluering av arbeidet i kontrollutvalget	3
Sekretariat og revisjon	5
Kommunikasjon og samarbeid	6
Rolleforståelse.....	7
Oppsummering.....	8

Gjennomføring av underdersøkelsen

Sekretariatet har gjennomført spørreundersøkelse om kontrollutvalgets arbeid i kontrollutvalg i Vest- Finnmark i juni og juli 2023. Undersøkelsen var anonym, og ble sendt digitalt til alle medlemmer (totalt 47) og varamedlemmer (totalt 63) i kontrollutvalg i kommunene Alta, Guovdageaidnu / Kautokeino, Hammerfest, Hasvik , Kárášjohka/ Karasjok , Loppa, Måsøy , Nordkapp , Porsanger/ Porsángu / Porsangin. Svarprosenten på undersøkelsen er på 35 .

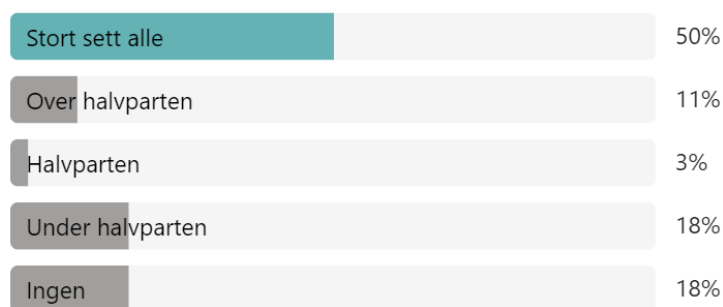
Svarprosent per kommune:

Kontrollutvalg	Antall svar	Svarprosent
Alta	7 av 20	35 %
Guovdageaidnu/ Kautokeino	4 av 8	50 %
Hammerfest	7 av 15	47 %
Hasvik	5 av 12	42 %
Kárášjohka/ Karasjok	3 av 13	23 %
Loppa	3 av 8	38 %
Måsøy	4 av 10	40 %
Nordkapp	2 av 14	14 %
Porsanger/ Porsángu / Porsangin	3 av 10	30 %

Figur 1 Svarprosent i kommunene. Kilde: Kusek IKS

Svarprosenten er forholdsvis lav, og svarprosenten varierer i de enkelte kommunene. For undersøkelsens validitet og relevans er det viktig at datamaterialet er samlet fra en representativ gruppe i forhold til erfaringer i kontrollutvalgenes arbeid i denne valgperioden. 82 % av de som har svart på undersøkelsen har deltatt på ett eller flere møter i kontrollutvalget. De som ikke har deltatt på noen møter har kun svart på generelle spørsmål om kontroll og tilsyn i kommunene, og ikke om spesifikke spørsmål om kontrollutvalgets arbeid.

2. Hvor mange møter har du vært på i denne valgperioden ?

Figur 2 Respondentenes deltakelse på kontrollutvalgsmøter. Kilde; Spørreundersøkelse. Kusek IKS

Sekretariatet har vurdert at svarene fra undersøkelsen kan brukes til evaluering av kontrollutvalgets arbeid og at de kan brukes til erfaringsutveksling mellom kontrollutvalg i Vest-Finnmark og erfaringsoverføring til de nye kontrollutvalgene i de respektive kommunene.

Evaluering av arbeidet i kontrollutvalget

I denne undersøkelsen ble det spurt om hvordan medlemmene/varamedlemmene har opplevd møtene i kontrollutvalget. Svarene viser at de fleste stort sett er fornøyd med gjennomføringen av møtene i kontrollutvalget.

I denne sammenheng er respondentene mest kritisk til medlemmenes egen innsats, som interesse for fag- og saksområdet, forberedelser til møtene og deltakelse i diskusjoner i møter.

Tilbakemeldinger om utvalgets arbeid og sammensetning:

- *Dårlig oppmøte blant medlemmene, viktig å ha engasjerte medlemmer som møter opp*
- *Det bør være underveis evaluering av eget arbeid i utvalget. Det bør oppnevnes medlemmer til utvalget som har god erfaring i politikk og offentlig forvaltning*
- *Gjøre seg godt kjent med egne oppgaver og ansvar, og også muligheter for å gjøre ett godt arbeid*
- *ja. Men vi er glade amatører og skulle gjerne hatt mer kunnskap/opplæring. 500 kr pr møte er ikke stort, det blir som en betalt dugnad*
- *kontrollutvalget må settes med medlemmer som har en interesse, og et ønske om å jobbe for samfunnsliv, system og økonomi*

Respondentenes tilbakemeldinger i undersøkelsen kan peke på at det kan være sammenheng mellom medlemmenes kunnskaper om og interesse for kommunal tjenestetilbud og offentlig forvaltning, og hvordan kontrollutvalget lykkes i sitt arbeide.

De fleste respondentene er godt fornøyd med opplæringen som er gitt i starten av denne perioden. Det gis imidlertid tilbakemelding om at det kan være nødvendig med repetisjon, jevnlig oppdateringer/ oppfriskninger og at opplæring burde vært gitt i sammen med kommunestyret og/ eller at kommunestyret får opplæring om kontrollutvalgets rolle og oppgaver.

Når det gjelder budsjett og ressurser til kontrollutvalgets arbeid, svarer de fleste at kontrollutvalget har tilstrekkelig med ressurser. Noen av respondentene peker imidlertid på at kontrollutvalgets aktiviteter kan være avhengig av ekstra ressurstilgang:

- *kontrollutvalgene er fratatt handlingsrom pga ingen frie midler til akutt bruk*
- *Ja jeg synes generelt at det er nok, men ønsker man flere forvaltningsrevisjoner er det for lite*

I undersøkelsen ble det stilt spørsmål om hvordan medlemmer/ varamedlemmer vurderer at kontrollutvalget har oppfylt sin rolle og sitt ansvar i forhold til regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner, andre kontrolloppgaver og kontrollutvalgets interne arbeid.

Undersøkelsen viser at respondentene er mest fornøyd med:

- Regnskapsrevisjon – kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap
- Påse-ansvaret i forhold til forsvarlig regnskapsføring
- Risikokartlegging og risikovurdering i forhold til forvaltningsrevisjon
- Kontrollutvalgets rapporteringer til kommunestyret
- Kontrollutvalgets årsplanlegging og budsjettering

Undersøkelsen viser at respondentene er minst fornøyd med:

- Bestilling og behandling av forvaltningsrevisjoner
- Behandling av henvendelser fra publikum
- Valg av revisjonsordning

Enkelte av respondentene peker på at det ikke er gjort noe i forhold til oppfølging av rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette stemmer i forhold til noen av kontrollutvalgene.

Sekretariat og revisjon

I undersøkelsen ble medlemmene bedt om å vurdere hvordan de opplever at sekretariatet og revisjonen har utført sine oppgaver og ivaretatt sitt ansvar.

Resultatene viser at 86 % av respondentene er godt fornøyd og 10 % nokså fornøyd med tjenester sekretariatet leverer til kontrollutvalget.

Undersøkelsen viser at respondene er mest fornøyd med følgende tjenester:

- saksbehandling
- møtesekretær
- tilrettelegging / fasilitering av møter
- tilgjengelighet

Respondentene er minst fornøyd med :

- sekretariatets informasjon om kontrollutvalgets arbeid
- sekretariatet som faglig ressurs
- sekretariatets kunnskaper om lokale forhold

Respondentenes tilbakemeldinger om sekretariatets arbeid :

- *graden av kompetanse er overraskende høy, og arbeidet utføres med faglig og personlig integritet*
- *Godt oppdatert og gir gode forklaringer*
- *Positivt å ha samisktalende i sekretariatet*
- *Jeg mener at for mange av sakene handlet om partipolitikk*

Resultatene viser at 23 % av respondentene er godt fornøyd, 40 % nokså fornøyd og 30 % lite fornøyd med tjenester revisor leverer til kontrollutvalget.

Undersøkelsen viser at respondene er mest fornøyd med følgende tjenester:

- revisjon av kommunens årsregnskap
- revisors oppmøte/deltakelse i kontrollutvalgsmøter

Respondentene er minst fornøyd med:

- gjennomføring av forvaltningsrevisjoner
- løpende orientering fra revisor til kontrollutvalget
- rapporteringer om vesentlig feil og mangler

Repondentenes tilbakemeldinger om revisors arbeid:

- *forsinkelser i bestilte forvaltningsrevisjon etc.*
- *Mangelfull og store forsinkelser vedr forvaltningsrevisjon*
- *Revisor leverer ikke det som er forventet*

Resultatene viser at det er en viss sammenheng av respondentenes vurdering av kontrollutvalgets oppfyllelse av rolle og ansvar og respondentenes vurdering av kvalitet på tjenester levert av sekretariatet og revisjonens levering av tjenester.

Kommunikasjon og samarbeid

Når det gjelder kommunikasjon og samarbeid viser undersøkelsen at respondentene er mest fornøyd med kommunikasjon og samarbeid internt i kontrollutvalget og med sekretariatet.

Resultatene viser at respondentene er minst fornøyd med den eksterne kommunikasjonen med kommunestyret, andre folkevalgte, innbyggere og media.

Samarbeid og kommunikasjon med kommunedirektør/ rådmann, ordfører og revisjon vurderes som nokså bra, og det gir indikasjon om at det er forbedringspotensiale på dette området.

Respondentenes tilbakemeldinger om kommunikasjon og samarbeid :

- *Synes kontrollutvalget burde oftere invitere administrasjon for å avklare påstander som skaper uro og gir grobunn for mulige misforståelser.*
- *Kommunikasjon, ha forståelse for hverandres oppgaver og dra i samme retning*
- *Ha bedre dialog med kommunestyret og samlinger med andre utvalg i fylket og utvikle arbeidsmetoder.*
- *Jobbe godt med sekretariatet og politikere*
- *Sikre at det er nok ressurser satt av til revisjon og at kommunen sikrer at revisor gjennomfører det kontrollutvalget har behov for*

Rolleforståelse

Respondentene har delte erfaringer med hvordan andre aktører forstår kontrollutvalgets rolle. Det kan ha sammenheng med erfaringer i eget kontrollutvalg.

Mange av respondentene gir tilbakemelding om det er bra forståelse og stor respekt for arbeidet som gjøres i kontrollutvalg.

Tilbakemeldinger om rolleforståelse fra respondenter:

- *Som ett viktig utvalg*
- *Den er blitt bedre med årene*

Flere av respondentene gir også tilbakemelding om det de oppfatter at er liten forståelse for kontrollutvalgets oppgaver og ansvar både i kommunestyret, kommuneadministrasjon og andre eksterne aktører.

- *Har inntrykk av at det skorter litt på oppfatningen om hvor viktig kontrollutvalgene er*
- *Kommunestyret viser liten interesse og forståelse*
- *svært dårlig. det må på plass en god opplæring av de folkevalgte. i vår kommune er det et samrøre med rolleforståelse og hvilken hatt til hvilken bruk*
- *Betydningen av kontrollutvalgets arbeid blir lite vektlagt, og dermed ikke tatt på alvor*

Oppsummering

På bakgrunn av den gjennomførte spørreundersøkelsen har sekretariatet identifisert blant annet følgende læringspunkter:

- Uklare roller og ansvarsområder. Sekretariatet vil blant annet rette søkelys på rolleforståelse i opplæring av kontrollutvalg
- Kommunikasjon og informasjon om kontroll og tilsyn i kommuner.
Sekretariatet foreslår at det de nye kontrollutvalgene vedtar kommunikasjonsstrategi for kontrollutvalget.
- Undersøkelsen peker på svakheter i forhold til behandling av spesifikke oppgaver/saker blant annet
  - o bestilling av forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll
  - o henvendelser fra publikum
  - o orienteringer til kontrollutvalget fra sekretariatet, revisjon, kommuneadministrasjon.
  - o Informasjon om kontrollutvalgets arbeid

Sekretariatet vil ta utgangspunkt i disse erfaringene og innarbeide de i kontrollutvalgets reglement og rutiner, samt årsplan.

Kontrollutvalget oppfordres til å komme med flere punkter i møtet.

Egevaluering - kontrollutvalg

38

Svar

12:52

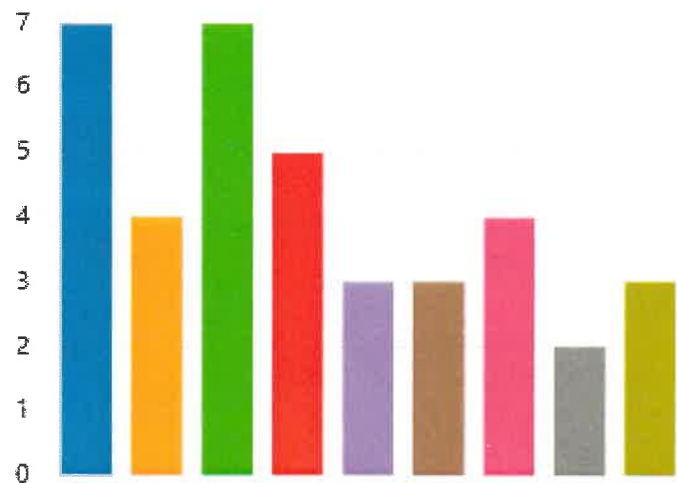
Gjennomsnittlig tid for å fullføre

Lukket

Status

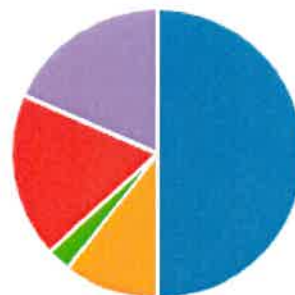
1. Hvilket kontrollutvalg er du medlem/ varamedlem av ?

Alta	7
Guovdageaidnu / Kautokeino	4
Hammerfest	7
Hasvik	5
Kárášjohka/ Karasjok	3
Loppa	3
Måsøy	4
Nordkapp	2
Porsanger/ Porsangu/ Porsangin	3

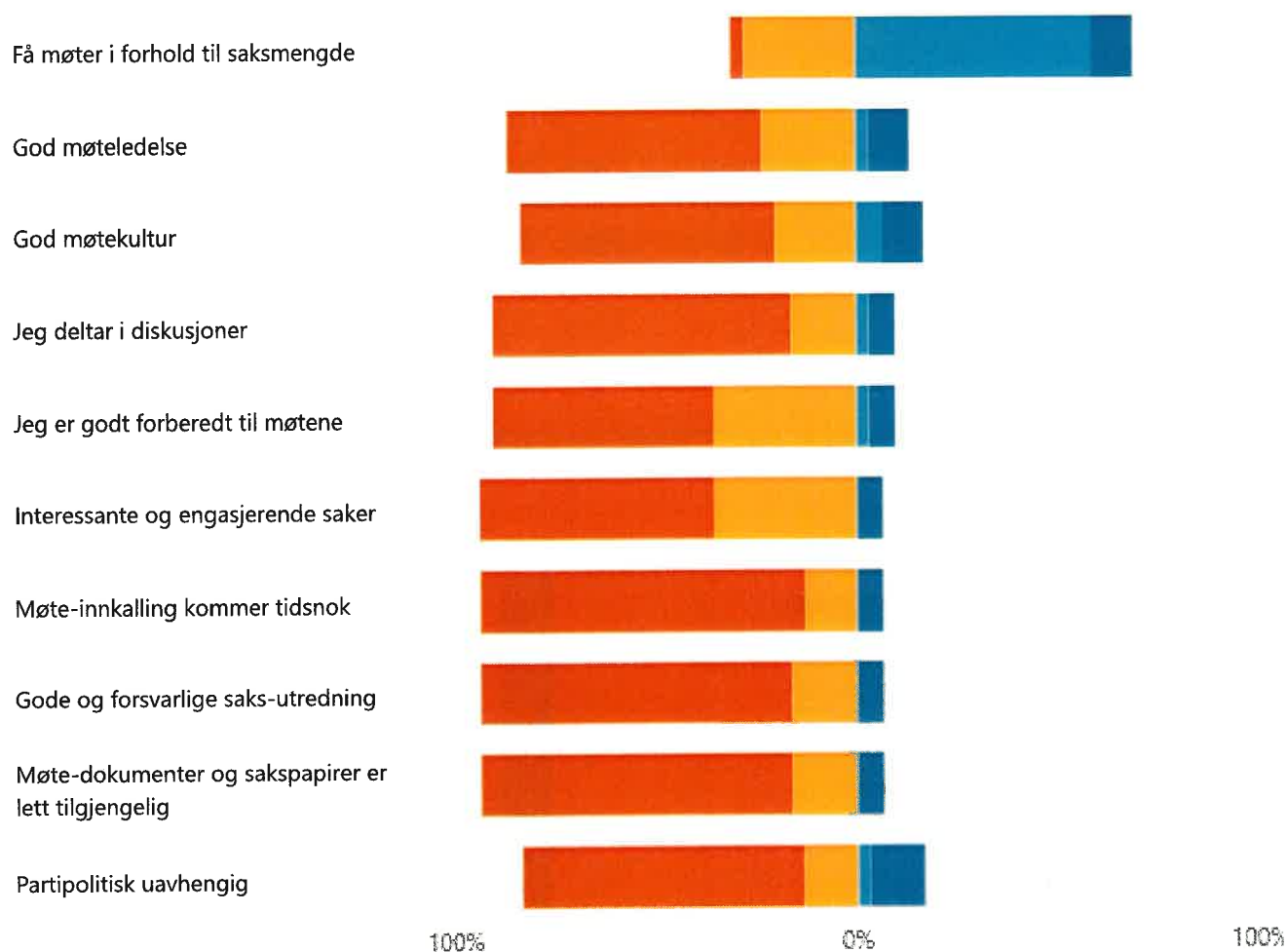
2. Hvor mange møter har du vært på i denne valgperioden ?

Stort sett alle	19
Over halvparten	4
Halvparten	1
Under halvparten	7
Ingen	7

3. Hvordan har du opplevd møtene i kontrollutvalget ?

■ Helt enig   ■ Delvis enig   ■ Ikke enig   ■ Vet ikke

4. Har du fått tilstrekkelig opplæring om kontrollutvalgets oppgaver og ansvar ? Er det noe spesielt du har savnet i opplæringen for kontrollutvalget ?

21
Svar

Siste svar

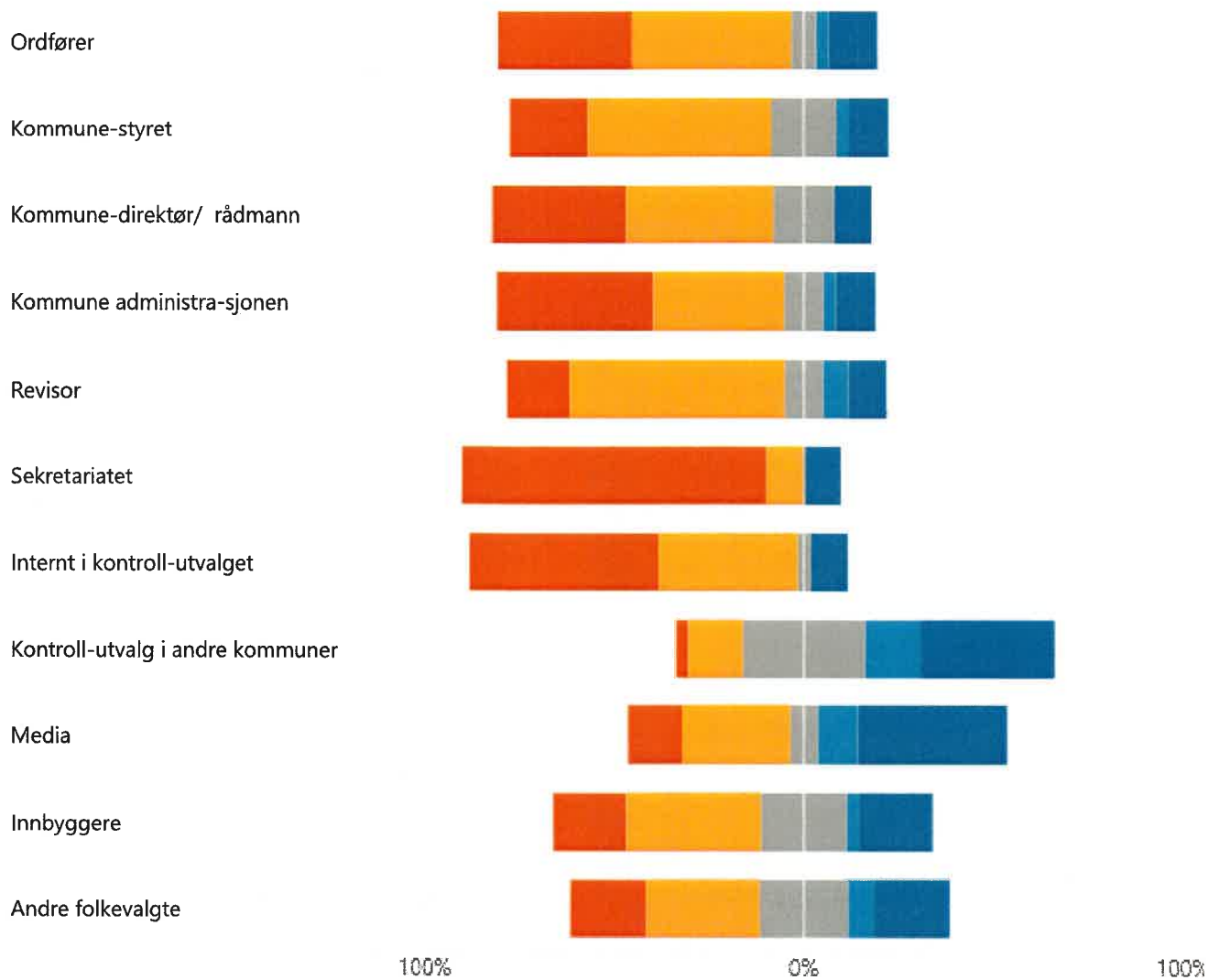
"Ja, opplæringen er god, savner ingen ting spesielt."

"Ikke fått noen opplæring. Savnes! Dog: Jeg har bare deltatt i ..."

"God opplæring"

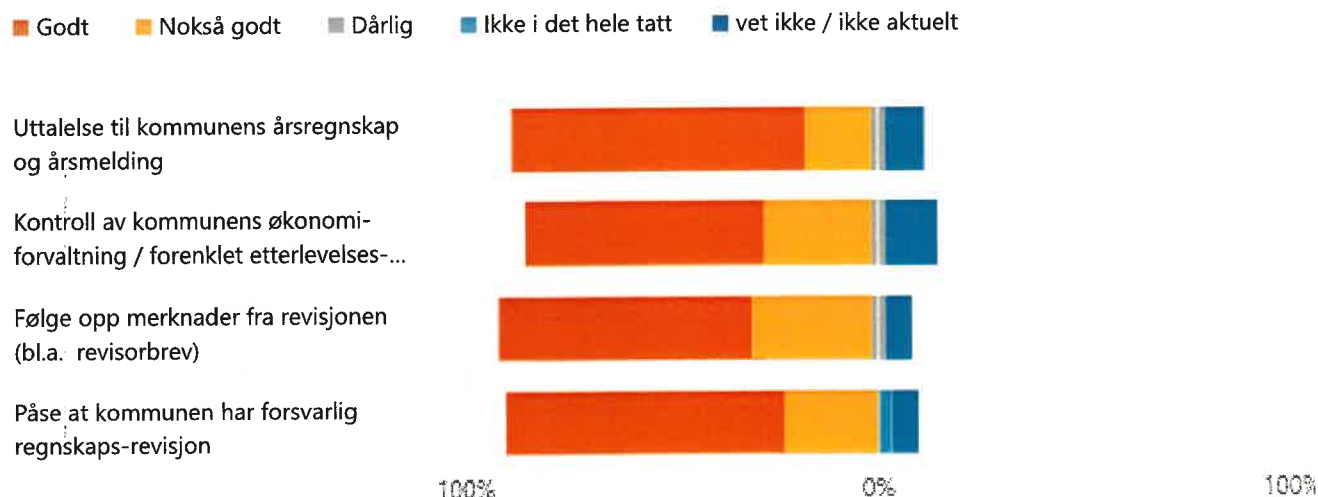
5. Hvordan har samarbeidet og kommunikasjon med følgende aktører fungert ?

Godt   Nokså godt   Dårlig   Ikke i det hele tatt   Vet ikke

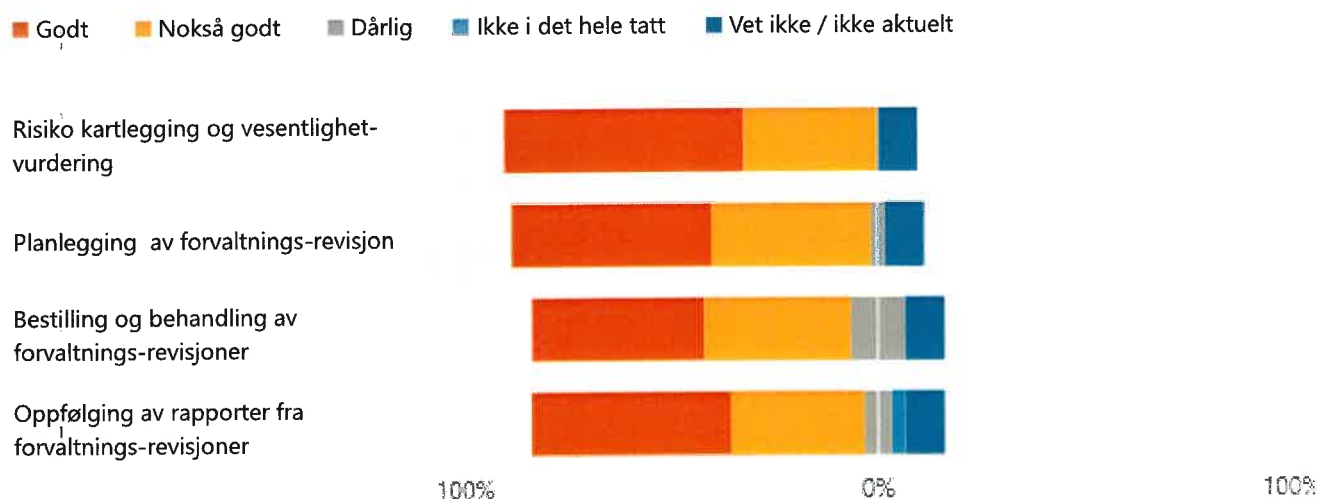

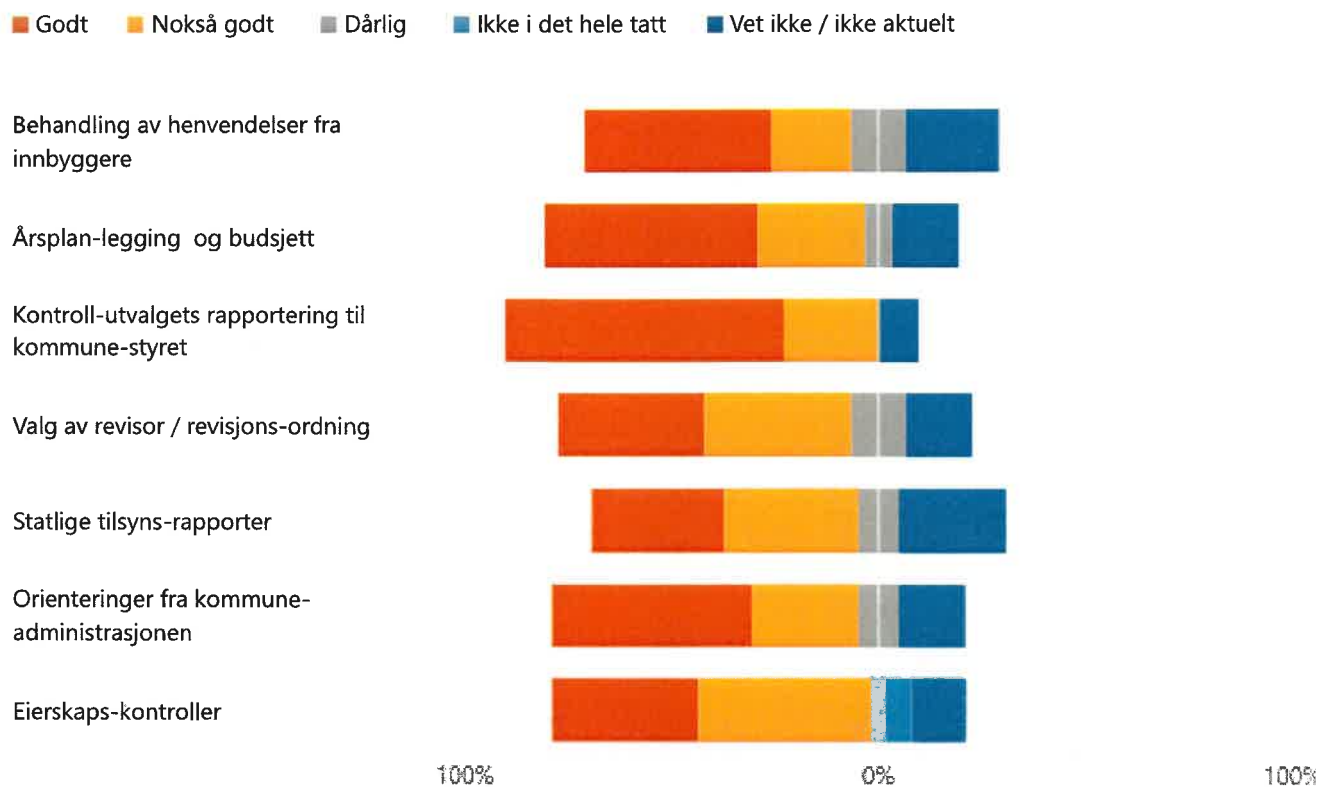
6. Hvordan mener du at kontrollutvalget har oppfylt sin rolle og sitt ansvar i forhold til regnskapsrevisjon ?

7. Hvordan mener du at kontrollutvalget har oppfylt sin rolle og sitt ansvar i forhold til forvaltningsrevisjoner ?

8. Hvordan mener du at kontrollutvalget har oppfylt sin rolle og sitt ansvar i forhold til kontrollutvalgets interne arbeid og generelle kontrolloppgaver ?

9. Andre kommentarer til kontrollutvalgets arbeid og oppgaver

8
Svar

Siste svar
 "Nei"
 "Nei"

10. Har kontrollutvalget tilstrekkelig budsjett og ressurser til å utføre sine oppgaver ?

22
Svar

Siste svar
 "Kunne godt vært høyere."
 "Ja"

11. Hva må til for at kontrollutvalget skal lykkes med kontrollarbeidet sitt ?
Hva bør kontrollutvalget gjøre mindre eller mer av ?

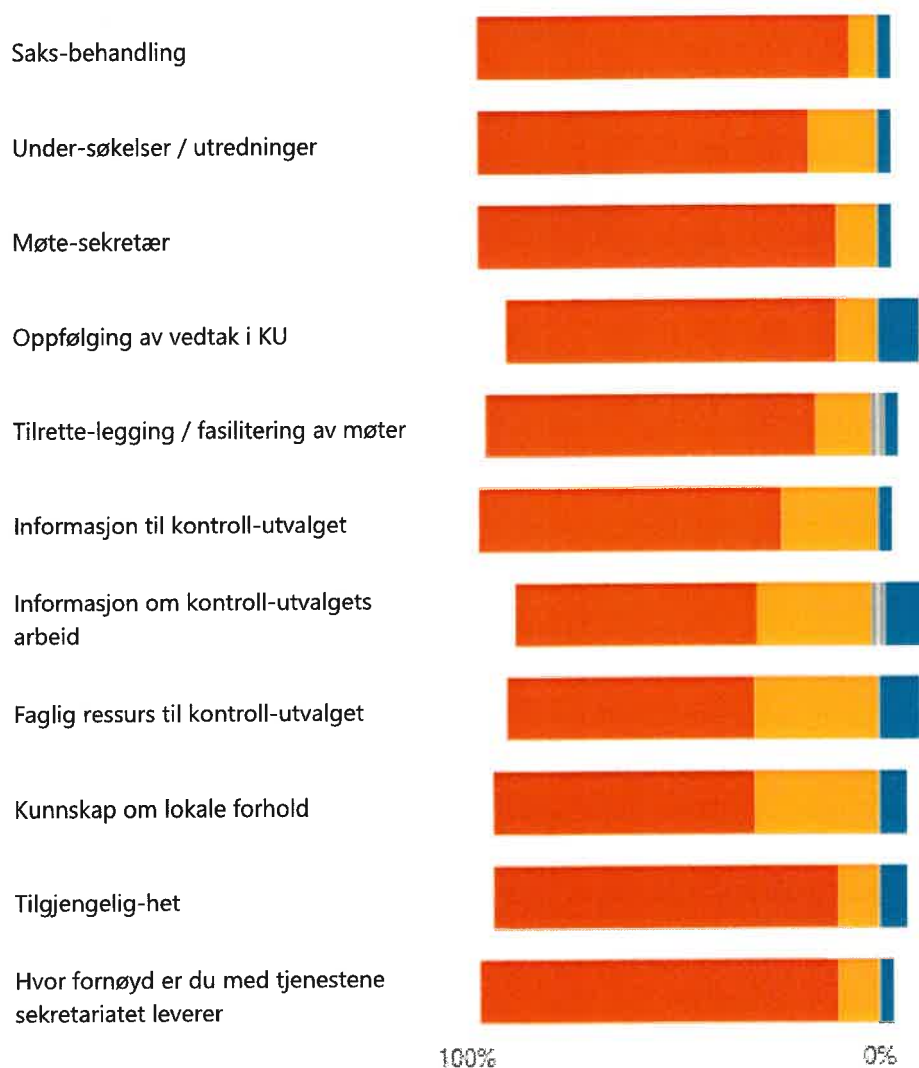
15
Svar

Siste svar

"De faste medlemmene kunne vært bedre til å melde i fra om ...

12. Hvordan opplever du at sekretariatet har utført sine oppgaver og ivaretatt sitt ansvar?

Godt   Nokså godt   Dårlig   Ikke i det hele tatt   Vet ikke

13. Eventuelle kommentarer til sekretariatets arbeid

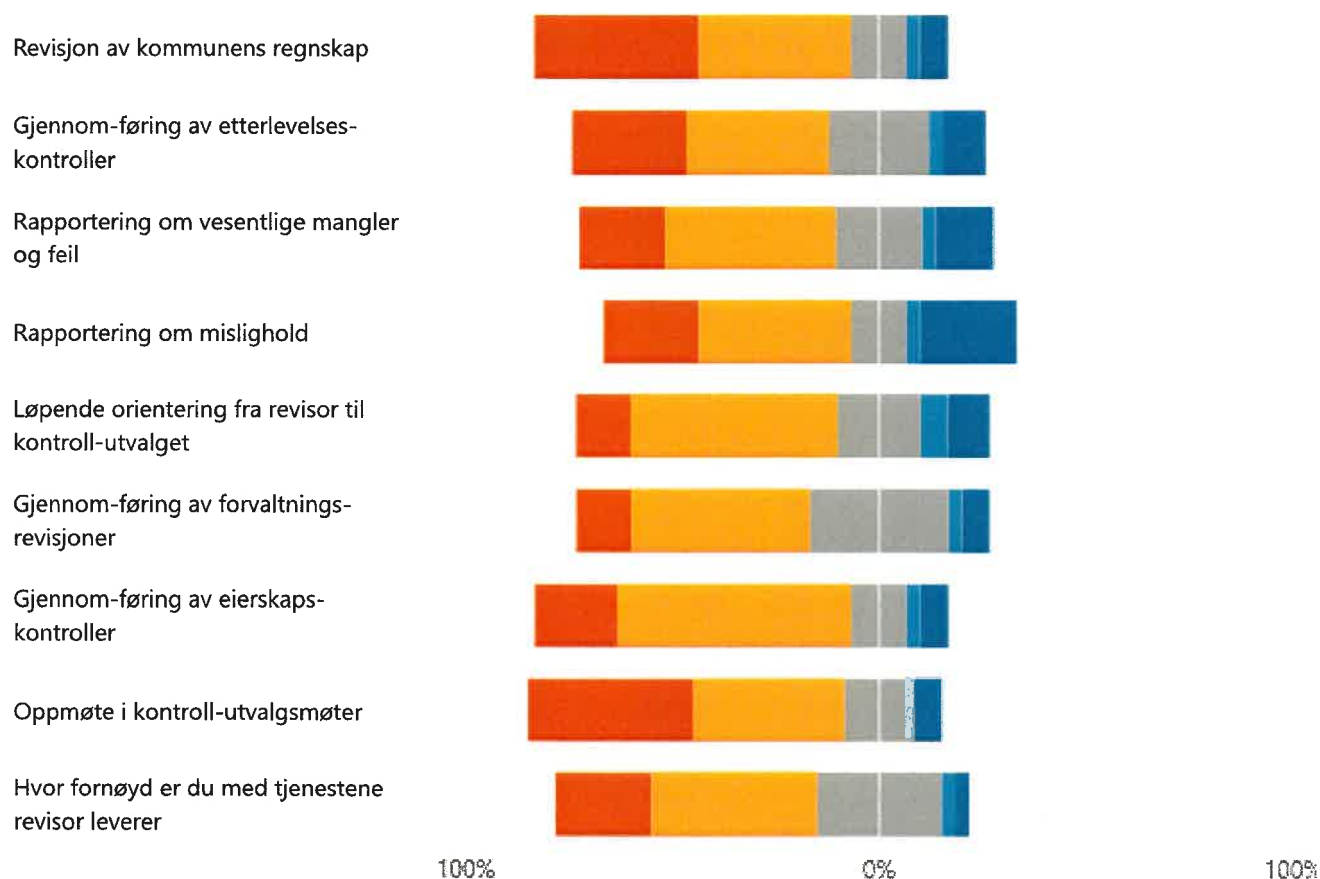
10

Svar

Siste svar

14. Hvordan opplever du at revisjonen har utført sine oppgaver og ivaretatt sitt ansvar ?

Godt   Nokså godt   Dårlig   Ikke i det hele tatt   Vet ikke

15. Eventuell kommentarer til revisjonens arbeid

13

Svar

Siste svar

"Siden jeg bare har deltatt i ett møte, er det vanskelig å svare ...

"Revisor leverer ikke det som er forventet"

16. Hvilken forståelse har kommunestyret for kontrollutvalgets rolle og ansvar ?

31

Svar

Siste svar

"Stor respekt"

"Vet ikke"

"Nokså god"

17. Hvilken forståelse har kommuneadministrasjon for kontrollutvalgets rolle og ansvar ?

32

Svar

Siste svar

"God forståelse."

"Vet ikke"

"Ikke god nok, eks sammenslåing av revisjonsselskap "

18. Hvordan tror du at kontrollutvalget blir oppfattet av andre sentrale aktører, som kommunestyret, kommuneadministrasjon og revisor ?

30

Svar

Siste svar

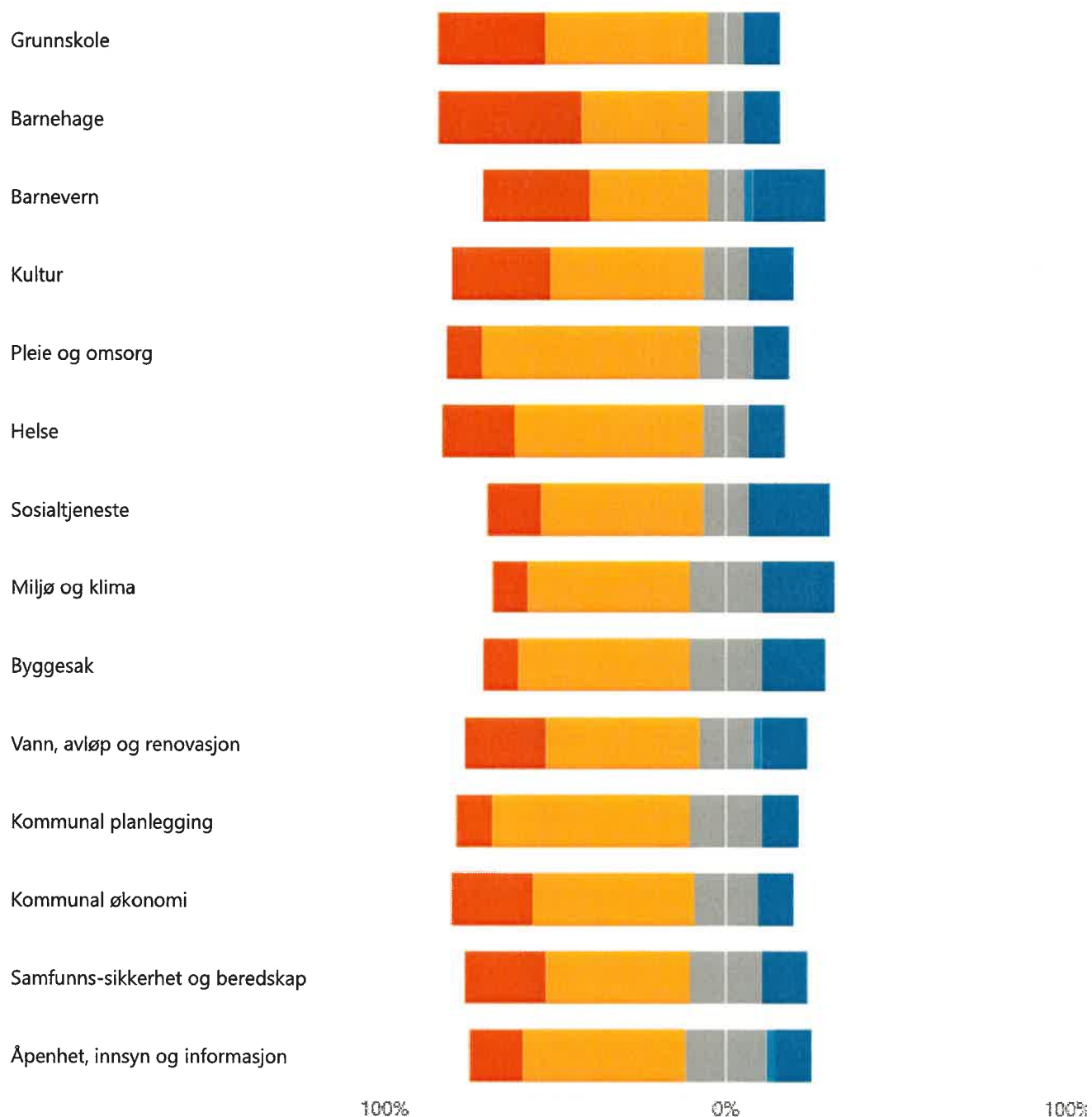
"Som ett viktig utvalg."

"Vet ikke"

"Godt internt i kommunen, dårlig fra revisor"

19. Hvordan vurderer du kommunens arbeid og måloppnåelse i forhold til kommunale tjenesteområder ?

■ God
 ■ Nokså god
 ■ Dårlig
 ■ Fraværende
 ■ vet ikke

20. Har du innspill til innhold fremtidige kontrollsaker, forvaltningsrevisjoner og/ eller eierskapskontroll

14

Svar

Siste svar

"Nei"

21. Andre innspill eller tilbakemeldinger i forhold til kommunens egenkontroll, kontrollutvalgets arbeid og/ eller denne evalueringen

15

Svar

Siste svar

"Evalueringens-skjemaet forutsetter at respondenten har inng..."

4. Har du fått tilstrekkelig opplæring om kontrollutvalgets oppgaver og ansvar? Er det spesielt du har savnet i opplæringen for kontrollutvalget?

21 Svar

ID ↑	Navn	Svar
1	anonymous	Fikk opplæring, men den var ikke tilstrekkelig
2	anonymous	Ja
3	anonymous	Det tok mange år før jeg synes at jeg har forstått ganske bra oppgaver og ansvar. har deltatt på kurs og lest selv.
4	anonymous	ja
5	anonymous	Har fått opplæring
6	anonymous	Skulle vært satset på opplæring straks vi ble valgt inn. Burde vært opplæring sammen med k.styrene. Vi har selv valgt en enkel skolering på visse områder i hvert møte.
7	anonymous	Opplæringen har vært god
8	anonymous	god opplæring
9	anonymous	Skulle gjerne vært bedre.
10	anonymous	Savner jevnlig opplæring, har hatt opplæring i starten av perioden
11	anonymous	Ja, men kunne hatt repetisjon etter et par år.
12	anonymous	Ja
13	anonymous	Første møtet var opplæring. Veldig bra. Meget god « lærer»

14	anonymous	ja
15	anonymous	Etter mange perioder i kutv. mener jeg at jeg forstår det meste.
16	anonymous	Ja
17	anonymous	Det som er unntatt offentlighet
18	anonymous	nei
19	anonymous	God opplæring
20	anonymous	Ikke fått noen opplæring. Savnes! Dog. Jeg har bare deltatt i ett møte.
21	anonymous	Ja, opplæringen er god, savner ingen ting spesielt.

9. Andre kommentarer til kontrollutvalgets arbeid og oppgaver

8 Svar

1	anonymous	Dårlig oppmøte blant medlemmene, viktig å ha engasjerte medlemmer som møter opp
2	anonymous	Syns Kontrollutvalget burde oftere invitere administrasjon for å avklare påstander som skaper uro og gir grobunn for mulige misforståelser.
3	anonymous	Har følt at ktr.utv. ofte blir neglisjert av k.styret ifht.uttalelser
4	anonymous	Periodevis lang tid mellom møtene- måtte etterspørre . Fulgte ikke møteplanlegging. Spesielt etter dødsfall i sekretariatet. Betydelig dårligere kontakt etter dette. Kom seg etter litt tid.
5	anonymous	Nei
6	anonymous	..
7	anonymous	Nei
8	anonymous	Nei

10. Har kontrollutvalget tilstrekkelig budsjett og ressurser til å utføre sine oppgaver ?

22 Svar

ID ↑	Navn	Svar
1	anonymous	Ja jeg synes generelt at det er nok, men ønsker man flere forvaltningsrevisjoner er det for lite
2	anonymous	Kunne ha vært bedre
3	anonymous	Ikke godt nok. På enkelte møter er det for mye saker å behandle. Det blir ett maratonløp
4	anonymous	ja. Men vi er glade amatører og skulle gjerne hatt mer kunnskap/opplæring. 500 kr pr møte er ikke stort, det blir som en betalt dugnad.
5	anonymous	ja
6	anonymous	Ja
7	anonymous	ja
8	anonymous	Ja
9	anonymous	kontrollutvalgene er fratatt handlingsrom pga ingen frie midler til akutt bruk.
10	anonymous	Kunne vært bedre
11	anonymous	Ja
12	anonymous	Ja
13	anonymous	Kontrollutvalget har ikke fått levert det som var forventet av revisor
14	anonymous	Ja
15	anonymous	Nei. Ba om mer fra kommunestyret.
16	anonymous	nei
17	anonymous	ja
18	anonymous	Nei
19	anonymous	Litt for lavt budsjett
20	anonymous	.
21	anonymous	Ja
22	anonymous	Kunne godt vært høyere.

11. Hva må til for at kontrollutvalget skal lykkes med kontrollarbeidet sitt ? Hva bør kontrollutvalget gjøre mindre eller mer av ?

15 Svar

ID ↑	Navn	Svar
1	anonymous	Medlemmer med interesse for kontrollarbeid, mer skolering av medlemmer
2	anonymous	Vet ikke
3	anonymous	Opplæring og ikke for mye saker å behandle på møtene
4	anonymous	Få inn gode politikere som leser sakspapir og deltar i diskusjoner.
5	anonymous	Ikke la partipolitikk råde i møtene
6	anonymous	Ha bedre dialog me k.styret og samlinger med andre utv.i fylket og utvikle arb.met.
7	anonymous	Normalt
8	anonymous	vi må ha en revisjonsordning som fungerer. iks er ikke et godt redskap for revisjonsarbeid.
9	anonymous	Flere møter og nok midler til å kunne gjennomføre våre oppgaver
10	anonymous	Sikre at det er nok ressurser satt av til revisjon og at kommunen sikrer at revisor gjennomfører det kontrollutvalget har behov for
11	anonymous	Møteplikt!! Det var jevnt over bare halvparten av utvalget som møtte til møtene. Bedre diskusjoner med fulltallig utvalg.
12	anonymous	Jobbe godt med sekretariatet og politikere.
13	anonymous	Bedre økonomi
14	anonymous	.
15	anonymous	De faste medlemmene kunne vært bedre til å melde i fra om forfall.

13. Eventuelle kommentarer til sekretariatets arbeid

10 Svar

1	anonymous	Lettere å kommunisere med samisktalende medarbeider
2	anonymous	Jeg mener at for mange av sakene handlet om partipolikk
3	anonymous	Fungerer meget godt
4	anonymous	Svært bra
5	anonymous	graden av kompetanse er overraskende høy, og arbeidet utføres med faglig og personlig integritet.
6	anonymous	Positivt å ha samisktalende i sekretariatet
7	anonymous	Godt oppdatert og gir gode forklaringer
8	anonymous	Med hyppigere møter, øker samarbeidet, tror jeg. Mye rot i forbindelse med overgangen til ny sekretær. Alt gikk veldig bra i første halvdel av perioden.
9	anonymous	Nei
10	anonymous	.

300 oppmerksom

13 Svar

1	anonymous	raskere respons
2	anonymous	Regnskap er ok, der leveres det. tidligere har rapporter vært faglig dårlige og kommer for sent, eller måtte tas ut.
3	anonymous	Dette har vært vanskelig da jeg opplevde at det var konflikt mellom sekretariatet/ kontrollutvalget og revisjon. Det skjedde mye under denne perioden med korona og " nybestillinger" fra kommunestyret. Hadde kunnet ønske en avklaring på hvorfor det var en noe "undelig" stemning mellom revisor og kontrollutvalget. Jeg har vært med i KU under flere perioder og aldri opplevd denne stemningen før.
4	anonymous	forsinkelser i bestilte forv,rev etc
5	anonymous	Mangelfull og store forsinkelser vedr forvaltningsrevisjon.
6	anonymous	en total mangel på integritet ,kompetanse og gjennomføringsevne. de kan også oppfattes som en risiko ihht innbyggernes krav på innsyn i forvaltningen.
7	anonymous	Pga etterslep i forvaltningsrevisjonsrapporter har ikke KU fått gjennomført alle revisjoner som var planlagt i denne perioden
8	anonymous	Revisor har levd sitt eget liv utenom kontrollutvalget
9	anonymous	Tok svært lang tid fra bestilling til rapport- nesten ikke aktuell lengre. Fikk ikke tilbake for det vi betalte for. Mye diskusjoner og mange unnskyldninger fra revisjonsfirmaet for forsinkelser eller ikke gjennomført bestillinger.
10	anonymous	Nei
11	anonymous	.
12	anonymous	Revisor leverer ikke det som er forventet
13	anonymous	Siden jeg bare har deltatt i ett møte, er det vanskelig å svare på

16. Hvilken forståelse har kommunestyret for kontrollutvalgets rolle og ansvar ?

31 Svar

1	anonymous	Kun ordfører som har forståelse av vårt arbeid
2	anonymous	Bra
3	anonymous	Stort sett laper forståelse for arbeidet som gjøres der
4	anonymous	vet ikke
5	anonymous	Vet ikke
6	anonymous	lite
7	anonymous	Liten forståelse.
8	anonymous	Tror de nye som blir valgt i kommunestyret burde få en innføring om hvordan kommunestyret bør/skal forholde seg til KU og hvilke oppgaver dette utvalget har. KU får en kursing om sine oppgaver fra sekretariat som jeg synes er nyttig
9	anonymous	Viser liten interesse og forståelse
10	anonymous	God
11	anonymous	Dårlig
12	anonymous	svært dårlig. det må på plass en god opplæring av de folkevalgte. i vår kommune er det et samrøre med rolleforsåelse og hvilken hatt til hvilken bruk
13	anonymous	God
14	anonymous	?
15	anonymous	Tilfredsstillende

16. Hvilken forståelse har kommunestyret for kontrollutvalgets rolle og ansvar ?

31 Svar

16	anonymous	Stor forståelse
17	anonymous	Kommunestyret har allt för liten kunnskap
18	anonymous	God forståelse
19	anonymous	Bra
20	anonymous	God
21	anonymous	Liten
22	anonymous	liten
23	anonymous	god
24	anonymous	Har en mistanke om at det er litt sviktende forståelse.
25	anonymous	Dårlig
26	anonymous	Litt variabelt
27	anonymous	.
28	anonymous	God
29	anonymous	Nokså god
30	anonymous	Vet ikke

100 opplysning

17. Hvilken forståelse har kommuneadministrasjon for kontrollutvalgets rolle og ansvar ?

32 Svar

ID ↑	Navn	Svar
1	anonymous	God forståelse
2	anonymous	Bra
3	anonymous	Blir respektert.
4	anonymous	Forskjellig, personavhengig
5	anonymous	vet ikke
6	anonymous	Vet ikke
7	anonymous	lite
8	anonymous	God forståelse
9	anonymous	Mener de har en forståelse. Kunnet sikkert vært bedre, men den finnes
10	anonymous	Vanskelig å vite, ikke kontakt
11	anonymous	God
12	anonymous	Dårlig
13	anonymous	vet faktisk ikke, det har vært rene svingdørs tilstander i vår kommune, og dermed kan ansvar forvitre. kontuitet er ønskelig.
14	anonymous	God
15	anonymous	?
16	anonymous	God
17	anonymous	Positiv

17. Hvilken forståelse har kommuneadministrasjon for kontrollutvalgets rolle og ansvar

32 Svar

18	anonymous	Liten kunnskap
19	anonymous	God forståelse
20	anonymous	Bra
21	anonymous	God
22	anonymous	Liten
23	anonymous	liten
24	anonymous	god
25	anonymous	Den er blitt bedre med årene.
26	anonymous	Bra
27	anonymous	God forståelse
28	anonymous	.
29	anonymous	God
30	anonymous	Ikke god nok, eks sammenslåing av revisjonsselskap
31	anonymous	Vet ikke
32	anonymous	God forståelse.

18. Hvordan tror du at kontrollutvalget blir oppfattet av andre sentrale aktører, som kommunestyret, kommuneadministrasjon og revisor ?

30 Svar

1	anonymous	nødvendig onde
2	anonymous	Vet ikke
3	anonymous	Ulikt
4	anonymous	som mas og tidstyver
5	anonymous	Vet ikke
6	anonymous	Vet ikke.
7	anonymous	Tror de blir respektert
8	anonymous	SOM supperæd kanskje. Neglisjert.
9	anonymous	God
10	anonymous	Dårlig
11	anonymous	vi blir nok oppfattet som en paria, og forklaringen er nok at aktørene har for liten kunnskap om ku.
12	anonymous	Vet ikke men antar at de oppfatter oss som seriøse
13	anonymous	Viktig
14	anonymous	Positivt
15	anonymous	Et fungerende organ
16	anonymous	Vi blir oppfattet som lite viktig

18. Hvordan tror du at kontrollutvalget blir oppfattet av andre sentrale aktører, som kommunestyret, kommuneadministrasjon og revisor ?

30 Svar

16	anonymous	Vi blir oppfattet som lite viktig
17	anonymous	Vet ikke
18	anonymous	Br
19	anonymous	God
20	anonymous	Betydningen av kontrollutvalgets arbeid blir lite vektlagt, og dermed ikke tatt på alvor.
21	anonymous	at vi er uvesentlige
22	anonymous	jeg mener man ser det som en viktig institusjon
23	anonymous	Har inntrykk av at det skorter litt på oppfatningen om hvor viktig kontrollutvalgene er.
24	anonymous	Er ikke sikker
25	anonymous	Litt usikker
26	anonymous	.
27	anonymous	Vet ikke
28	anonymous	Godt internt i kommunen, dårlig fra revisor
29	anonymous	Vet ikke
30	anonymous	Som ett viktig utvalg.

20. Har du innspill til innhold fremtidige kontroll saker, forvaltningsrevisjoner og/ eller eierskapskontroll

14 Svar

1	anonymous	Gjøre seg godt kjen med egne oppgaver og ansvar, og også muligheter for å gjøre ett godt arbeid
2	anonymous	Habilitetsvurderinger - (jif Brenna og Trettebergstuen) hvem utnevner hvem i styrer og råd, er det kameraderi og venner? Når er politikere inhabil i saker som behandler og utredes.
3	anonymous	Vet ikke
4	anonymous	ja
5	anonymous	Nei
6	anonymous	Det må settes av mye mer ressurser til kontrollarbeid. Hammerfest har store investeringer som trenger jevnlig kontroll
7	anonymous	Nei
8	anonymous	Oftere møter- tydelige uttalelser fra utvalget. Tydelig.
9	anonymous	byggesaker og relasjonen til kommunens planer
10	anonymous	nei
11	anonymous	Nei
12	anonymous	

13 anonymous Ingen

14 anonymous Nei

21. Andre innspill eller tilbakemeldinger i forhold til kommunens egenkontroll, kontrollutvalgets arbeid og/ eller denne evalueringen

15 Svar

1	anonymous	Kommunikasjon, ha forståelse for hverandres oppgaver og dra i samme retning
2	anonymous	spm 19 var vanskelig, det blir politisk om jeg skal vurdere det. Kjenner ikke alle mål og planer.
3	anonymous	Vet ikke
4	anonymous	Jeg var skuffet over at tid ble brukt for å behandle saker fra en person, som ikke bor i vår kommune, som var ute etter å skape uro i kommunen. Som "bombarderte" administrasjonen i kommunen med alle mulige beskyldninger om politikere, om administrasjon, om forskjellige etater og som "brakte" kontrollutvalget som en formidler for sitt syn for å skape splid i vårt samfunn. Dette synes jeg har forstyrret vårt arbeid og samhold i kontrollutvalget. Håper å ikke virke som om at jeg klager på alt for jeg har virkelig alltid trivdes med arbeidet i KU, men kanskje denne perioden var preget av uro i kommunen da det ble et regimeskifte ved siste valg og noen tok dette veldig tungt.
5	anonymous	Det bør være underveis evaluering av eget arbeid i utvalget. Det bør oppnevnes medl. til utvalget som har god erfaring i politikk og off. forv.
6	anonymous	ku må settes med medlemmer som har en interesse, og et ønske om å jobbe for samfunnsliv, system og økonomi.
7	anonymous	Det må settes av mye mer ressurser til kontrollarbeid
8	anonymous	Nei
9	anonymous	Tett samarbeid fører til bedre arbeid
10	anonymous	fungerer greit
11	anonymous	nei
12	anonymous	Nei
13	anonymous	.
14	anonymous	Ingen
15	anonymous	Evalueringens-skjemaet forutsetter at respondenten har inngående kunnskap om aktuelle tema. Har man ikke det, blir det mye gjetteri, noe som svekker kvaliteten på svarene. Siden jeg bare har deltatt på ett møte, føler jeg meg ganske "lost", og mine svar bør vel egentlig ikke regnes med i de konklusjoner

